cezar baltag

1449

ISBN 973-21-0470-8

1449

LEI 2 000

editura minerva

„Tin să spun că Dumnezeul poeziei mele nu este o instanţă de constrângere, un „autocrat", ci o tulburătoare interogaţie. Nu ştiu nici măcar cu siguranţă dacă El se implică în istorie. Ceea ce pot să spun este însă faptul, constrângător *pentru* mine, că în absenţa Lui totul devine de o mare absurditate. Dacă Dumnezeu „moare" în numele „imperativului de adevăr", atunci o dată cu moartea Lui moare şi realitatea lumii, adevărul ei."

CEZAR BALTAG

cezar baltag

cezar baltag

ochii tăcerii

CLUBUL CĂRȚII DIGITALE
BIBLIOTECA ALEPH

În vederea apariției în „Biblioteca pentru toți",
textele au fost revăzute de autor, care a alcătuit și sumarul volumului.

cezar baltag

ochii tăcerii

POEME

STUDIU INTRODUCTIV DE
MIRCEA MARTIN

Domnului
Dan Stanca
spirit de mâltă
nobleţe intelectuală,
cu afecţiune
şi dragoste
Cezar Baltag
11 nov. 1996

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI • 1996
EDITURA MINERVA • BUCUREŞTI

ISBN 973-21-0470-8

STUDIU INTRODUCTIV

CEZAR BALTAG, POET AL FERVORILOR ABSTRACTE

Rigoarea pentru Cezar Baltag este, cum singur o spune încă de timpuriu, o „virtute vitală". Afirmația trebuie înțeleasă în cel puțin două sensuri, ambele încărcate de valori reflexive: rigoarea reprezintă pentru poezia sa o condiție indispensabilă și (chiar) o formă de vitalitate. Mai mult, am putea spune că, în concepția lui, rigoarea este o dimensiune a vitalității înseși, a vieții în genere. Mentalitatea comună opune însă rigoarea vitalității, reducând-o, de regulă, pe cea dintâi la o mecanică exterioară și la inițiative de factură procustiană. Ținând la demnitatea expresiei și chiar la muzicalitatea ei, – „Ideile nu se văd numai, ele se și aud", aceasta e replica lui la faimoasa formulă a lui Camil Petrescu –, Cezar Baltag e departe de a le confunda cu simpla eufonie. Demnitatea expresiei înseamnă pentru el concentrare meditativă și expresivă. De la bun început, poezia lui se distinge printr-o *consistență*, pe care putem s-o înțelegem în accepția *poescă* a termenului. Fără să-și facă iluzii cu privire la spontaneitatea creației, el vizează mereu un echilibru între „substanța care arde" și „forma care eternizează această ardere".

Este ceea ce face recuperabile măcar câteva din poemele scrise în „evul aprins", în condițiile căruia preocuparea pentru formă nu era decât o primă și timidă încă manifestare a lucidității. A lucidității și a libertății artistice în același timp, ultima putând fi recunoscută și în încercarea poetului de a se exprima prin elanuri cosmice, nu neapărat sociale. Libertatea în creștere se va traduce apoi de la un volum (*Vis planetar*, 1964) la altul (*Răsfrângeri*, 1966) printr-o asumare tot mai conștientă și mai motivată a subiectivității. După mulți ani și după numeroase alte volume, ideea simplă de a vedea în geneza *Iliadei* un model al genezei

lumii însesi se dovedește a fi fost o intuiție fondatoare pentru universul poetic al lui Cezar Baltag. Versuri precum: „Cântând își deschidea poetul / hotarele destinului" vor căpăta retroactiv o valoare paradigmatică.

„Cântecul" nu e aici doar o potențare a biografiei, ci o cale de acces la misterele fundamentale ale existenței și, implicit, ale Creației. Poezia lui Cezar Baltag este una turmentată de întrebări și de idei, obsedată de rosturile lumii și de solitudinea esențială a omului. O poezie de aspect *teleologic*, încă vagă și puțin convingătoare la începuturi, dar crescând în acuitate existențială pe măsura descoperirii sau regăsirii de sine a poetului însuși. Această regăsire începe să se producă în cuprinsul *Răsfrângerilor* din 1966, volum-etalon pentru o generație și chiar pentru o epocă literară.

Se confundă „răsfrângerea" cu „jocul secund, mai pur" al poeziei? Poate fi considerat Cezar Baltag un poet în filiația barbiană? „De la Barbu nu se poate porni, este clar" – mărturisește autorul, cu bune argumente. Și adaugă: „Dar nici nu se poate face abstracție de el". Ceea ce înseamnă, adăugăm noi, tot un mod de a porni. Pentru Baltag nu are însă importanță atât caracterul secund al imaginii, cât asemănarea ei. Răsfrângerea nu produce doar o imagine, ci un al doilea chip. Ea este însă rareori reflectare pură, fiind mai degrabă proiecție a unei lumini interioare, lumină capabilă să transfigureze și să creeze. Asemănarea trebuie, deci, înțeleasă nu atât ca apropiere de viață, cât de un principiu al vieții. Nu idealitate pură, prin urmare, nici realitate ca atare, ci o realitate redusă la principiul ei vital.

Răsfrângerea nu e însă numai un act provocat, ci și unul suportat, poetul îi este, cu alte cuvinte, și subiect, și obiect. Un „ochi fantastic" îi oglindește și-i călăuzește destinul: „Un ochi fantastic mă răsfrânge-n / oglinda cristalinului. / Plutesc ținând în palmă rara / monedă a destinului." Actul însuși al oglindirii poate fi uneori absorbant, devorator. În loc să creeze, anihilează. Poetul face din oglinzi instrumente ale Timpului care consumă ființa: „Fața mea-i oglindă rea, / îi dizolvă chipu-n ea, / i-a topit obrazul palid / chipul care-i răspundea" – scrie el în poemul intitulat *Ceasornicul*. Sau, în altă parte: „...Mă soarbe necontenit / ochiul magnetic al timpului...". Aici, Cezar Baltag e foarte aproape de ideea rilkeeană a oglinzilor ca spații interstițiale *(„Zwischenräume")*.

Visul poetului e uneori răsfrângerea unui mit: „Trist străbăteam un ocean, / poate saturnian, / când deodat', îndepărtat, / sufletul mi-a sfâșiat / marele zvon dodecafon / al câinilor lui Acteon. / Unde-s, mi-am zis. În care vis, / zarurile iar m-au trimis?" Mitul lui Acteon pare că se continuă

cu acela al lui Narcis, oglinda visului fiind aici aneantizantă: „Unde-i – strigai – zveltul alai, / unde e cel fără grai // care în sine însuşi dispare, / ca într-o floare devoratoare?"

De altfel, moartea însăşi e văzută de autorul nostru ca un fel de nostalgică oglindire: „...Şi din nostalgicul oval / mă va privi, furându-mi chipul, / doamna surâsului final". Imaginea „cosmosului de oglinzi" prezentă într-un poem erotic de cadenţă eminesciană *(Marină târzie de dragoste)* îşi descoperă şi alte sensuri decât acelea benefice cu care a fost investită iniţial.

Dar, deocamdată, această răsfrângere în ochiul fantastic şi impersonal al timpului sau al morţii este încă un joc ale cărui implicaţii tragice poetul evită ori amână să le dezvolte. El o invocă, de pildă, pe Euridice (în *Răsfrângere cu spini*), însă nu altfel decât ca ipostază imaginativă, ca temă ce merită să fie tratată în poezie. Pătimirea lui Orfeu, după care tânjeşte, o resimţim – şi o resimte el însuşi – ca foarte depărtată: „Dar iar şi iar mult tânjitorul / meu vers de toamnă ţi-l închin, / Euridice, crin de doliu, / soţie de poet elin".

Abia mai târziu, această figură mitică îşi va căpăta în poezia lui Cezar Baltag semnificaţia de profunzime. La început, poetul îşi alege temele, apoi temele îl aleg, îl răsfrâng. Din această perspectivă, ultimele sale volume aruncă o nouă lumină – autentificatoare – asupra celor dintâi. *Poetul închipuie acum ceea ce mai târziu îi va fi dat să trăiască aievea.* Poezia vine parcă în întâmpinarea destinului personal, îl aproximează, îl provoacă, îl conjură.

„Răsfrângerile" lui Cezar Baltag sunt de mai multe feluri, chiar şi cele aşa-zicând pasive (căci subiectul poetic nu se supune diatezelor gramaticale) cunoscând şi variante benefice. Există un poem care reuneşte aceste tipuri parcă anume pentru a da măsura interferenţelor posibile şi a unităţii lor organice. Presupun că nu întâmplător se intitulează chiar *Răsfrângere*. Iată, mai întâi, răsfrângerea simplă, oglindirea: „Aici este soarele meu, / aici sunt prietenii mei / şi fântânile, // aici orizontul este pe rând / roată, / deal, / inimă, // aici din părinţii părinţilor mei / au zburat treptat zilele / şi s-au rostit cuvinte / şi s-au desfrunzit aşteptări / şi au căzut ploi / şi au luminat patimi // şi la umbra foştilor arbori, / fostele frunţi / au vegheat călătoriile orelor...".

În continuare, poetul parcă rescrie, dintr-o perspectivă inversă, *Liniştea* de Lucian Blaga. Aici, subiectul se proiectează pe sine în increat: „Inima mea / atunci / era Mâine, // trupul meu / atunci / era Mâine, /

sângele meu / încălzea un timp nenăscut, / glasul meu netrezit / clătina în miezul seminţelor / netrezitele ramuri". În sfârşit, un fel de pasiv-activ, când subiectul se lasă de bunăvoie răsfrânt, transformându-se dintr-un obiect al răsfrângerii într-un *loc* al ei: „Aici s-au aprins focuri / şi s-au arat vetre / şi s-au rostit cuvinte / şi s-au îngropat frunţi / şi au fost zile şi nopţi / şi s-au rostogolit râuri, // şi la umbra foştilor arbori, / fostele dragoste / mi-au trimis pe rând / auzul şi văzul / şi vocea / şi culoarea părului / şi cuvintele, // şi foşnetul paşilor mei / în iarba prezentului".

Poetul începe, aşadar, prin a-şi delimita şi lua în posesie spaţiul, un spaţiu care este al naşterii şi al morţii, al trecerii şi al stabilităţii, căci mişcarea ciclică nu e decât o variantă a rămânerii pe loc. Spaţiul acesta este, de fapt, un spaţiu-timp, un *cronotop*, iar ideea poetică deosebit de rodnică este de a da timpului însuşi o continuitate organică printre rotirea vârstelor şi a generaţiilor. Poemul propune un mod de a locui acest spaţiu, mai exact spus, de a fi locuit. Cezar Baltag pare că interpretează aici în felul său faimosul vers al lui Hölderlin pe care l-a decupat şi comentat Heidegger într-un nu mai puţin faimos eseu: „...în chip poetic locuieşte omul pe acest pământ".

Raportul între *trecere* şi *stabilitate* este constitutiv contemplaţiei poetice a lui Cezar Baltag. Să fie cu adevărat un spirit heraclitean, cum s-a afirmat, autorul care scria – nu altfel însă decât interpretând un rol – în deschiderea volumului *Răsfrângeri*: „Cel ce nu e a venit / Cel ce e s-a risipit / / eu însămânţez în lucruri / sufletul lui Heraclit"?

Numai peste câţiva ani, volumul *Madona din dud* începea cu acest *Remember*, care e *Glossa* lui Cezar Baltag, şi în care putem vedea replica eleată la heraclitismul anterior: „Ştiu un zvon pe de rost, / Clipa trece în zi, / Ce va fi a mai fost, / Ce a fost va mai fi".

Motivul oglinzii e dus mai departe în acelaşi regim ce poate să pară ambivalent. Oglindirea e când momentană: „Iar dacă plec din faţa oglinzii, / oglinda mă uită...", când memorabilă, pecetluitoare: „Şi deodată / îmi pune în faţă / oglinda ca o amintire sau o greşeală / a acestui chip al meu / de care uitasem". Totuşi, citind poemele în întregime şi cu atenţie, descoperim opţiunea autorului, sensul meditaţiei sale. Primul text se continuă cu versurile: „Acesta e poemul / pe care nu-l pot rosti singur / tu / cel din faţa ochilor mei / trebuie să spui / o dată cu mine". Avem aici o dramatizare a contemplării de sine pe care o regăsim şi în altă parte: „Chipul priveşte. Chipul se lasă privit... / Oglinda a despicat lumea." *(Faţa lui Doi)*

Oglinda n-a despicat numai lumea, ci şi eul, fiind astfel un simbol al conştiinţei. Şi, mai ales, al conştiinţei artistice care se creează pe sine contemplând şi construind opera. Ea e descoperitoare şi purtătoare de imagini. Răsfrângerea devine sinonimă cu reflexivitatea. Poetul se detaşează de sine, se priveşte pe sine imaginând. Distanţa pe care o presupune răsfrângerea nu înseamnă însă dezimplicare, diminuare a sentimentelor, ci, de cele mai multe ori, chiar dimpotrivă, o intensificare a lor datorită aurei cu care poetul ştie să le înconjoare.

Atent la mişcările cosmosului şi ale sufletului, desfăşurând ample viziuni ale curgerii şi chiar ale descompunerii, Cezar Baltag rămâne, după părerea mea, un *eleat,* înclinat să descopere ceea ce e nemişcător în „marea trecere" pe care, de altfel, n-o exaltă câtuşi de puţin, ci o contemplă cu un ochi melancolic.

Chiar şi la începuturile sale, când a cedat şi el unui hei-rupism de imitaţie, rămâne, totuşi, un reflexiv, un apolinic, surprinzând mişcarea pe un fundal de tăcere şi nemişcare. Scriind acest vers emblematic: „nervurile se adâncesc în frunze...", el indică, de fapt, o mişcare internă al cărei efect este *fixarea.* Tendinţa profundă a răsfrângerilor sale este aceea de a descoperi tiparele eterne, nu variaţiile individuale şi, la rigoare, o încercare nemărturisită decât târziu de a opri curgerea universală într-un *nunc stans,* oricât de iluzoriu.

Acest eleatism al reprezentării se răsfrânge şi asupra structurii de adâncime a poeziei lui Cezar Baltag, o poezie ce se schimbă, uneori chiar spectaculos în aparenţă, de la un volum la altul, însă rămâne, de fapt, aceeaşi, consecventă aceloraşi teme esenţiale şi convergentă spre acelaşi centru iradiant. Diversele cristalizări în timp nu arată o schimbare de concepţie sau de structură, ci numai o redistribuire a accentelor.

Odihnă în Ţipăt (1969), de pildă, duce mai departe iniţiativa hermetică din *Răsfrângeri,* apelând la ficţiunile mitice ale basmului popular. Întâlnirea aceasta dintre modelul tradiţional pe care-l redescoperă imaginaţia şi radicalitatea intelectualistă a meditaţiei, fără să fie cu totul nouă, nu e nici obişnuită în poezia noastră, iar consecinţele ei sunt cât se poate de fertile. Cu atât mai mult, cu cât autorul impregnează tiparele folclorice şi categoriile abstracte cu o mentalitate existenţialistă.

Este ceea ce n-au înţeles unii comentatori când i-au reproşat (la apariţia volumului ori mai târziu) barochismul sau manierismul. Aceste tendinţe, ele însele, nu pot fi, cum bine se ştie, reduse la simpla abilitate tehnică. La fel, predilecţia pentru *oximoron* – figură, într-adevăr,

recurentă în cuprinsul volumului – nu reprezintă (doar) o probă de virtuozitate, ci o primă expresie memorabilă a confruntării dramatice între Eros şi Thanatos, care se perpetuează în poezia lui Cezar Baltag.

Odihnă în Ţipăt a fost cel mai controversat volum al lui Cezar Baltag. În vreme ce o parte din critici (printre care mă prenumăram) l-au apreciat drept creaţia culminantă a autorului, alţii au văzut în el fie numai virtuozitate formală, fie hermetism abstractizant, atunci când n-au fost de părere că hermetismul însuşi e obţinut prin mijloace artizanale. Vrând parcă să sfideze opinia critică majoritară, poetul încearcă în cartea următoare (*Madona din dud*, 1973) o evadare în spontaneitate şi gratuitate, în joc. El ţine să dovedească celor ce l-au taxat drept manierist formalizant că, iată, ingeniozitatea sa tehnică poate fi dusă încă mai departe, într-un fel de magie lucidă şi incantaţie pură. Iar acuzaţiilor de intelectualism excesiv le răspunde prin cultivarea subită şi oarecum ostentativă a pitorescului şi chiar a absurdului.

Dată fiind opera de până atunci, volumul a surprins la apariţie, deşi filonul folcloric – autohton sau exotic – a mai fost pus la contribuţie în poezia noastră, de la Anton Pann la Arghezi, Miron Radu Paraschivescu sau Ion Gheorghe – autorul cu numai câţiva ani mai devreme al *Zoosofiei* –, fără să-l omitem din această suită pe Ion Barbu însuşi cu *Isarlâk*-ul său. Diferenţa faţă de predecesori vine la Cezar Baltag în primul rând din faptul că, pentru el, adoptarea acestei formule poetice nu e atât urmarea unei înclinaţii naturale, cât a unui program poetic.

Renunţarea deliberată la cenzurile raţiunii şi căutarea unui acces direct la efectele magice ale limbajului îl determină să apeleze la jocurile de copii, la modelul basmului popular sau al descântecului. Efortul meditativ şi crisparea inerentă acestuia cedează acum ingenuităţii şi graţiei ludice. Conceptele, cu inadecvarea lor poetică atât de greu de evitat, fac loc echivocului argotic de un exotism apropiat sau inventat.

Debarasându-se parcă de sensurile căutate cu atâta ardoare şi rigoare mai înainte, poetul mizează pe farmecul intrinsec al limbajului. El scrie pe alocuri o poezie *pură*, adică o poezie ce refuză orice semnificat exterior purei sale imanenţe. Limba „străină" nu e aici decât o concesie făcută logicii pe care, în esenţă, o respinge: „Iubeşte-l, mamă, pe Pârvu, / /că-a-mblânzit oala cu hârbu, / el înjugă şi dejugă / şi tace pe-o buturugă. / *Thai merau, merau, merau, / Andar soste ni gianau.*/ [...] Aleargă iute, / sfinte Leandre, / *me pala tute / tu pala mande.*" *(Oleandru, poem ţigan)*

Rostogolirea impecabilă a versurilor riscă să producă impresia – cu deosebire atunci când poetul însuşi se lasă purtat de cadenţa instituită – unei frumuseţi, dacă nu goale de sens, liberă, în orice caz, de sensuri mai profunde. În realitate, Cezar Baltag concede să facă în acest volum ceea ce nu făcuse în cuprinsul celor anterioare, şi anume, „să cadă într-o verbalitate pură pentru a atrage atenţia asupra ritualităţii" actului poetic, cum recomanda G. Călinescu în *Principii de estetică.*

Şi, totuşi, chiar în poeme a căror intenţie ludică este neîndoielnică, sesizăm alunecări de sens ce nu par a fi doar rodul spontaneităţii şi nici, cu atât mai puţin, al întâmplării. În plină improvizaţie sau în plină aglomerare de citate folclorice, poetul e cel care face, aşa zicând, jocurile. De altfel, jocul însuşi nu exclude sensul, ci îl întrupează.

Cezar Baltag duce aici până la ultima expresie o trăsătură caracteristică scrisului său în genere: versurile au deseori o limpezime şi o muzicalitate care – paradox al armoniei – le opacizează înţelesul. Ce se întâmplă? Eminent versificator, calitate care la noi a început să fie depreciată cu mult înainte de a-şi fi istovit posibilităţile, el nu propune doar simetrii seducătoare şi rime expresive, dar atinge o asemenea adecvare lexicală, prozodică şi sintactică la modul său de a gândi, încât ideile par absente din poem, absorbite fiind cu totul în infailibilitatea ei cantabilă.

Între intenţia gnomică şi jocul de sonorităţi nu există nici o opoziţie: „Ieri seară la vremea cinii / au lătrat câinii ruginii / şi-am privit într-o fântână / şi-am văzut lumea bătrână". Distanţa între gratuitate şi gravitate e minimă: „Şade maica paparudă / şi se ţine să nu râdă. // Frumoase doamnelor Iele, / nu stricaţi mintile mele, / că şi soarele de sus / se întunecă a râs / şi cu vremea, oareşcât, / mă fac ţărână şi râd." Poemul amestecă hilarul cu tragicul, atracţia lui rezultând tocmai din această aparentă ambivalenţă: „Lume, lume, lasă, lasă, / am plecat râzând de-acasă, / la un râs şi-o depărtare / mi-a căzut râsu-n picioare, / c-am zâmbit şi-am ameţit / şi parcă m-am poticnit. / Acum tac cu faţa-n sus, / m-am stricat de-atâta râs." *(De-a râsul)*

Cele mai multe din jocurile închipuite de Cezar Baltag se încheie însă tragic, precum şi acesta în care Baba-Oarba e însăşi moartea, refrenul (ca şi titlul poeziei) trimiţând la Salomeea biblică: „Babă-Oarbă, şezi în iarbă, / c-ai deschis pleoapele, / Mâna-i plină de rugină, / mi-ai furat aproapele, / Necine veni la mine, / îmi rosti chiar numele, / Dete-n masă cu o coasă / şi-ncepu să numere: // Yek, dui, trin, shtar, / Fugi cu ţeasta în ştergar"

(Solomeia de cânepă). Ne putem însă întreba ce mai e *joc* în acest poem în afară de pretext și de ritmica jucăușă în aparență? Nu cred că putem vorbi aici de vreo suprapunere care să facă imposibilă interpretarea într-un singur registru. Acesta nu e faimosul „râsu-plânsu" al lui Nichita Stănescu, sinteză bazată pe echivocitate, ci un *râs-plâns*, adică – în ultimă instanță – o versiune a *plânsului*.

În ciuda jocularității lor aparente, textele ce compun *Madona din dud* nu reprezintă, așadar, altceva decât tot forme ale unei meditații asidue și grave. Ele sunt născute din aceeași plasmă originară ca și *ideogramele* din *Șah Orb* (1970), față de care se deosebesc nu prin viziune, ci, uneori, prin sintaxă. Acolo, înțelepciunea stârnită de o erudiție folclorică sau mitologică se pierde în arabescul reveriei, în vreme ce aici inițiativa liberă a visării și a jocului gratuit de cuvinte reiterează, de fapt, – chiar dacă parțial și intermitent –, scenarii arhetipale. „Starostea peste toată dragostea", de pildă, este o asemenea întruchipare mitică, emblematică pentru tensiunea lirică a volumului, tot atât, pe cât este „animalul de secetă" pentru contragerea concettistă a emoției din *Odihnă în Țipăt* (titlul ultim fiind, desigur, el însuși semnificativ din același punct de vedere). „Ideogramele" în proză ori în versuri ale lui Cezar Baltag propun aproximativ același tip de anecdotică fantastică sau numai fantezistă, decupată astfel încât să implice semnificații complexe, dacă nu chiar ambigue. Nu o dată, ambiguitatea e rezolvată prin sugestii de natură inițiatică: „Niciodată ca odată / urcă și coboară-o roată; / ca-ntr-o doară, bunăoară, urcă roata și coboară. / Nicăieri, ca adierea, / nu îi auzim căderea, / nici bărbatul, nici femeia / nu zăresc roata aceea. // [...] Suie roata și aleargă / împrejur cu lumea-ntreagă. / Cine a ieșit din horă / fără marginea-l devoră." *(Sempiternum)* În confluența paradoxală a ludicului cu hermeticul, Cezar Baltag e mai aproape ca oriunde în creația sa de Ion Barbu.

Schimbarea reprezentată de volumul *Madona din dud* n-a fost atât de radicală, încât să putem spune că autorul revine în următoarea carte (*Unicorn în Oglindă*, 1975) la vechile teme și mijloace. O despodobire se lasă, totuși, remarcată acum, în sensul renunțării atât la experiențele de alchimie sonoră din culegerea imediat anterioară, cât și la o anumită retorică arhaic-livrescă încercată (cu bune rezultate, de altfel) în *Odihnă în Țipăt*. Dacă acolo figura predilectă era oximoronul, aici *elipsa* își înfiripă propria ei retorică, având drept principală consecință tonul oracular.

Continuă prelucrarea unor mituri și exploatarea lirică a formulelor basmului *(Pattern de basm, In illo tempore)*, dar atmosfera se adumbrește, volumul în întregime este parcă sub teroarea irevocabilului

şi, circumstanţă agravantă pentru lirismul speculativ propriu lui Cezar Baltag, a inexplicabilului. Poetului nu-i rămâne decât să constate neputincios efectele hazardului: „...a venit oarba încet, ţi-a frânt sub paşii ei / scutul şi suliţa / cu necruţarea zarului / rostogolindu-se în mare / în plin amurg. / [...] Fratele meu, valul meu întristat, zarul meu, / unde eşti acum, cine eşti?" *(Plajă pustie)*

Într-un alt poem *(Meduza)*, incidenţa biografică abia mai transpare în scenariul funest, în care normalitatea însăşi nu e decât purtătoarea unei sentinţe tragice nemeritate: „A sosit o mireasă leneşă, / rochie de voal fără trup / şi deodată înotătorul cel singuratic / s-a împotmolit în carnea ei nevăzută, / fâlfâitoare. // Vede lumea ca înainte, / spintecă unda la fel, / pe ţărm femeia iubită îi face încă semne cu mâna, / doar cerul s-a îngreunat parcă / şi numai o pasăre / care ţipă scurt / l-a văzut cum a căzut deodată în / groapa transparentă. [...] Sunt cel de acum o secundă. / Marea mă loveşte la fel, / numai pasărea albă ştie / că nu mă mai pot întoarce."

Într-o altă perspectivă, moartea e urmarea şi contemplarea unui cataclism: „...Malurile au curs brusc. Apa a devenit marmură. / Vezi stâncile şi nu mai poţi recunoaşte nimic. / *Tu te-ai oprit să priveşti. Noi am curs / mai departe.*" *(Vad)* Cu împietrirea apei şi lichefierea corpurilor solide ne vom mai întâlni în poemele lui Cezar Baltag. Importantă aici rămâne însă *privirea* care împietreşte şi este împietrită, moartea ca efect al răsfrângerii. Ideea e reluată în poezia ce dă titlul volumului: „...moartea doarme pe râu ţinând în mâini / o oglindă / moartea are pe apă un pat care curge, / obiectul ei e răsfrângerea" *(Unicorn în Oglindă)*. Tot aici, autorul găseşte formula cea mai sintetică spre a ne spune că procesul eroziunii fatale este continuu: „...moartea merge o dată cu drumul".

Însă elegia nu e singurul răspuns al poetului în faţa acestei revelaţii tragice, iar întrebările care îi traduc uimirea nu sunt numai retorice. Am interpretat versurile din *Remember* cu care se deschidea volumul *Madona din dud* ca pe o probă de eleatism. Finalul poemului, cu formula împrumutată unui text sacru („haveil havulim hacoil haveil") ne călăuzea spre o interpretare (precumpănitor morală) în sensul zădărniciei tuturor stărilor sau mişcărilor. Aşezată în fruntea volumului, „glossa" respectivă urma, probabil, să dea un sens mai înalt gratuităţii în care se complăcea acolo – fie şi superficial ori intermitent – poetul.

Totuşi, dacă privim respectivele versuri nu numai în contextul poemului izolat sau al volumului în ansamblu, dar şi în acela al întregii

opere poetice a lui Cezar Baltag, dacă le aplicăm, cu alte cuvinte, o lectură paradigmatică, atunci semnificaţia lor s-ar putea preciza în alt fel. Să ni le reamintim într-o variantă: „Cine-şi poate zidi / în uitare un rost? / A mai fost ce va fi? / Va mai fi ce a fost?"

Mai coerentă cu „răsfrângerile" anterioare mi se pare ideea unei *existenţe ciclice,* atât de pregnant şi de constant dezvoltată în volumul *Unicorn în Oglindă* şi în altele care vor veni. Ea reprezintă un mod al poetului de a depăşi disperarea individuală printr-o soluţie impersonal integratoare. Ipoteza hazardului e contrabalansată de aceea a ciclicităţii, care nu opune numai morţii speranţa renaşterii, dar haosului şi absurdului, speranţa unui sens: „...Poate e un înăuntru şi un înafară / care mai poate fi ghicit / şi o cheie care nu s-a pierdut / şi un lacăt de unde încă mai poate / începe lumea" *(Pâlnie albă).*

Re-facerea lumii nu are cum să fie decât una spirituală: acesta e sensul metamorfozelor prezente în atâtea poeme din volumul *Unicorn în Oglindă,* aceasta este însăşi semnificaţia titlului său. „Albul galopând / calul alb galopând / printre stânci ascuţite şi spini înalţi. / Pregătiţi un frâu minunat, / o coroană de sânge pentru crinul alb / alergat zadarnic de vânători. / [...] Numai cu o oglindă poate fi / unicornul prins, / Dorinţă, pură adulmecând imposibilul..." Vânătoarea evocată aici e o vânătoare spirituală. Unicornul nu e doar simbol al purităţii intangibile, ci şi al încarnării spiritului. Răsfrângerea poate fi, cum am văzut-o, o capcană a morţii, un mijloc al ei de a captura fiinţa, dar şi o soluţie împotriva morţii, un mod de a învinge moartea însăşi. Sensul ultim al răsfrângerii – dintre multele pe care le capătă în poezia lui Cezar Baltag – este unul spiritualist.

Metamorfozele despre care vorbeam pot fi şi ele considerate „răsfrângeri", cu atât mai mult, cu cât lumina pare să le servească atât drept cauză, cât şi drept efect: „...lumina / într-o veşnică / înmulţire feciorelnică: rupere / în două, în patru, în şaisprezece, // *care poate fi naştere*". „Ruperile" acestea sunt chiar răsfrângerile, împărtăşiri din aceeaşi taină primordială, dătătoare de viaţă. Voinicul din povestea cu „şarpele care zboară" cere să renască într-o „lume albă" şi reapare, într-adevăr, „de o mie de ori mai luminos ca înainte" *(Mit).* Într-un poem ulterior *(Ritual de dragoste),* somnul prilejuieşte o renaştere în sensul propriu al termenului, prin recăderea în amniotic şi trecerea apoi prin lumină purificatoare şi însufleţitoare: „...cât tu ai dormit, / eu te-am limpezit / şi-acum te-am lăsat / alb şi luminat. // Ai murit. Ai înviat." Există *un anume hermetism al luminii* în poezia lui Cezar Baltag.

În *Calul și flăcările,* succesiunea metamorfozelor simbolizează un fel de „județ al sufletului cu trupul", un asediu al inimii de către simțuri, o încercare disperată a sinelui de a se regăsi în recluziune: „...Cinci ulii / îi luară porumbelului / urma în zbor. // Atunci / porumbelul oftă / și intră într-o peșteră. // În peșteră erau focuri. Eu eram peștera. // O, flăcări. Unde este / pasărea / care a intrat adineauri aici? / Unde e porumbelul cel alb? / Înapoiați-mi-l."

Tema regăsirii de sine e reluată în *De la capăt* (*Făt-Frumos înviat).* Eroul nu-și poate recâștiga nici chipul, nici armele înainte de a-și recâștiga sufletul: „Știa că are un chip și nu-l mai găsea / și nu-și mai găsea nici mâinile / cu care să-l caute. // [...] Atunci și-a auzit inima / înăuntrul unei fântâni / și a coborât înăuntrul ei / și și-a recâștigat calul / și spada / ca fulgerul / într-un ulcior celest." Moartea înseamnă pierderea sufletului (nu a suflării), învierea e mai întâi re-însufletire, adică re-centrare și re-orientare (și abia apoi re-întrupare). Starea de dinainte de cădere nu îi apare poetului decât ca o reamintire a firescului: „Ca bobul de grâu / care se trezește în pământ / și își reamintește dintr-o dată / de la capăt / toată povestea".

Metamorfoza este, deci, înțeleasă ca renaștere ori înviere, ca șansă de a relua totul de la capăt. *De la capăt,* se și intitulează un întreg ciclu care încheie volumul selectiv de *Poeme,* din 1981, și care anticipă (și se suprapune în bună parte cu) *Dialog la mal,* cartea apărută în 1985.

★

După ce a atins asemenea trepte ale lirismului metafizic, poezia lui Cezar Baltag va cunoaște, la scurt interval, o nouă întruchipare. I-a fost dat poetului să încerce în chip nemijlocit limite pe care le-a aproximat cu gândul și cu versul. Trecerea de la experiența imaginativă a suferinței la suferința concretă și personală tulbură de această dată apele poemului. *Unicorn în Oglindă,* cu simbolul conținut al însingurării, încheia printr-un elan spiritualist ciclul „răsfrângerilor" și sublima, în același timp, un bocet de frate. *Euridice și umbra,* volum apărut în 1988, este evocarea și invocarea unei iubiri, plângerea poetului după soția pierdută. Poezia și biografia se întâlnesc încă o dată în chip tragic, după ce în *Dialog la mal* accentele subiective primiseră consistență în cadrul unei viziuni impersonale asupra vieții și morții, asupra vămilor care le separă și le unesc.

Tragicul și-a făcut apariția în poezia lui Cezar Baltag de mult, o dată cu maturizarea artistică și, mai ales, intelectuală, proces ce a avut loc în cazul generației sale pe fondul unei relative libertăți de expresie. În *Odihnă în Țipăt*, poetul adăuga lirismului său această dimensiune, pe care o considera absentă în poezia lui Ion Barbu. Desigur că, în comparație cu ceea ce va urma, tragismul unor reprezentări de acolo decurge mai cu seamă dintr-o exasperare a sensurilor forțate de antiteze inconciliabile și aduse, în simultaneitatea aceleiași figuri. Dar încă de pe atunci era evidentă o diferențiere programatică de modelul barbian. Poezia lui Cezar Baltag nu se voia (numai) „o serbare a intelectului", căutând forme de participare la miracolul existenței și aservind intelectul însuși unei alte apoteoze, aceea a spiritului.

Ne explicăm acum mai bine observația mai veche a poetului nostru cu privire la caracterul „ornamental" („un ornamental de geniu", precizează el) al poeziei lui Ion Barbu și valabilă, desigur, doar pentru o primă etapă a acesteia. Nu este, oricum, vorba aici de un reproș, ci de o disociere: autorul, căruia i s-a întâmplat să scrie el însuși o poezie ornamentală sau, în orice caz, *ornamentată*, mai cu seamă la începuturile sale, refuză principial o asemenea postură. Semnificația experienței barbiene în poezia noastră este, însă, bineînțeles, alta, și lecția pe care Cezar Baltag însuși pare să o fi deprins de la acest maestru, venerat și minimalizat în același timp, este una de lapidaritate augustă și, mai ales, de repotențare a abstracțiunilor. Despărțirea de Ion Barbu se face însă pe temeiul tragicului, adică al „minimalizării" acestuia de către autorul *Jocului secund*.

În *Euridice și umbra*, marile teme din *Dialog la mal* sunt reluate, primind răsfrângerile firești ale confesiunii autobiografice. Iată, de pildă, neliniștea, insomnia, teama ca uitarea să nu întunece conștiința devin acum efort disperat de a păstra nestinsă revolta în fața morții absurde: „Nu tu, durere, mă ucizi. Uitarea / viperă blândă, orizontu-mi stinge. / Un fulger laș îmi soarbe disperarea / și-o ceață mi se-ntinde pe meninge. / [...] Eu tot trăiesc? Mi-e inima un clește / care de mine însumi mă desparte. / Rănită este seara ce primește / strigătul meu de furie și moarte." *(Nu tu, durere)*

Cuvântul care „arde" și înființează este din nou invocat, de această dată în vederea unei învieri inverse, din nimicnicia (și moartea) lumii la viața (adevărată a) spiritului: „Cuvinte care nu tremură. Cuvinte care ard. / Cuvinte care spală morții. Cuvinte care învie. / Cuvinte care strigă pe nume / și cheamă din cenușă alt chip. / Eu nu sunt din lume. Dacă fără

voie / în lume / din nou am venit / cuvintele mele, azi, voi, / înviați-mă." *(Cuvintele)*

Despărțirea sufletului de trup, „temniță atât de sordidă", „mormânt nevrednic de lumina ta", face obiectul unui extraordinar poem, care se încheie cu viziunea intrării în transcendență, a pierderii în privirea dumnezeirii: „...ai să dispari cu chipul meu cu tot / pentru totdeauna / vor rămâne olanele casei goale, / vor veni ploi și vor dizolva acoperișul, / vor veni nopți și-mi vor dizolva trupul, / iar tu vei vâsli mai departe, / cu gâtul întins / anesteziat de beția zborului, / cu priviri halucinante, / largi, tot mai largi, / fără întoarcere, / până când întreg orizontul de jur-împrejur / va deveni o singură / privire" *(Soma-sema)*.

Dincolo de implicațiile pe care le câștigă din contextul volumului, poemul *Un semn* trebuie considerat o replică – de această dată, mai explicită – la *Psalmii* arghezieni și la mentalitatea lor generatoare. Poetul de acum cere și el „un semn", dar nu spre a-și îndreptăți îndoiala: „Nu te mai văd. Mi-e sângele de ceață. / Foșnesc uscat plămânii mei de lemn. / Dar tot aștept din partea ta un semn / și tot mai cred că este dimineață. // Fără auz tăcerea ți-o ascult. / Dă soare unui orb printre ruine. / Tu arzi și chiar de te-ai fi stins demult / N-ai, Doamne, loc să te îngrop în mine." Acordurile acestea nu sunt argheziene, ci rilkeene. De foarte puține ori în poezia românească intensitatea *încredințării* a fost atât de mare: „Te chem când toate vorbele mă dor. / Pe limba mea ca într-un pat de iască. / Vocala nerostită-n care mor / Stă neclintită gata să te nască. // Iar dacă noaptea tot va fi să cadă / Fă altu-n locu-mi care să te vadă." *(Un semn)*

Deși divinitatea chemată este un *„Deus otiosus"*, care nu răspunde altfel decât prin tăcere, revenirea la centrul de foc al inimii lumii nu e periclitată: „...Și totuși inima lumii / e-acum / un foc nesfârșit care cântă / întoarcerea în tine a tuturor / intrarea tuturor în lumină" *(The last supper)*. În finalul volumului, Cezar Baltag așază un alt psalm, un nou elogiu adus luminii ontice: „Nu cu sângele te mai țip, Lumina mea, / nu cu gura // Nu cu vorbe, cu tăcerea lumilor te rostesc. // Cu ochii tăcerii te văd încă. // Fulgerul tăcerii / îl ridic spre tine / ca un țipăt / și-i spun: naște și luminează." Poemul se încheie printr-un *„nunc stans"* care nu e decât prelungirea la infinit a revelației: „...și ce luminezi luminează odată pentru / totdeauna, / și ce vezi / fă să nu se mai termine niciodată" *(Ochii tăcerii)*.

Dar în această ultimă carte, Cezar Baltag nu mai e (sau nu e numai) poetul piscurilor mari de foc și de lumină, cum s-ar putea

presupune din versurile citate până acum. Cele mai multe poeme stau sub apăsarea tenebrelor, în umbra morții. Poetul recade în meditația asupra ireversibilului *(Primăvara)*, se simte părăsit de zeii săi *(Șeherazada)*. E semnificativ, în această ordine de idei, faptul că mitologia creștină tinde să fie ocultată de cea păgână, la care poetul face apel spre a reprezenta infernul.

Infernul în care coboară pe urmele înaintașului mitic, fără însă a repeta greșeala acestuia: „Din nou, Euridice, lava / erorii mele o aștern / și-i rog pe zeii fără patimi / să mă întoarcă în infern. // La tronul palidei Hecate / rog câinii lumii de noroi / să-mi smulgă văzul din orbite / să nu mai pot privi-înapoi. // Jos în tunelul marii Mume, / când, albă, te voi fi aflat, / mâna să ardă ca un țipăt, / ochiul să tacă sugrumat. / [...] Și când tăcuți ne vom desprinde / din nesfârșite guri de hău, / sângele meu să lumineze / spre suprafață drumul tău. // Cu-o sfâșiere fără nume / din gura Văii să te sorb, / să te aduc din nou în lume, / Orfeu triumfător și orb." Reiterare simbolică în urma căreia noul Orfeu se întoarce cu un gust de lavă și scrum, de zădărnicie: „Focul nu stinge al retinei / înalt de văz de tine dor, / pentru privirea mea din Hades / o lungă noapte sunt dator. // De astăzi, văduv de privire, / să-mi cert zadarnic ochii verzi; / nu te mai pot zări, iubire, / tu nu mai poți ca să te pierzi." (*Euridice*)

Întoarcerea e imposibilă, mitul eternei reîntoarceri nu mai e pomenit ca o soluție compensatoare, iar încrederea în posibilitatea unui miracol pare să se fi istovit: „Nici un miracol de-atâta timp. Nici-o / mirare. Deschid și închid / la loc / ochii mei de piatră cu lacrimi / de piatră." *(De atâta timp)* „Nici un mesaj de dincolo de moarte" nu survine, totul în jur e pustiu și împietrit. Poetul suferă mai întâi de neputința comunicării: „Pașii cu care te caut / se afundă-n nisip. // Glasul cu care te chem / se pierde-n izvoare. // Cine mai poate auzi / cum să te poată striga / gândul meu sigilat, / cuvântul meu / cu hieroglifa în inimă." *(Pașii cu care te caut)*

Singurătatea produsă de pierderea ființei iubite inspiră câteva poeme care legitimează tragica dilemă a autorului cu privire la propria-i existență, resimțită ca străină: „Viață ce nu ești a mea, / dar a cui să fii oare? (*Logică binară*) sau: „Viață trăită? Viață visată?" (*Cuvintele*) O asemenea viață e neverosimilă ca un basm *(Bocet vechi la o poveste adevărată)* sau ca un vis ce halucinează realitatea de neacceptat a pierderii: „.... e ora două / și visez că te caut și nu te pot afla / și înțeleg

că sunt singur / şi nimeni nu mă mai poate trezi / din visul acesta" (*Nocturnă*). Viaţă pe care poetul însuşi o întâmpină cu stupoare: „E viaţa mea scrisă / cu litere de necitit / într-o limbă necunoscută / pe o hârtie care se tot roteşte / într-o casă cu acoperişul spart" *(Hârtie care se tot roteşte).*

Disperarea e sentimentul dominant în aceste poeme, o disperare pe care autorul o face să rezulte sau o calmează el însuşi, fără vreo reţinere alta în faţa pateticului decât rigoarea formală. Dicţiunea impecabilă a versurilor devine acum ea însăşi o formă de pudoare. Încât calificarea de capodoperă a acestui bocet nu e tocmai un abuz estetizant: „...Aş vrea îngândurat să te descânt / să leg fiinţa ta de un cuvânt /ca să ne regăsim atuncea când / vom mai veni vreodată pe pământ. // Ultima oară când ne-am întrupat / ţi-am povestit un basm de neschimbat. / Era al nostru cel adevărat. / De ce-ai plecat din el? De ce-ai uitat? // Privirea pierde tot ce mâna strânge. / Până la tine glasul nu-mi ajunge. / Fantomele încep să te alunge. / Nu lacrimi în cuvinte am, ci sânge." *(Celei ce se îndepărtează cu o floare a uitării în mâini)* În aceste versuri, Cezar Baltag îşi recapitulează, parcă, nu numai viaţa, ci şi poezia. Să remarcăm în trecere faptul că scenariul mitic se insinuează în plângerea cea mai directă: „Privirea pierde tot ce mâna strânge".

Paradox al tragicului în artă sau al receptării lui: suferinţa mărturisită aici e sinceră (spre a nu spune reală), versurile sunt credibile (spre a nu spune adevărate), şi, totuşi, reacţia noastră nu e numai una de zguduire afectivă, ci şi de admiraţie. Efectul secundar îl diminuează, cumva, pe cel principal? Suntem astfel mai puţin implicaţi în tragismul poemului? Spre a fi convingător, bocetul trebuie să fie dezarticulat?

În plină disperare rămâne însă în poezia lui Cezar Baltag o speranţă a regăsirii, oricât de îndepărtate. Un poem (*Când nu ne vom mai zări*) o exprimă sub forma unui jurământ de fidelitate în iubire: „...Cândva, când nu mă vei mai zări, / am să-ţi caut paşii, strigând / numele tău cel de taină, / pe care, auzindu-l pentru prima oară, vei şti / că a fost al tău dintotodeauna, // cândva, când nu te voi mai putea privi, / am să te chem fără veste / cu numele tău de la început, / la a cărui rostire te vei trezi din pulbere ca să afli / că nu te-am împărţit niciodată / cu nimeni, // cândva, când nu ne vom mai găsi, / am să te strig / cu numele tău dinainte de naştere, / pe care iarbă chiar de ai fi, / auzindu-l, / tot vei răspunde".

Izvorul speranței este aceeași inimă „care nu vrea și nu vrea și nu vrea / să împietrească / odată / pentru totdeauna / în lumea asta de piatră", inimă care îi dictează și inițiativa generoasă de a-și depăși disperarea, de a-i da un sens, de a o face utilă, adică salvatoare pentru alții: „...nu liniște cer, / dacă liniște nu pot să am, / nu odihnă vreau, / dacă nu mai pot să aflu odihnă, / vreau numai să prefac / neodihna mea într-o funie / de care cei ce se prăbușesc / să se poată prinde" (*El tot mai speră*).

Versuri ca acestea impresionează și conving, înainte de toate, prin *firescul* lor. Cuvintele își recuceresc, parcă, sensurile, orice distanță între rostire și trăire tinde să dispară. Procedeele artistice nu se mai văd, poetul pare a fi renunțat cu totul la serviciile lor, rostirea sa nu mai vrea să fie una „poetică".

Multă vreme, rigoarea lui Cezar Baltag a fost suspectă de artificialitate. A putut fi interpretată chiar ca o fugă de viață, ca o dezimplicare. Decantărilor chinuitoare pe care le presupunea n-ar fi trebuit să li se refuze însă creditul existențial. Stilul nu este doar o formă a instinctului de conservare, el poate fi și un factor de acutizare tragică. Sigur este că lui Cezar Baltag tragismul i-a adus și naturalețea. Semn că poeții adevărați sfârșesc prin a confirma, prin a (se) adeveri. Ei trebuie crezuți întotdeauna pe cuvânt.

Rigoarea nu e deloc absentă, dimpotrivă, adânc implicată în impresia de firesc de acum. Ceea ce dispare este însă altceva. Mai tânărului Baltag i s-ar fi putut imputa o anumită distanță pusă între sine și drama sa, un mod de a se apropia de dramă numai prin soluții impersonale. Această *mediere* a fost însă deseori anihilantă, reductivă în raport cu ceea ce poetul avea cu adevărat să ne spună, dar nu ne-o spunea direct, ci inventând parabole pentru o morală gata gândită. Acum însă confesiunea nu-și mai refuză izbucnirile subiective, decența și logica nu mai funcționează ca frâne, metafora se închide (închidere ce se deschide, bineînțeles) într-o referință biografică: „Pentru tot restul zilelor / un copac / cu fructe de singurătate / pentru toate clipele rămase / o acvilă / cu ouă de neînțeles / pentru restul cuvintelor o tăcere / neelucidabilă / pentru ultimele frunze din vară / un foșnet nemuritor / pentru inima ta un patinoar îngeresc / unde dansează și zboară / unde dansează și zboară / ultima noastră vacanță-speranță / ultima noastră iubire dulce-amară / ultimul nostru surâs pământesc" (*O tăcere neelucidabilă*).

Ce se întâmplă, însă? Faţă în faţă cu durerea cea mai mare, cu golul enorm lăsat de pierderea fiinţei iubite, reacţia poetului este semnificativă pentru poezia sa de acum, dar şi pentru trecutul şi, poate, viitorul ei. Nu decenţa îl opreşte să-şi calmeze în tonuri înalte o suferinţă agonică. În plină expresie a ei, mai exact, în expresia ei culminantă, el introduce – deconcertându-ne – un termen abstract. În atmosfera tensionată a poemului, această stranie abstractizare are însă un rol intensificator: „...Unde eşti, inocenţa şi vinovăţia mea, / unde eşti torţa mea gânditoare, / am visat că priveam marea şi tu veneai / pe brizanţi dinspre larg, / rosteai ceva nedesluşit, te ridicai în picioare / pe creasta valului / şi aproape de ţărmii mei înlăcrimaţi / dispăreai iarăşi. // Unde eşti, inocenţa şi vinovăţia mea, / unde eşti, întrebare...?" (*Noapte senină*)

Sensul, adică accepţia dată *întrebării*, se lămureşte într-un alt poem în care tânguirea adoptă tiparul folcloric. Întrebarea este aici înstrăinare, limită, moarte: „...Împrejur de mine, / brâne şi ravine, / numai văi haine, / şi mai jos în vale, / un străin de cale, / ca o întrebare. // Mă luai, luai, / mireasă de crai, / după o-ntrebare / fără amânare. // Când m-am oprit, / basmul s-a sfârşit / şi tu n-ai venit, / şi tu n-ai venit..." *(Bocet vechi la o poveste adevărată)*

Cezar Baltag a fost şi a rămas un poet al fervorilor abstracte. Suferinţa lui cea mai acută se dispensează de elemente fizice, materiale, amână ţipătul visceral, învăluindu-se într-o meditaţie generalizantă. Esenţa intelectuală a poeziei sale nu se verifică numai în simetriile care o structurează, dar în dozarea emoţiilor, în convergenţa efectelor. Fiecare metaforă e gândită ca prefigurare a unui sens. Nimic din ce se întâmplă în poem nu scapă controlului unei conştiinţe active, chiar dacă, nu o dată, gratuitatea este îngăduită. Structura de adâncime a poemelor lui Cezar Baltag este una *demonstrativă*. Iniţiativa hermetică e susţinută – dar, pe alocuri, şi subminată – de înclinaţia gnomică.

Încă de la începuturile sale era vizibilă tendinţa de convertire a valorilor afective în valori intelectuale. „Lacrimile beau idei" sau „Inima mea e castelul prin care trece Hamlet citind", scria poetul, ipostaziat în „prinţ al gândirii". În ultimele volume, mişcarea este una contrară, de încărcare afectivă a categoriilor abstracte. Elanul generalizant este într-atât de irepresibil, încât apare el însuşi ca un gest afectiv. Rezultă de aici o poezie a abstracţiunilor în care Cezar Baltag rivalizează cu Nichita

Stănescu: „Bate un vânt de vară prin odăile mele. Tu pleci şi vii / fără să te fixezi / plantă călătoare având rădăcinile / în apa lui Heraclit / în care toate ale lumii se scufundă / şi numai absenţa semnifică / sau poate plecarea însăşi este pentru tine Fiinţă / mai plină decât piatra, mai statornică în nestatornicia ei / decât piramidele, / tu pleci şi vii şi mie numi rămâne altceva / decât vântul stârnit de aripile tale / care îmi înţeţeşte apa sufletului până la ţipăt / şi ţipătului îi dau foc / şi mă ridic / din cenuşa lui / ca o reversibilă pasăre..." (*Absenţa*)

Acoperirea afectivă pe care o dă acum speculaţiei intelectuale, întemeierea universului său pe acea tot mai des invocată „inimă a lumii" care asigură integrarea fiinţei în principiul ei – de unde şi o anume seninătate – reprezintă câteva date caracteristice pentru Cezar Baltag în confruntarea cu congenerul său, de care îl apropie, printre altele, meditaţia asupra marilor categorii ale existenţei şi înţelepciunea de a formula – în simplitatea lor – întrebările ultime.

O schimbare importantă are loc în poezia lui Cezar Baltag din ultimii ani, provocată, dacă nu chiar determinată, de accidente biografice peste care conştiinţa gravă a autorului nu putea trece fără urmări. Creaţia verbală nu mai este pentru el doar o formă de semnificare, ci o încercare de a angaja viaţa însăşi, viaţa poetului în primul rând şi în cel mai înalt grad. La capătul acestui efort, după ce a exersat formula în sine a descântecului, el speră o clipă să o poată utiliza cu adevărat, crede, altfel spus, în eficacitatea magiei sale, în şansa de a trezi din somnul vrăjit fiinţa iubită. Poezia îşi asumă sarcini care o depăşesc şi, din această perspectivă patetică şi eroică, volumul *Euridice şi umbra* este şi o deplângere a neputinţei „ultimului Orfeu".

Volumul dă însă o formulă extremă unor încercări mai vechi de redescoperire sau de restabilire a ordinii lumii, de reluare a ei „de la capăt". Obsesia reînceperii lumii, a reîntoarcerii la „inima lumii", este obsesia fondatoare în ultimele cărţi ale lui Cezar Baltag. Credinţa în reuşita finală a acestui act îi conferă poetului seninătatea de a depăşi eşecul exorcismului aplicat asupra propriei biografii.

Dacă în volumele anterioare (inclusiv în *Madona din dud*) tendinţa dominantă era una *hermetică*, demersul caracteristic acum este unul *orfic*. Poezia speculativă (în toate sensurile) nu-l mai satisface pe autor. Cuvântul nu doar răsfrânge, el încearcă să întrupeze. Trecerea de la hermetism la orfism e trecerea de la iniţierea în ordinea lumii la

încercarea de a o restabili, trecerea de la o *hermeneutică a misterului* la o *soteriologie*. Poetul nu mai inițiază, ci speră să salveze. De fapt, el inițiază acum într-o terapeutică a miracolului.

În volumul *Chemarea Numelui*, Cezar Baltag se lasă în continuare asediat de întrebări care-l edifică. El a ajuns la o asemenea putere de concentrare expresivă, încât tot ce spune se încarcă de îndată cu o sugestie de adevăr și profunzime. Un poem poate începe – și s-ar putea și încheia – astfel: „Ca lumea / într-o vedere fără sfârșit..." (*Mirare dreaptă*), într-altul câteva verbe definesc cu o admirabilă simplitate un sentiment mai complex decât *sfiala*: „...nu te opri.../... și să nu te mai / fereşti să existi... (*Pasărea*).

Spre sfârșitul volumului, un poem tulburător se constituie într-o meritată „artă poetică". Suntem aduși în fața unor cuvinte nevăzute, a unui „alb indescifrabil". Cuvintele nu mai denumesc absența lucrurilor, ele se confundă cu acestea. Metafora „de carne și sânge" ține de viața însăși. Poezia nu e un intermediar, nu e nici povestire, nici descrierea vieții; ele transpar una într-alta. Biografia devine la fel de imposibilă și de inutilă ca scriitura. Coala de hârie rămâne albă.

Această pagină nu e pagina mallarmeană „apărată de alb", albul acesta apără tocmai existența îngemănată, inseparabilă, a Cuvântului, a Numelui și a lucrului numit. Rostul obișnuit al numelui e să cheme, să invoce, tocmai pentru că obiectul lui este absent. La Cezar Baltag, numele însuși trebuie chemat, pentru că el își conține obiectul. Numele este, cu adevărat, edificator: „Sunt pelerinul căruia i s-a asasinat biograful:/ drumul e un adevăr transparent, / viața e o coală de hârtie / rămasă albă" (*Alb*).

Într-o epocă literară în care se vorbește despre „dezmembrarea lui Orfeu", când încrederea în puterile cuvântului pare definitiv pierdută, Cezar Baltag se fixează în această poziție relativ singulară, care nu trebuie considerată nici o probă de desuetudine, nici una de îndrăzneală, ci, pur și simplu, un exemplu de *fidelitate* față de sine, față de propria-i conștiință de creator.

Cu deosebire ultimele sale volume ne pun în fața unei evidențe – pe care numai o conduită personală modestă și decentă, retrasă în umbra studiului și în levitații de interior, departe de larma vieții literare și boeme, o poate încă acoperi pentru unii – aceea că suntem contemporanii unui mare poet.

MIRCEA MARTIN

FIȘĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

Cezar Baltag s-a născut la 26 iulie 1939 în satul Mălinești, din județul Hotin, Basarabia.

Tatăl său, Porfirie Baltag (născut în 1912, la Mălinești), rămâne orfan de ambii părinți și va crește în casa preotului-folclorist Dumitru Furtună din Dorohoi. Urmează seminarul teologic din acest oraș, apoi cursurile Facultății de Teologie din Cernăuți și, după refugiu, Suceava, luându-și licența la București. În anul 1938 se căsătorește cu Margareta Baltag (născută Alexandrescu, pe linie maternă Stratul) și devine preot în parohia din comuna natală, Mălinești, din Basarabia. În anul 1940, la răpirea Basarabiei de către ruși, familia preotului Baltag se refugiază la Dorohoi și Piatra Neamț. În 1941 revine la Mălinești, pentru ca în primăvara anului 1944 să ia calea celui de al doilea refugiu. Porfirie Baltag va fi timp de 22 de ani preot în parohia Mereni, din nordul județului Olt, apoi în comuna Grădiște (Greci), din Ilfov, pe malul lacului Căldărușani. Azi, ambii părinți, pensionari, locuiesc în București.

În satele Delureni, Mereni și Profa (sate înglobate azi în comuna Spineni-Olt), într-un splendid relief colinar din

piemontul Cotmeana, nu departe de luncile râurilor Vedea şi Vediţa, Cezar Baltag şi fratele său, Nicolae (viitorul critic literar, născut în 1940, la Dorohoi), îşi vor petrece copilăria.

Urmează şcoala primară (1945–1949) în satul Mereni, apoi ciclul al doilea elementar la Bărăştii de Cepturi şi, în fine, cursurile Liceului „Nicolae Bălcescu" (fost „Brătianu") la Piteşti.

Din anul 1955 urmează Facultatea de Filologie a Universităţii din Bucureşti (secţia „critică şi istorie literară"), pe care o absolvă în 1960.

În anul 1958 se căsătoreşte cu colega sa de facultate, Elena Mustaţă (născută în anul 1937, la Clocociov, Slatina), viitoarea poetă Ioana Bantaş (autoare a cinci volume de poezie), şi vor avea împreună doi copii, Alexandru (născut în 1967, viitor matematician) şi Adrian Baltag (născut în anul 1968).

După absolvirea facultăţii, în biografia poetului urmează o perioadă de trei ani de „liber profesionism", deoarece din motive de „dosar" nu se poate angaja într-o redacţie. În 1963 este acceptat în postul de corector la *Gazeta literară*, apoi trece cu o jumătate de normă în redacţia revistei, condusă atunci de Zaharia Stancu şi apoi de Paul Georgescu, care îl va lansa şi susţine, o dată cu Nichita Stănescu, angajat în redacţie din 1957. Va fi coleg şi se va împrieteni cu puţin mai vârstnicii Nichita Stănescu, Matei Călinescu (de amîndoi legându-se printr-o vie prietenie), Nicolae Velea, Gabriel şi Georgeta Dimisianu, Lucian Raicu, Nicolae Breban, S. Damian etc.

Debutează în volum (*Comuna de aur*, 1960, prefaţă de Paul Georgescu), concomitent cu Nichita Stănescu şi Ilie Constantin, în colecţia de poezie, devenită imediat celebră, „Luceafărul", de la Editura pentru Literatură.

În anul 1968 devine redactor şef adjunct la revista *Luceafărul*, condusă în acel timp de Ştefan Bănulescu. Ţine rubrica de „Poşta redacţiei" pentru poezie, alături de Fănuş Neagu care răspundea de proză, şi lansează o serie de tineri scriitori ce vor deveni repede cunoscuţi pe scena literară. Susţine în aceşti ani rubrica de „Convorbiri literare", concomitent cu Nichita Stănescu, apoi o altă rubrică, „Ideograme", la *România literară*, condusă din 1969 de Nicolae Breban.

În anul 1972, în octombrie, pleacă, împreună cu soţia, cu o bursă în S.U.A., în cadrul vestitului *International Writing Program*, iniţiat şi condus de poetul american Paul Engle din Iowa şi de soţia sa, Hualing Nieh Engle. De această bursă beneficiaseră (sau urmau să beneficieze) o întreagă serie de tineri, pe atunci, scriitori: Al. Ivasiuc, Ştefan Bănulescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Romulus Rusan ş.a.

În seara zilei de luni, 23 aprilie 1973 (în ziua de Sf. Gheorghe), îl întâlneşte pe Mircea Eliade la Chicago. Această întâlnire va fi definitorie pentru cristalizarea demersurilor şi căutărilor intelectuale ale lui Cezar Baltag. Desigur, clarificarea deplină se va produce treptat în anii următori. Cezar Baltag este însă sigur, începând din acest moment, că şi-a găsit cu adevărat „maestrul" spiritual. În 1976 va începe, iniţial pentru sine, fără speranţa găsirii unui editor, traducerea primului volum din *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, care va apare, totuşi, la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, al cărei director era în acea vreme Mircea Mâciu. Deşi ambele tomuri au fost predate cam în acelaşi timp, apariţia celui de al doilea va fi enorm întârziată de factorii politici, din motive „ideologice": înscenarea scandalului „mişcării transcendentale" protes-

tele din străinătate ale savantului față de politica aberantă a regimului ceaușist etc. Volumul al doilea nu va putea apărea până în 1986 (după moartea lui Eliade), iar volumul al treilea apare, în 1988. O a doua ediție a putut vedea lumina tiparului după Revoluție, la aceeași editură.

În 1974 părăsește redacția revistei *Luceafărul* și se transferă, ca simplu redactor, la *Viața românească*. Din 1990 este redactorul șef al acestei reviste.

În 1975, poetul își pierde fratele, Nicolae Baltag, iar în 1987, soția (după o căsnicie de aproape trei decenii).

I-au apărut următoarele cărți de poezie, în ordine cronologică: *Comuna de aur*, București, 1960; *Vis planetar*, București, 1964: *Răsfrângeri*, București, 1966; *Monada*, București, 1968; *Odihnă în Țipăt*, București, 1969; *Șah Orb*, București, 1971; *Madona din dud*, București, 1973; *Unicorn în Oglindă*, București, 1975; *Unicorn in the Looking Glass*, traducere de Stavros Deligiorgis, Iowa City, 1979; *Poeme*, București, 1981; *Egyszarvú a tükörben*, traducere de Király László, București, 1984; *Dialog la mal*, București, 1985; *Euridice și umbra*, București, 1988; *Chemarea Numelui*, București, 1995.

Eseuri: *Eseuri*, Galați, 1992; *Paradoxal semnelor*, București, 1996.

Traduceri: Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, I–III, București, 1981–1988; ediția a II-a, București, 1991; Eliade/Culianu, *Dicționar al religiilor*, București, 1993; ediția a II-a, 1996; Mircea Eliade, *Nostalgia originilor*, București, 1994.

A primit de patru ori premiul Uniunii Scriitorilor (1966, 1973, 1985, 1995), Premiul Academiei Române (1981), Premiul Național „Mihai Eminescu", decernat în 1993 la Botoșani pentru întreaga operă poetică.

RĂSFRÂNGERI
(1966)

CEASORNICUL

Ei în ochii mei trăiesc,
ei în ochii mei iubesc,
ei în ochii mei gîndesc
ochii mei şi-i amintesc.

Trece Nimeni visător,
blond şi înmărmuritor,
printr-un veşnic şir de nimeni
la acelaşi numitor.

Cel ce nu e a venit,
cel ce e s-a risipit.
Lângă tâmpla mea începe
plus şi minus infinit.

Trupul şi-l voia înfrânt
ora matură căzând
sclavă cercului de zgomot
ce-l înscriu monologând:

(– Oră, când erați prezent,
un monarh fosforescent
din oricând spre niciodată
v-a condus la braț, atent.)

Fața mea-i oglindă rea,
îi dizolvă chipu-n ea,
i-a topit obrazul palid.
chipul care-i răspundea.

Trece Nimeni visător,
pur și înmărmuritor
printr-un veșnic șir de numeni
la același numitor.

Cel ce nu e a venit,
cel ce e s-a risipit,
eu însămânțez în lucruri
sufletul lui Heraclit.

RĂSFRÂNGERE CU SPINI

Euridice, trece-ți chipul
prin aminitirea mea din nou,
măcar cât flacăra-n oglindă:
secundă-vis și dor-ecou.

Măcar cât mi te-ar soarbe-n pripă
din nou același lacom nimb,
când, palid, m-am uitat în urmă
și tu treceai pe lângă timp.

Din vechi aştept tăindu-mi cale
în ţărmul meu peninsular,
porfirul stins al hainei tale
să-mi fulgere retina iar.

De-a lungul anilor mi-e fruntea
un drum brăzdat adânc de roţi
şi ochii mei sunt două râuri
în care tu nu mai înoţi.

Dar iar şi iar multtânjitorul
meu vers de toamnă ţi-l închin,
Euridice, crin de doliu,
soţie de poet elin.

RĂSFRÂNGERE DE DEMULT

Maică, vorbele-mi curate s-or spori întru a face
taina mea cu osebire aplecată către pace.
Decât şerpii cei cu moarte în fiorul muşcăturii,
mai vârtos simţii în mine visul galben al săcurii
când, ca ostenită cale către plaiul cel ciudat,
un prealuminos răsuflet carnea mi-au înconjurat.
Şi eram o fierbinţeală, şi eram un râs apoi,
şi eram un fel de ciudă sânilor muierii goi.
Şi eram o ştimă dulce şi eram un şarpe-n lemn
şi nu mai eram nimica, rămânând numai un semn.
Totu-atunci a fost zburare, însă mai cu scăzământ,
că eu nu zburam la stele, ci zburam pe sub pământ.
Nici poci ochiul a desface, nici poci braţul a mişca
şi-un fior de împăcare eu simţesc în urma mea.

RĂSFRÂNGERE
ÎN MEMORIA SOARELUI

Toate sunt sub semnul tău, Apollo.
Clipa plouă-n noi torenţial.
Ieri a râs un ulm. O vară-ntreagă
o femeie a iubit un deal.

În stejar, unde septembrie ţese
ulii într-un aprig cerc sonor,
de ieri seară vremea o măsoară
Absalom, pendul nemişcător.

E aici un loc din care-n toate
laturile lumii mă aud.
Nordul e un punct din care-ncepe
numai sud şi sud şi sud şi sud.

Timpul plouă-n lucruri. Valea ţese
ulii într-un aprig cerc sonor.
Unde duci, soţie a-ntâmplării,
inimile noastre în ulcior?

RĂSFRÂNGERE
DE FULGER ÎNNOPTAT

Crinii de palidă flacără
ai miazănoaptei se-aprind.
Inima mea e castelul
prin care trece Hamlet citind.

Cui cînţi uitarea mea blondă,
tu stearpă risipă de tei?
Nu lăsaţi să se-nece Ofelia
în verdele ochilor mei.

Bântuie luna. E-o toamnă
a frunzelor din capitel.
În stânga tace Horaţio
sau numai o parte din el.

RĂSFRÂNGERE DE ARBORE LACOM

Eu mie-mi sunt un grabnic drum
menit să nu mă mai întoarcă.
La malurile lui Acum
un dor de fără mal mă-ncarcă.
Pantera inimii aleargă.
Cu zgomot, din al zilei scoc,
curg orele, de teamă parcă
să nu-mi oprească umbra-n loc.

În mine desprimăvărează
şi se adapă nechezând
doi gemeni-cai ce-şi eclipsează
din goană nopţile pe rând.
Cel ce devin şi cel ce sunt
se devastează reciproc.
Două incendii alergând
să nu-mi oprească umbra-n loc.

Stâlp galben, soarele-n scădere
developează an de an
un viscol de himenoptere
din ochiul meu răsărotean.
Doamnă morgană, Astartee,
asmute-ți viespile de foc
și ceartă vămile lactec
să nu-mi oprească umbra-n loc.

Cel ce devin și cel ce sunt
se devastează reciproc.

GALBEN RAR

Un galben rar, mânat dinspre salcâmii
rămași, m-atinge și tresar abia,
și trec prin cel ce sunt și umblu altfel
și împrumut un chip al altcuiva.

Statura lui îmi va apare poate
de foarte sus, de la zenit, curând,
ca un dulgher adolescent ce bate
în căpriorii cerului râzând.

Un clopot abur clatină ecouri
în sunetul înalt prin care treci.
O, miez de zi al marilor platouri,
tăcut cadran solar, albind poteci!

RĂSFRÂNGERE DE DRAGOSTE

Întoarce-mă, cerc al memoriei,
la magic suavul hotar
al zilei de toamnă în care
peţii o fecioară-arţar.

Învins mă alungă din luptă
în umbra acestui exod
nepaşnicul prinţ al candorii,
viteazul Pierrot-voievod.
În sângele necuceritei
fecioare captiv rămăsei.

Răsar şi apun între două
bătăi ale inimii ei.
Şi tot mai aproape e râsul
copilăros şi nerod
al zveltului prinţ al candorii,
viteazul Pierrot-voievod.

RĂSFRÂNGERE DE NUNTĂ

Geloşi pe iarbă, înviind şi iarăşi
murind în ondulări de orient,
şerpii furară umbra amazoanei
şi urma zeului convalescent.

Deasupra creştetului tău, femeie,
greu viscolit de gândul secetos,
ard nările de cal şi ochii logici
ai inorogului incestuos.

Știu bine cine ești și cine nu ești,
spuse ea râzând și temându-se,
și te-am chemat fiindcă zilele mele s-au spart,
și într-una din ele mi-am uitat chipul,
în alta ochii, în alta cuvintele,
în alta o mână și un rest de emoție
și bucăți de memorie s-au rupt din mine, pe rând,
neîncetat părăsindu-mă,
da, ca un magnet care se descarcă treptat,
mi-am pierdut întâmplările.

Știu bine cine ești și cine nu ești,
spuse ea, însoțindu-mă.
În mine toate au orbit, eu sunt înserare,
ziua părăsește sânul meu zvelt,
din ochiul meu cade un om ca o lacrimă
în valea trecutului.

Știu bine cine ești și cine nu ești,
spuse ea, neprivindu-mă.
Toate au timpul lor,
și pentru tot lucrul sub cer este timp:
timp pentru departe și timp pentru aproape,
timp de sunet și timp de lipsă a sunetului,
timp de bărbat și timp de femeie,
timp pentru niciodată și timp pentru oricare timp.
Cine se grăbește? Timpul trebuie măcinat.
Zeul pașilor recheamă trecutul.

Ştiu bine cine eşti şi cine nu eşti,
spuse ea, legănându-mă.
O lupoaică se izbeşte de gratiile
coastelor mele,
reazimă lumea şi se întoarce,
dă brânci unei clipe şi se întoarce,
nu aşteaptă pe nimeni
şi se întoarce,
şi iarăşi se întoarce
şi se întoarce
sub umărul stâng.

Ştiu bine cine eşti şi cine nu eşti,
spuse ea, clătinându-mă.
Ţese aerul, intrând şi ieşind din sine
omul-pendul Absalom,
macină noaptea intrând şi ieşind din sine
omul-pendul Absalom:
totul-nimicul, totul-nimicul, totul-nimicul.
Restul este întoarcere.

Ştiu bine cine eşti şi cine nu eşti,
spuse ea, sfâşiindu-mă.
Zilele mele pier ca fumul
şi oasele mele ca tăciunele ard,
deschide spre mine auzul în ziua când te strig
şi iubeşte pulberea mea arzătoare
pentru cei care urlă pierduţi în urechea-mi pustie
şi eu
nu îi aud niciodată.
Ştiu bine cine eşti şi cine nu eşti,
spuse ea, pustiindu-mă.

UN ZEU PE JUMĂTATE SUNET

Cântând își deschidea poetul
hotarele destinului.

Desprinși din cântecul-inel,
văzduh și ape împânziră
suavii zei pe care el
aievea îi isca din liră.

Sfioase nimfele-fecioare
își ascundeau rotunzii sâni,
cirezile de minotauri
păsteau domol printre salcâmi.

Dar sus, în zborul lui frenetic,
lovit de-al fulgerelor vaer,
un zeu pe jumătate sunet
înnebuni deodată-n aer.

Atunci crescu un joc pe care
nimic nu-l mai putea opri:
Elena deveni frumoasă
și Paris se îndrăgosti.

Triremele o iau la goană
pe mări și iată grecii mor.
Irup vulcani de sînge proaspăt
din craterele anilor.

De-atunci ades pe-nsîngerate
culmi ale unui timp flămând,
lipindu-şi frunţile de scuturi,
poeţii au cântat plângând.

RĂSFRÂNGERE DE DRAGOSTE
(Demeter)

Să cânţi pentru doi tineri, Demeter:
Ţărâna şi Timpul.
Zeiţa dragostei lor are braţele-ntregi.
Ei zboară de-a lungul eclipticei, trec prin solstiţii
ca prin refrenul unui cântec de nuntă.
Râzând şi iubindu-se trec şi nu se opresc
niciodată
...Berbecele, Taurul, Gemenii, Leul, Fecioara
Râzând şi iubindu-se trec şi nu se despart
niciodată.

Să cânţi pentru doi tineri logodnici:
Ţărâna şi Timpul,
doi fluturi eterni urcând, coborând împreună,
doi fluturi cu-o singură pereche de aripi
a cărei bătaie enormă e vară...
şi toamnă...
iarnă... şi primăvară.
Şi iarăşi coacere,
iarăşi surâs de femei târzie,
iarăşi somn, iarăşi adolescenţă,
ardere-n cipreşii dragostei, apoi amintire a
dragostei,

pe urmă uitare...
pe urmă, aprigă, iarăşi
explozie-a naşterii.

Să cânţi pentru doi tineri logodnici:
Ţărâna şi Timpul.
Voci de bărbaţi sculptate-ntr-o esenţă mai tare
decât lemnul de corn
să ridice în aer amiaza malului Dunării,
o torţă de voci bărbăteşti
pentru logodnicii liberi:
Ţărâna şi Timpul.

Ei zboară de-a lungul eclipticei,
trec prin solstiţii
ca prin refrenul unui cântec de nuntă.
Râzând şi iubindu-se trec. Şi nu se opresc
niciodată.

IATĂ COTMEANA

Iată Cotmeana. O ştiu din copilărie, de când
spre seară, nemaiplăcându-mi jocul,
mă întrebam de ce plouă uneori pe pământ
şi ce e piatra şi focul,
de ce au vrăbiile aripi şi zboară
din ulm în arţar, a câta oară
e iar primăvară şi vară.

Chipul meu era asemeni cerului gol,
brăzdat în răstimpuri încete de stele,
şi umblam toată seara domol,
de teamă, pesemne, ca nu cumva
întrebările să se ciocnească-ntre ele.

Podurile de lemn de pe care privii
albia râului departe în văi
erau pentru mine posibile căi
către miriştile din miazăzi,
iar valurile îmi lăsau în auz
sunete limpezi trecând în culori,
şi ziua era tărâm nesupus
în care mă rătăceam uneori.

Acelaşi om sunt. Dar clipele altfel descind,
ora-mi străbate carnea în repeziciune.
Şi iată colinele nu mă mai mint
şi ziua mi se supune.

Îmi privesc chipul brăzdat de mature cărări
în râul din copilărie răsfrânte.
Frâie pentru treptat atinsele zări
sunt liniile săpate pe frunte.

RĂSFRÂNGERE

Aici este soarele meu,
aici sunt prietenii mei
şi fântânile,

aici orizontul este pe rând
roată,
deal,
inimă,
aici, din părinții părinților mei
au zburat treptat zilele
și s-au rostit cuvinte
și s-au desfrunzit așteptări
și au căzut ploi
și au luminat patimi,

și la umbra foștilor arbori
fostele frunți
au vegheat călătoriile orelor...

Inima mea
atunci
era Mâine,

trupul meu
atunci
era Mâine,
sângele meu
încălzea un timp nenăscut,
glasul meu netrezit
clătina în miezul semințelor
netrezitele ramuri.

Aici s-au aprins focuri
și s-au arat vetre
și s-au rostit cuvinte
și s-au îngropat frunți
și au fost zile și nopți
și s-au rostogolit râuri,

şi, la umbra foştilor arbori,
fostele dragoste
mi-au trimis pe rând
auzul şi văzul
şi vocea
şi culoarea părului
şi, cuvintele,

şi foşnetul paşilor mei
în iarba prezentului.

Văzul meu e o trecere,
auzul meu e o trecere,
sângele meu e cea mai frumoasă călătorie
spre inima dulcelui Mâine
pe care
îl voi numi fiul meu
şi îi voi numi fiul meu
şi îi voi da cuvintele mele
şi ochii
şi soarele meu
şi râurile,

şi îl voi pune stăpân peste numele meu
şi amintirea mea
şi speranţele

aici, pe aceste coline,
unde eu voi fi mai departe
roată,
deal,
inimă.

RĂSFRÂNGERE DE CÂMPIE

Eu sunt omul care
inima-şi clădi
din pământ şi soare-n
revărsat de zi.

Iar în stânga mea
iulie curgea.

De întunecare
ulmii s-au mişcat
cu faţa spre soare
când m-am aşezat.

Ialomiţa-ncet
mi-a trecut prin piept.

Lungi drumuri de seară
în mine-au ţesut
roţile de cară
ce m-au străbătut.

În inima mea
popas se făcea.

Toamne m-au plouat,
iernile m-au nins,
brâul ierbii lat
coapsa mi-au încins.

Toate întrebările
mi-au ascuns cărările.

Ce vis te îndeamnă
să stai împietrit
c-un fluture-n palmă
pân'la asfinţit.

Vechiule drumeţ,
pe cine aştepţi?

OVIDIU

„Haideţi, zoriţi-mi Destinul zăbavnic şi daţi
o poruncă
Porţilor morţii să nu-mi fie-nchise mai mult."

(Epistole din exil)

Frunzele ochilor cădeau arzând,
Se ridicau topindu-se-n mare,
Fluturi de spumă linsă de vânt
Roteau aceeaşi tristă chemare.

Trepte în sânge, trepte adânci,
Trepte spre inima, amforă spartă,
Marea-şi lipeşte pulpa de stânci,
Vântu-şi izbeşte fruntea de poartă.

Scurtă, prea scurtă-i arderea noastră,
Ni-s de cenuşă nările pline,
Însă rămâne-va veşnic albastră
Lumina desprinsă de vine.

Pentru, calm, unghiul tinerei stele,
Fără de moarte în ceruri scris,
Porţile morţii cu ape grele
Nici până astăzi nu s-au deschis!

MONADA

Din drumuri înnodate, în spaţii muritoare
un fluture perpetuu în care dorm stihii
codru de viscole ereditare
enorm stejar de nervi şi hematii,

metamorfoză-ntoarsă, strămoş răsfrânt, copil
în care mama doarme spre a-l naşte
şi somnul alb al unui Endymion fosil
neîntâmplări de tinereţe paşte,

aude cum respiră ostatic şi fierbinte
ca larva în adâncuri de muzical tunel
un Dumnezeu astenic în crinul ce presimte
necroza paradisului din el.

Nimfă priveşte. Iată mult palid înecatul
în marea lacrimă de cositor
din ochiul Afroditei Pandemos, nemiloasa
torţă-a amorului întâmplător.

Crotal năprasnic, soră a focului, de unde
tu, noapte, mai poţi naşte în tâmpla mea mercur?
O, numere, voi inimi suav eterogene,
iubiţi-l pe fără-de-soţul pur.

Făptura mea sorbi-va îndoliatul lapte
al sânului Neclipei, spre care alb cobor.
El creşte deci cu mine şi este seminoapte
şi ochi artezian interior.

Priveşte-mi chipul. Ora îmi coace în ţesutur
un foarte sus şi aprig şi orb oriîncotro
şi-o trecere ciudată de prag a zveltei inimi:
...implozie... explozie... implo...

ABSORBŢIE

Memoria îmi smulgeţi, gravitaţii
de lumi pierdute în necunoscut.
Vă fie vrerea să mă recunoaşteţi
în forfota orbitelor ţesut.

Pleiade albăstrii să-mi coloreze
cărările uimitului auz,
actinii lunecând printre actinii,
corali de constelaţii în reflux.

Ca iernile concentrice în arbori,
ca dulcele în pulsul femeiesc
la fel se zbuciumă învins în mine
inelul ecvatorului ceresc.

Primeşte-mi sângele, Casiopee,
Cale de foc a Laptelui, mereu
fii crisalida învăluitoare,
fii trupul fărăcumpătului meu.

RĂSFRÂNGERE DE DOI

De mână amândoi vom trece
în umbra orelor, curând,
femeie, tu, eroare blondă
a încordării care sunt.

E timp să fiu cutremur, poate,
să-mi smulg cocorii princiari
din unghiul de demult albastru
şi sterp al ochilor tăi mari.

Şi totuşi, orb şi fără nume,
la capăt am să te aştept.
Solstiţiile îmi crestează
un tatuaj târziu în piept.

...Ventuza spaţiului absoarbe
odihna sângelui meu blând.
Îmi las cuvintele la maluri,
mă fac câmpie de pământ.

LANŢUL MAGIC

Prinde-mă, noapte, în braţe,
coapselor tale li-e dor
de faldul zăpezilor albe,
foşnite de vânturi uşor.

Dar iată, solstițiul coboară,
arborii prind a-nroși,
și-o iarnă întreagă mireasă
noapte de noapte vei fi.

Vom trece de mână prin inima
septentrionului și
în Părul Berenicei topindu-ne
spre ziuă vom asfinți.

RĂSFRÂNGERE DE SOLSTIȚIU

Așa a fost Acum. Din așteptare
în clima fulgerului vei descinde
cu umbra-n roșu, inima-n uitare
și fagurii-amintirii drept merinde.

Deschide-te convalescentă vale
să treacă de hotarul galben cel
incinerat de liniștea pe care
în reci extaze o creștea în el.

Pleoapa nu mai cade. La amiază,
mutându-și cifra zodiei din loc,
el traversă cu aripi nemișcate
această zi cu abdomen de foc.

JUMĂTATE RĂMAS

O, iată cum revine, captat, în fiecare,
ecoul vocii sale în celălalt răsfrânt:
suntem asemănare lângă asemănare,
oceanul ce ia forma rotundului pământ.

Încărunţesc în somn, visându-ţi pulsul...
Şi gemeni veşnic, trecem amândoi.
Intrăm în deltă. Marea ne respiră.
Nervurile se adâncesc în noi.

RĂSFRÂNGERE DE UMBRĂ

Un ochi fantastic mă răsfrânge-n
oglinda cristalinului.
Plutesc ţinând în palmă rara
monedă a destinului.

Pe-o parte-i chipul tău, iubită
neîntâlnită nicăieri;
efigie ce-şi schimbă vârsta:
femeie azi, fecioară ieri.

Pe alta, inima mea bate
un ritm tenace şi avid
pulsând în hohote viaţa-mi
spre-un infraroşu bănuit.

Vâslesc. Curg frunzele. La capăt
îl văd pe Cronos, dilatând
pupila lui săpată-n ora
smulgerii celui care sunt.

Cândva pe irisul albastrul
dintre odată și nicicând
va trece discul unei inimi,
zenitul bolții eclipsând.

Atunci, strigat voi fi de plante.
Și din nostalgicul oval
mă va privi, furându-mi chipul,
doamna surâsului final.

MARINĂ TÂRZIE DE DRAGOSTE

Coapse limpezi. Valuri limpezi.
Marea umbra-n nori își suie.
Și-i alt țărm lângă acesta
și un singur tors, statuie.

Despletită îți dai drumul
într-un cosmos de oglinzi
și de mări multiplicate
te apropii, te desprinzi...

Cerului plutind în ape
i te-adaogi uimitor:
fruntea în Casiopeea,
gleznele-n Săgetător.

...alge-n valuri înnoptate
şi picioarele-notând,
şi te fură jumătate
emisferul mării blând.

DESPĂRŢIRE

Asfinţit de nebuloase. Orizontul explodase
într-un du-te-vino tragic, parcă respirat cu greu
de plămânii unei alte gravitaţii mai înalte,
atrăgându-mi, respingându-mi moleculele mereu.

Oh, nu ricoşa din mine soare făr-asemănare,
ce înveşniceai a verii zi de şase luni la pol,
retrăgându-se din lucruri, strălucirea ta dispare,
cu nervoase mâini te caut şi îţi aflu locul gol.

CĂLĂTORIE ÎNTR-O FRUNZĂ

Toamna iar mi-aduce semnul
dulce-înzadarului.
Dragostea ta pentru mine –
ca frunza arţarului.

Gândurile înnoptară...
Inimă, te las să pleci
călătoare într-o frunză
pe nervurile poteci.

Te arată şi pulsează
lângă vadul sevelor,
unde-o nimfă vegetală
îşi afundă un picior.

(Vine toamna şi-o să cadă...
Şi pleoapa mea în care
i-am păstrast profilul tânăr
fără veste va tresare...)

Câtă trudă minerală
şi ce cosmic apogeu
în acest tărâm de-o vară
ce-l străbate pasul meu!

Vara mi-a ivit de-a lungul
visului-meridian
un arhipelag de inimi
în ocean aerian.

Zorii fâlfâie din aripi.
Inimă, de unde vii?
Mă lovi în piept o frunză
şi-ncepui o nouă zi.

GEOMETRIA UNUI VIS

Trist străbăteam un ocean
poate saturnian
când deodat', îndepărtat,
sufletul mi-a sfâşiat

marele zvon dodecafon
al câinilor lui Acteon.
Unde-s? mi-am zis. În care vis
zarurile iar m-au trimis?

Unde-i – strigai – zveltul alai,
unde e cel fără grai,
care în sine însuşi dispare
ca într-o floare devoratoare?

EDICT

Eu, voievod adolescenţei şi
prin însăşi voia sunetelor flaut
al unei neaflate melodii
pe care cu viaţa mea o caut,

chip palid din secunda suverană
când totul şi nimicul se ating
şi îmi apasă umerii enorma
povară a domnescului meu nimb,

proclam explozia fiinţei mele.
Augustul demon ce-l adăpostesc
să se dizolve calm în sine însuşi
ca într-un postulat dumnezeiesc.

În asfinţit, când nu îmi voi mai pare
străin de tot ce încă n-am atins,
când împăcat simţi-voi cum în mine
departele, aproapele s-au stins,

atunci ostatic să rămân la stele,
bogat triumf şi temelie lor,
eu înmiitul, setea, serpentina,
destinul sieşi neîncăpător,

cel care veşnic se uzurpă singur,
de dincolo de sine craiul blând.
Sunaţi-mi fulgere de vară trunchiul!
Eu nu îmi sunt aidoma nicicând.

RĂSFRÂNGERE
ÎN FLACĂRA DRUMULUI

Mâine nu voi mai şti cine eşti,
sângele meu va fi orb de tine,
cu o prăpastie în loc de suflet mă voi ridica
şi voi începe să alerg
tot mai repede, prăbuşind o amiază,
tot mai zvelt, aşternîndu-mă zilelor,
spulberând cu copitele orele,
desfrânat nechezându-le norilor,
galopând
galopând,
galopând.
până tac amintirile...

Aprindeţi un rug din coame de cai, o, bunelor
fulgere,
ca să dau foc văduvei mele, uitarea.

Mult m-am dorit eu un şarg cu nările-n moarte,
cu părul galben aprins ca al dragostei mele,

respirați-mă, arse Ofelii,
fierbinți herghelii de
    Ofelii:
ți-am adus rosmarin să nu uiți, auzi,
                calul meu, să nu uiți,
iată și florile gândului, prinț al copitelor.
Horațiu, prietene,
eu azi voi pustii miazănoaptea,
galopând,
  galopând,
    galopând,
      până sare în aer destinul...

Vreau să pasc pe celălalt, mal al inimii mele,
vreau o torță din coame de cai
ca să dau foc văduvei mele, uitarea.

Ieri am văzut un centaur plângând.
                Eu nu am lacrimi,
nici cuvinte, nici mâini, pentru îmbrățișare, nici aripi,
eu am numai drumul, și drumul e-n mine,
un ghem pe care doar goana poate să-l depene,
ascuns mie însumi alerg, eu, flacăra drumului,
numai galopul știe ființa să-mi depene,
numai galopul,
  numai galopul,
    numai galopul,
sparge în noapte furtuna inimii mele.

ODIHNĂ ÎN ȚIPĂT
(1969)

ZICERE ASUPRĂ

Poate cel mai întâi, poate cel de pe urmă,
poate singur, poate cu ceilalți, poate neștiutor
poate cu numele,
poate în lipsa numelui,
poate cu ființa împrejurul ființei,
precum cei întrebați.

Poate cu întrebare și cu răspuns.

Poate și cuvântul acesta
are depărtarea târzie,
poate nu se cântărește și nu se numără
după mișcarea buzelor,
poate își cheamă în gura nevrednicului
coacerea sa.

Poate plecarea este apropiere
și așezare,
poate este nedespărțire
cu alt început.

Poate am fost cu cele ce odată
s-au adus întru a fi
și nu se aseamănă,
poate am băut loc și am dormit vorbe
nepăzind deosebirea care m-a zămislit.

Poate în mine își are ființă scăderea
și a întârziat lângă întrebare
și a trecut înaintea sfârșitului
luând lângă sine alte întâmplări.

Poate am uitat,
poate am plecat înainte,
poate nici pulberea
din care sunt alcătuit
nu mă mai ține minte.

Ca și cum toiagul ar mișca
pe cel ce-l ridică.

Ca și cum piatra ar fi voința
celui ce aruncă cu ea.

CENTAURUL

Deschide-ți ochiul
și voi turna în el lapte

El deschise ochiul și ea îl privi
și înflori haosul,

apoi cuvântul cu pieptul larg
şi locul unde se îndreaptă focul
şi locul unde se îndreaptă lacrimile
când au greutate
şi cad.

Iată, vine dimineaţa, aşteaptă-mă,
iată, creşte iarba, rămâi,
iată, cade seara, alungă-mă.

Iată, vremea se face pentru prea mult
şi se întoarce,
ploaia cade pentru desimea aerului
şi pentru simţirea stelelor,
piatra are şi pe a fi în pântecul ei
şi scrie pe cele cu multe nume
şi le dezleagă
ca pe unele ce sunt peste tot.

Au cheamă cineva
de la întoarcerea sângelui
şi zice: eu am dreptul sorţului sfânt
şi îţi voi da foc
şi te voi paşte în hohot
înaintea numelui tău
ca pe un fân?

Iată, se ridică dimineaţa,
dar încruntată ca noaptea,
nu se mai nasc centaure,
nu mai aleargă iepele sfinte,
Doamne, am păscut sare,

Doamne, am băut aur,
Doamne, mi-am uitat fruntea lângă un ulm
şi adorm
şi îmi paşte pleoapele mânza
şi regina şi îngerul
cu copite de frig.

FIEREA PĂMÂNTULUI

Soseşte însă ziua în care plâng omagul
şi cânepa,
soseşte însă ziua
în care oboseşte feriga de câmp.
Ele se tem de dumbravnic, gherghină,
veronică, drăgaică, fumariţă
şi sufletul nisipului uscat,
ele se sperie de untu-vacii
şi de unghia găiei
care ispiteşte viespile oarbe
şi bondarii cu zimţi.

Dar clipa zice: trecutul este afară.
Aripile nu cad de la sine,
nici nu se rup,
grea este piatra, greu este tunetul,
cel care vine la vocea celui ce-l cheamă
şi strigă la cămările dragostei
cu ochii măriţi

Sub lespedea albă se împrăştie în grabă
semănătoarele

şi dispar în pietre şi crăpături
limacşii rotunzi, câinii babei, urechelniţele,
omizile caută crinii,
auzul e o arşiţă aspră
în ghemul cucutei,
gura e un cuib de aspide
la subsuoară de lut.

Soseşte însă ziua în care
faraonii urzicilor
intră în cocon
şi adorm.

NAŞTEREA

„Mai-nainte însă de a veni
ceasul naşterii, copilul se
puse pe un plâns, de n-a
putut nici un vraci să-l
împace..."

(Tinereţe fără bătrâneţe
şi viaţă fără de moarte)

Cine se răstigneşte pe sine
în naşterea sa?

Ochii bat lumile,
Ochii treieră lumile.
Lăcuste de ploaie uscată
forfotesc în hazard.

Mă dau spre lumină
lumilor
și voi avea umbră
și ochiul va arde văzând
și urechea va fi vinovată de sunete.

Iată trec pragul ființei
și ca lupii ce tabără prada
sar asupra mea simțurile.

Iată îmbrac incendiul
cărnii mele
și respirația mă țese
cu o suveică de zgomot, nimicitoare
între a fi și a nu fi.
Lumina depune cenușă
și zgură de argint
în auz,
ochiul arde văzând,
urechea e vinovată de sunete.

Durere din durere, nicăieri adevărat
din nicăieri adevărat.
Născut iar nu făcut. Și ca un orb de mână
în lume petrecut.

Totul e moară a totului,
totul e capacană a totului,
ca șarpele încolăcit pe coasă
astfel
vin eu din tânărul
meu mormânt.

Zei – foame, primiți-mă. Jertfa supremă
sunt eu
în trupul acesta.

ODIHNĂ ÎN ȚIPĂT

Am fost adus aici
cu ochii legați,
în cuvintele gurii tale,
în paradisul lui ca și cum
unde somnul punctului nu se mai cântărește,
dar, înainte de toate, doamnă
trebuie să depun plângere împotriva ta.

Altfel,
nu e decât noaptea enormă,
puțin câte puțin pierd totul
la jocul cu tine,
ca un belșug în cele de lipsă mi-s pașii,
iată, buzele mele rostiră singure
drumul
și rostirea noastră ne-a osândit.

Eu voi ieși din urechea ta
prin curgere divină,
mă voi uni cu inima mea
ca un ichneumon
care înfașă prada
cu moartea pe față
și anunță prin strigăte
sosirea sa.
Am ajuns, voi spune, dar porțile

sunt închise,
e târziu, voi spune, nu recunosc pe nimeni,
ai numărat greşit paşii mei, trezeşte-mă,
copilul din mine ciocăneşte coaja
cu ciocul,
respiră într-un spaţiu de lipsă
care este nimic.

...Şi lângă auz va fi totul, şi Dumnezeu
va fi urechea mea.
Şi voi fi sunet singur şi nimic altceva,
şi voi fi nimic auzitor şi nimic altceva,
unde? voi auzi întrebând
şi nu voi şti cine întreabă,
când? voi auzi şi nu voi şti unde a întrebat
şi întrebarea mă va ajunge peste tot
şi mă va cuprinde
şi inima mea va creşte
şi mă va acoperi.

În ziua ţesută de păienjeni
ca o sămânţă de nimfă,
hrană de furie o dată cu înserarea
viespilor care dorm adânc
în coconii lor,
soare de nicăieri izbind în cenuşă
abdomenul de hohot:

Nemişcare. Cutremur. nemişcare.
Cutremur. Odihnă în Ţipăt
a lumii,
oh, împietrită şi veche şi sfâşietoare
odihnă în Ţipăt a lumii.

SETEA

„Dar ea, uitându-se cu milă
la dânsul, îi zise:
– Bine ai venit, Făt-Frumos!
Ce cauți pe aici?"

(Tinerețe fără bătrânețe
și viață fără de moarte)

O femeie locuită de sete
luminează golul cuvântului:
spune-mi, de ce te aștept,
spune-mi, de ce
îmi legi gura,
de ce râzi,
de ce te întuneci,
de ce mă înnoptezi
în trupul tău
de eroare?

Un om cu oase de sete
numără arborii.

Există setea. Ea are dealuri de sete,
ea rostește cuvinte de sete.
Cine ești?
Cine ești?
Cine ești?

Setea înnoptează în mine
ca într-o gresie.

O femeie cu picioare de sete
numără pietrele.

Tu eşti vară, le spune. Tu eşti viscol.
Tu eşti linişte. Tu nu eşti nimic.
Tu eşti întoarcere.
Pe tine te iau de bărbat.
Pe tine te voi naşte.
De tine nu-mi voi aminti.

Şi deodată
în ţipăt de crin torturat
faţa ei explodează
şi se opreşte
şi tace
şi cu privirea în gol
zâmbeşte nimicului.

ACOLO ESTE DEPARTELE

Acolo este departele care ne doare.

Acolo pasc îngerii pintenogi. Acolo pasc
heruvimele tinere
şi ochiul de cal în trunghi măsoară într-una,
ei pasc visători, aplecându-şi nimburile,
ei pasc ceremonios, aplecându-şi gâtul de
lebădă, tuns.

Maria Magdalena se opreşte,
îşi înalţă grumazul,

se scutură,
râde prelung cu un glas dulce
sugrumător
şi nările lui Dumnezeu se umflă şi sforăie
şi cerul îngheaţă de un nechezat divin.

Acolo nimicul păzeşte un gol
şi o foame a lui care nu stă.

DANSATOAREA

– Zăpadă şi tunet este sângele meu.
Dar nu pentru mine plâng eu acuma.

Acum însă plec,
şi tu nu mă întrebi: unde mergi,
pentru că arborii fug, pentru că pietrele dispar,
pentru că trupul
aleargă în direcţia veche, strigându-mă.

Iată soseşte ora. A şi sosit,
şi cuvântul pe care îl rostesc
nu mai este al meu
şi mâna cu care te ating
nu mai este la mine.

Dar pentru ce această sete
(şi a cui este ea?)
care ne împinge tot mai departe.

E târziu. Unde se aude
această inimă
atât de grea?
Pentru cine bate, Doamne,
inima aceasta?

Îngropându-ne în zgomot, ca o moară de foc,
fişie de piatră luminoasă între fâşii
de întuneric,
fiecare pe o orbită a unei infinit lente
mişcări.

Apoi, o arcadă ca între piatră şi ochi,
apoi, un ritm căzător de cântă şi plânset
şi o singură oprire
când vidul ne mistuie faţa
a somn
cu o oboseală enormă, anonimă.

Şi curge
în pupilele mari ale lui mâine şi ieri,
unde vântul hohoteşte îngheţat,
unde soarele viscoleşte zadarnic.

Şi dansatoarea cu părul despletit ca nişte aripi
şi sânii rotunzi
ţâşnind, şiroind într-o răscoală fără hotar
obrazul ni-l smulge.

Totul este ventuză. Se leagănă gol
acest leagăn din care pustia ne smulge.

FOCUL PUSTIEI

„Petrecu acolo vreme uitată."

(Tinereţe fără bătrâneţe
şi viaţă fără de moarte")

Sete
Setea cea mai înaltă
pe care carnea o
poate cunoaşte,
sete dintâi
şi sete de pe urmă,
sete de niciodată
şi sete de acum împietrit
şi în viscol de sete începe
neistovitul cutremur,
sfânta, devastatoarea
agonie în celălalt.

– Ancoraţi în nimfe, o
îngeri,
Leda zboară aspru
cu lebăda:
mă sting, mă sting,
vai mie,

leii pustiei mă pradă,
da, leii mă pradă foarte.
Loviţi acest dulce vrăjmaş
care îmi seceră vinele,
el sapă fântâni de sete
în mine
şi bătăile inimii mele
nu pot să-l alunge.

Oh, sufletul meu este vesel
în setea sa
ca un incendiu ce-şi arde
sieşi fiinţa.

Bucuraţi-vă,
căci iată mările scad
şi inima noastră bate mai tare
şi se lărgeşte
şi buzele noastre au devenit
lipitori
şi degetele noastre sunt limbi
şuierătoare.

Bucuraţi-vă,
cămilele nisipului ard,
cocoaşele lor sunt în flăcări
şi noi cântăm
şi nu ne mai ştim marginile
şi fiicele setei ne poartă
pe braţe
şi din ţîţele lor curg
izvoare de sete.

Cine sunt aceştia
ce zboară ca norii
şi lumina trece
prin coastele lor
şi prin gurile lor
curge
nimicul
şi în pupilele lor
fac cuiburi păienjeni,

şi în pletele lor clocesc ouă
de vasilisc?

Fulger negru în măduva
spinării cereşti:
în vertebre îngheaţă
trecutul.

– Treceţi,
treceţi la porţi,
scoateţi afară
cenuşa,
iată, zăpada e roşie
minotaurii sfîşie
raiul,
un strigăt puternic
înaintea lui Unu
şi el explodează
în tigri,
lumea e o gură deschisă:
limită: limită... limită...

O FECIOARĂ DE ŢIPĂT LOCUIEŞTE ÎN SOARE

„...dară, nefericitul, nu băgase
de seamă că, alergând, trecuse
în Valea Plîngerii."

*(Tinereţe fără bătrîneţe
şi viaţă fără de moarte)*

Şovăire înceată
a soarelui
şi noaptea trădează întunericul

şi urlă
şi se întoarce
şi îl trădează din nou.

Agonie în hohot
a soarelui
şi nimeni înghite brusc lumea
şi se sperie de întuneric
şi o aruncă afară
din nou.

Sincopă de spaţiu
şi gura
se sufocă în secunde de piatră
şi se lipeşte ca o ventuză de moarte
şi o neagă
şi împietreşte din nou.

Creşte un viscol veşnic
dinspre niciodată
O fecioară de ţipăt
locuieşte în soare
ca frigurile în carnea omului
a treia zi.

Spasm divin.
Întuneric al formelor.
Întuneric al ruperii sinelui.
Nemişcare. Cutremur. Nemişcare.
Cutremur. Odihnă în ţipăt
a lumii,
oh, împietrită şi veche şi sfâşietoare
odihnă în ţipăt a lumii.

PUSTIUL

(Proverbele ochilor)

„...să știi că nici un muritor
n-a cutezat să calce hotarele
mele până aicea."

*(Tinerețe fără bătrânețe
și viață fără de moarte)*

I

Șezi tăcând și intră în întuneric,
fecioară a somnului,
dezgolește-ți șoldurile, treci râurile,
gonește, aleargă, despică limba departelui,
încaieră numărul drept al celor cinci simțuri,
ia venin în urechi, paște proverbele ochilor,
împarte parabola, zăbala
să-ți sfâșie buzele,
love ște pământul să fugă dinaintea
lui însuși,
fii ca viperă surdă care încaieră
zgomotele
și păzește călcâiul califei
și al șeherazadei de lut.

– Eu te-am, făcut, eu te voi duce,
da, eu te voi duce, nu-mi vei scăpa,
dansează-mi pe pleoapă ca un zar,
pustiul se bucură,
candelă dinților mei îți e trupul,
dulce este cerului gurii mele
zbaterea ta,

vorbește vorbe: ele îmi vor aluneca în gâtlej,
nu vor tăcea, nici nu se vor odihni,
strigă-mă,
întinde mâna spre cer cât încă
nu am închis buzele,
cât încă nu am lipit de cerul gurii
inima ta.

Mă vânezi pretutindeni, dar, iată,
nu sunt acolo,
întorci obrazul în urmă
și nu mă găsești,
înaintele se ascunde și tace
și nu mă descoperi
și împrejur nu mă vezi.

II

Iată, dormi în urechea mea, scoală-te,
ieși la vale, vreau să-ți vorbesc,
ridică-te, paște cuvinte, aleargă,
deschide simțurile tale ca
niște uși,
întinde mâna să mă atingi, hai, caută,
pipăie înzadarul
și prinde-mă
cu fumul mâinii tale
care A Fost

Scoate-ți ochii și noaptea să-ți spună:
nu e aici;
uită-mă, și uitarea să-ți spună:
nu e la mine.

III

Cu inelul pândei cu chem pustiurile
în falangă,
şoapta care înfometează auzul
îl opreşte pe cel neoprit
care răpeşte în stânga şi flămânzeşte,
înghite în dreapta
şi tot nu se satură
şi în de sine întreg
se adaugă marginilor
şi nu are nevoie de nume
şi nu e oprit ori ajuns
de nimic.

Mai înainte de seceriş,
după ce s-a trecut floarea
şi inima mea se oboseşte
pe înălţimi,
către mine se strigă din văi.

Dă somn ochilor tăi
cât ţin zilele unui rege,
prietene,
la roata care se învârteşte
lipseşte umărul tău.

IV

– O, tu pământ cu umbra
îndoită,
o, de ai fi fratele meu!
Ale cui sunt pietrele? Ale cui sunt
zarurile?

Ale cui sunt zdrobirile înzadar?
Unde erai când plecam
auzul meu
în parabolă?
Când eram împreună
cu focul ce niciodată nu zice: Destul.

în tâmplele mele, culcată,
veghează leoaica-păianjen
şi pustieşte cele ce sunt şi cele ce nu sunt
cu urletul ei ce nu vede
şi nu se lasă văzut,
nu are asemănare şi nu are
neasemănare,
nu se mută din loc în loc
nu se opreşte la nici o răspântâie
şi nu este aici ca să lipsească
de undeva,
nu rămâne, nu pleacă,
nu ia cu sine şi nu lasă
nimic.

Biciui-o îndumnezeind-o,
departe rotund,
Tu – De – Odată
cumpănă amăgitoare în zgomotul
zarului meu.

TU ÎNAINTEA MEA

Tu.
Tu înaintea mea
cu un Nu înalt,

tu altul
ca focului apa.
Foamea înghite locul
şi nu-l poate umple,
păianjenul îşi uzurpă singur
pânza sa.
ziua şuieră, se răsuceşte,
flutură şi cade de pe lucruri
ca o haină
şi Niciodată bâjbâie
cu mâini zadarnice
golul lăsat de cele
ce au fost.

NUMĂR SECERĂTOR

Am început să văd vulturul
care îmi sapă pupilele,
am început să primesc în auz
cangea de Dincolo.

Unde eşti, sora mea geamănă,
ca o Sahară,
unde eşti, Fărănimeneo,
tu, Departeaproapeo, număr secerător
al zilei care mă ceartă cu lipsa de mine.

O, e târziu pe pământ,
au plecat toate orele,
oasele mele s-au înnegrit
ca şi cum ar trebui
să nasc soarele.

DAR CE VOI SPUNE

Dar ce voi spune însă
despre cele ce cresc?
Auzul se desparte de trup,
nopţile se învârtesc împrejur
ca la arie.
Acest număr care răspunde
la numele meu
vorbeşte fum;
profetul de pe roată, în rafale încete
vîsleşte din aripi
şi cel ce îl vede nu îl poate ajunge
şi cel ce îl uită nu poate dormi.

ÎNTOARCEREA

„Nu ne părăsi, iubitule;
părinţii tăi nu mai trăiesc
de sute de ani şi chiar tu,
ducându-te, ne temem că nu
te vei mai întoarce..."

(Tinereţe fără bătrâneţe
şi viaţă fără de moarte)

Ca o ureche geloasă
care aude totul,
foamea rumegă pe dinăuntru departele,
scopul se sparge, numerele orbesc,
devremele întârzie, bobul devoră grămada
şi o moară de cauze macină spaţiul din nou
şi făina care se naşte
este mişcarea.

Şi suveica unui război nevăzut
ţese prin scădere şi adaos
departele
de la secetă
la stingerea secetei
şi de la stingerea secetei
iarăşi la secetă,
din ce în ce mai departe
şi mai departe decât cel mai departe,
acolo unde înzadarul înşală
şi deşertăciunea minte cu margini
şi totuşi drumul rămâne întreg
înaintea sa.

Viscolire şi despreunare.
Un vis care nu poate fi visat,
un cerc ciudat care nu înfăşoară
şi nu se întoarce,
cerc stins, cerc fără de
centru,
cerc ce cu temelie de lipsă stă împrejur
şi deasupra lui plouă
necontenit
zero în oglindă: departele.
Foamea înghite locul
şi nu-l poate umple,
păianjenul îşi uzurpă singur
pânza sa,
ziua şuieră, se răsuceşte,
flutură şi cade de pe lucruri
ca o haină
şi Niciodată bâjbâie
cu mâini zadarnice
golul lăsat de cele
ce au fost.

Dar ce vom spune însă
despre cele ce cresc?
Auzul se desparte de trup,
nopțile se învârtesc împrejur
ca la arie,
acest număr care răspunde
la numele meu
vorbește fum;
profetul de pe roată, în rafale încete
vîslește din aripi
și cel ce îl vede nu îl poate ajunge
și cel ce îl uită nu poate dormi.

Sosesc. Mă adulmecă boala
mai mare decât tot ce se află în timp.
Parabola a apus. Întâmplările putrezesc.
Întoarcerea arde
dincolo de puterea sa.
Uitarea își pierde însușirea ei
de a stinge.

Căci locul în care mă aflu
a plecat de la mine
și în cel în care vreau să ajung
cineva varsă zilele cu mânie.

FURNICILE

Forfotim, forfotim, lasă-ne forfota, doamne,
chiar dacă s-a întunecat.

Floarea duhului sfânt apără afidele,
ele pot înota, ies din cocon singure,
săpătoare, păroase, nomade,
alunecă pe întuneric,
cu elitrele lucioase, săpând din interior
în gunoaiele care compun cupola.

Galbene, roşcate, cu picioarele lungi
reîntorcându-se din zborul nupţial,
furnici secerătoare,
furnici buldogi, furnici catifelate
care nu sunt decât viespi,
schelete negre, complet desfrunzite
aterizează pe material uscat.

Şi hamalii care aleargă spre cuib
şi prigonitoarele...
câte sunt şi cum sunt?
Tăceţi, tăceţi. Nimfa are nevoie de repaus
pentru lupta corp la corp
cu amazoanele.

Ce poate însemna atingerea
pentru o coajă cornoasă?
Zgrunţurosul de neted, rotundul
de colţuros?
Noi roadem întrebările. Rămâne auzul
gătit cu o tiară în formă de piramidă,
scârţâind din chimvale,

scârțâind ca din zale, zornăitor,
flămând, invicibil,
mestecând, forfecând, ronțăind zgomote.
Noi șuierăm sensuri. Lovim culorile,
tăcem împreună și ne răsucim.

Trebuie să-mi desprind frunza
și să n-o rod cu totul,
în așa fel încât muribunda
să rămână în locul ei,
pentru că, temător, gata să se retragă la cea mai
mică mișcare,
îngerul trece cu pași înceți, măsurați.

Una după alta, cu antenele ridicate
îmi rod aripile, doamne,
între patru șiruri de ghimpi îmi las zilele.
Coapsa e un ferăstrău cu două lame paralele
despărțite printr-un jgheab în care stă vârât
piciorul îndoit.

Deschise țin pleoapele ochilor mei
și nu pot vorbi.
Menghina se închide, cângile care se agață
revin înapoi
și spuma albă, spuma ocrotitoare,
licoarea fecundată ca zăpada mătură aerul,
adâncul tremură, cerul înalță
vocea sa,

fulgerele pipăie marginile în fâşii
şi în solzi
şi chipul meu depărtat şi chipul meu
cel aproape
caută ziua
în care sfera sugrumătoare m-a zămislit.

Apoi e pustia. Elastică, tocătoare de frunze,
foşnind ca hârtia,
întemeiază rugină şi sete şi vânt şi nisip.

URSITORILE

Ca o şoaptă din ţărână
împrejurul roţii olarului
venim de departe lovindu-ne.
Nu ne chema, nu ne opri, nu ne întoarce,
căci noi suntem de ieri
şi, de ne vei striga, nu vom fi.

Şi de vom fi ca stacojul,
vom ajunge albe ca lâna,
bolnave de patimă,
cu focul în olocauste
vom fi una în fum şi noi toate
eu suntem, una, silindu-mă să scap
dinaintea lui Nimeni,
ce-mi poate face carnea

când nunta mea este focul?
Ce-mi poate face cel din oase zidit
când mireasa mea mă ascunde?

Tot astfel apare cocleala
din bronzul care piere,
retează capul mamei sale, îl ia în braţe
şi urcă cu el pe munte,
încoronat cu o coroană albă, cu o coroană roşie,
cu o îndoită coroană
iar numărul se iveşte din pieirea celuilalt număr
prin adăugare
căci dacă am spune că s-a născut
în timp ce era,
ar însemna că s-a născut de două ori?

AMIRALUL DE SECETĂ

„Şi un glas îi zise:
– Bine ai venit că de mai
întârziai, şi eu mă prăpădeam."

(Tinereţe fără bătrâneţe
şi viaţă fără de moarte)

Eu sunt
şi afară de mine
alta nu este.
Nu voi sta văduvă.
Tu eşti mirele meu.

Eu sunt firul care iese din tine,
viermele meu
de mătase;
eu sunt giulgiul tău
cosmic
pe care îl ţeşi,
o, nepot magic
de fluture;
eu sunt ancora ta în primordial,
geamănul meu,
nesfârşit, decât mine
mai tânăr;
eu sunt ciocănitoarea
căruntă
care loveşte
în trunchiul alb
al hazardului;
eu sunt biciul
care te mână
şi te îmbrăţişează
şi nu te lasă să fugi.

De ce îţi stingi faţa,
leopard
născut din femeie,
ce viscol abate
privirea ta
de la mine?
Lovită e inima mea
şi s-a uscat

ca floarea,
oasele mele se despart
de carnea mea,
în vânturile patru
strig
după tine
ca şarpele zornăitor de nisip,
ca vipera bici
a faronilor,
oarbă, amăgitoare,
pustie,
cu ochii saşii,
cu diademă în trepte,
cu gâtul inelat
şi privirea sfioasă.

Chemaţi, aduceţi Vulturul şovăitor,
cel a cărui umbră întinsă
îmi acoperă zilele,
cel cu ochi de aramă
şi inimă îngâmfată, cu obraz de maree
şi sânge de leopard,
cel departe de mine, şarpele
nerecunoscător,
cel ce locuieşte sub zgomotul
inimii mele,
pustiul ieşit din femeie,
furiosul de aur,
în al cărui ochi stâng
o mie de ani
sunt ca fumul,

ca ziua de ieri
care a trecut.

Chemați, aduceți Fluturele năvălitor
aduceți războinicul cu suflet
de fluture,
viteazul de zăpadă care
se teme de mine,
cel care strigă din palma mea
după ajutor,
cel ai cărui ochi se deschid
ca meduzele,
și sunt mari o secundă
și nu mai
sunt.

Chemați, aduceți la mine
oul de spaimă,
adăpostul meu, neliniștea mea,
Dumnezeul meu în care mă încred
nămolul meu,
mierea mea,
scorpionul meu,
țărâna care mi-e scris s-o iubesc,
da, să iubesc pulberea
lui, pieritoare.

Chemați, aduceți la mine
amiralul de secetă,
aduceți la mine focul
imperial,

care mă mistuie dinainte
de clipa
naşterii sale,
care se sprijină de mine
încă din mitra
întâiei mume,
încă din coapsele Evei
e mirele meu.

ŞI FEMEIA A ÎNTINS MÂNA

„O palmă îi trase Moartea lui (...)
şi îndată se şi făcu ţărână."

(Tinereţe fără bătrâneţe
şi viaţă fără de moarte)

Şi femeia a întins mâna
asupra lui
şi ochii lui
au zburat înăuntru.
A întins mâna
asupra lui
şi auzul lui
a căzut înăuntru.

A întins mâna
asupra lui
şi el se surpă
în sine,
fără grabă se surpă în sine,
se opreşte
şi sare din sine,
orb de spaimă
sare din sine

și aleargă
și e tot mai departe
și departele naște departele
și departele totul asfixiază,
timpul se usucă,
timpul e orb,
timpul nu mai ajunge până la mine,
unde e seara? unde e dimineața?
nimeni nu mai strigă numele meu.

Și totuși, fața femeii nu se întoarce
și mâna ei tot întinsă stă.

Somn, nebunie de somn,
erupe craterul somnului,
drumul plutește în somn,
se lasă marea leșie,
cânepă lichidă de somn
topește memoria
și ochiul
îngheață în alb,
alb dincolo
de limita albului,
alb cu alb, alb orb,
alb plin de întuneric,
alb fără nădejde
ca smoala,
alb pentru totdeauna.

Și totuși, fața ei nu se întoarce
și mâna ei tot întinsă stă.

Înapoi,
la izvoarele fugii,

unde curge fântâna nimicului
acolo pasc leii nimicului
şi spaţiul se face de piatră,
acolo pasc leii nimicului
şi piatra adapă nimicul,
acolo pasc leii nimicului,
şi nimicul în nimic se dizolvă
şi nimicul macină umbra nimicului
şi nimicul spală urma nimicului.

Şi totuşi, faţa ei nu se întoarce
şi mâna ei tot întinsă stă.

UITAREA

„Dar ea, uitându-se cu milă la dânsul, îi zise:
– Bine ai venit, Făt-Frumos! Ce cauţi pe aici?
– Căutăm, zise el, Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte."

Totul este demult. Totul este
departe.
Călătorule veşted, sunt pulberea,
priveşte-mă cum surâd.
O, tu care eşti greu de cunoscut,
străino,
plină de zeu şi totuşi în afară

de nebunia lui,
ninge-mă cu somn, viscolește-mă.
Zile, vă smulg de pe mine,
plecați,
ascundeți sacru-mi trup
într-o corabie
de valuri bătută, între țărmuri
care nu mai sunt.

S-au dus, ca pasărea
care-și tot cheamă
copiii,
în prada focului și-a mării.

Și rădăcinile rămân în nimic.
Și ochiul cade strigând.
Ce vede, Doamne, un ochi ce cade
și cât vede el
strigând, și nemaiauzindu-se?

Acolo, nimeni
călătorește cu nimeni
și nu se ating și nu știu
una de alta,
nici umbra de umbră, nici golul de gol,
nici cel ce tace de cel ce pleacă,
nici noaptea de zi, nici auzul de strigăt,
nici lipsa fiu de lipsa părinte.

A fost un om
care eram eu însumi.
Eu merg în locul lui.

Ostatic pentru el nu poate
să fie nimeni. Lipsa lui
sunt eu
şi cel ce merge-n mine este golul
şi umbra lui. Şi golul meu, altcineva
va fi. Şi lipsa lipsei mele
priveşte-ncet spre golul nimănui, acolo unde
punctul ţipă
de lipsă de alb
şi ziua îşi caută seara şi seara lipseşte,
şi focul plânge după cenuşa sa
şi pulberea îşi rosteşte zilnic
numele
şi somnul se devoră pe sine
şi nu adoarme
şi un deal lacom îşi tot înghite malurile.

Oarbă, se deschide soarelui
cucuta nepăsătoare:
– Doamne, sunt nebună, nu poate fi adevărat,
totul este demult, totul este departe,
femeia care îşi toarce părul
la malul unui fluviu
e marginea.

ŞAH ORB
(1970)

EL DESDICHADO

Mi-ar trebui legate de cingătoare toate cele douăzeci şi două de chei mari ale Tarotului pentru ca sufletul meu să nu ardă amintindu-şi de Gérard de Nerval.

AL TREISPREZECELEA ARCAN

Sonetul închinat zeiţeiArtemis, eterna fată mare a Olimpului, începe cu cuvintele: *„La treizième revient... C'est encore la première."* Al treisprezecelea arcan, care seceră trandafirii, este singura scuză pentru îndrăzneala de a dedica aceste rânduri văduvului, tenebrosului, neconsolatului prinţ al Acvitaniei, a cărui frunte este roşie încă de sărutul Reginei. El, care a trecut în două rânduri, neînvins, Acheronul, el, care a auzit suspinurile sfintei şi ţipetele zânei, el, care a visat până la întunecare în grota unde se scaldă sirena, el, care în ultima sa noapte pe lume a lăsat un mesaj misterios şi tulburător, cui îl va fi lăsat: *„În seara asta, să nu mă aştepţi, căci noaptea va fi neagră şi albă..."*.

De unde vine „soarele negru" al melancoliei Poetului şi ce luminează el? Poate dorul certat cu fapta, frumosul negativ în care întâlneşti aceleaşi imagini de pe pământ dar în răsfrângere inversă: plinul devine gol, pietrele sunt aer, iar golurile dintre frunzele copacului sunt frunze la rândul lor pentru arborii cu rădăcinile în nimic. Iată forme, ritmuri, culori care nu sunt ale văzului, pentru că ele nu aparţin lucrului, ci imaginii sale întoarse, mute de orice lumină. O, ce muzical tunel este spirala cochiliei calcaroase a trilobiţilor! Camere cu pereţi despărţitori transversali, spire ce se derulează treptat, ondulări de cretă închise, sutûri extrem de încreţite, dantelate, goluri pietroase din care nautilii au dispărut. Iar aceste plinuri inverse, cămările acestea goale, adevărate întrupări ale limitei dintre a fi şi a nu fi, supravieţuiesc nemişcate plinurilor vii care le-au locuit. Logodnă eternă a totului şi nimicului: cochilia unui nautil dispărut nu este altceva decât forma pietrificată a blestemului Julietei extins la scara întregii existenţe: „Te iubesc şi te voi iubi întotdeauna, iar dacă şi după moarte există iubire, mai bine cu tine în infern, decât fără tine în paradis".
Dar în infern dorinţa este izolată de faptă. Pasiune pură, foc sacru, soare cu razele întoarse înăuntru, care se devoră şi se mistuie numai pe sine, soare nervalian, negativ.

FRUMOSUL NEGATIV

FĂRĂ TINE ÎN PARADIS

SOR-CU-FRATE

Motto:

"Mon enfant, ma soeur,
Songe à la douceur
D'aller là-bas vivre ensemble..."

Rochie pestriță aveai, căci așa erau hainele fetelor împăratului, care erau fecioare.
Soarele ardea întristat pe cântarul ceresc: într-un taler borangicul părului tău, în celălalt fildeșul oaselor de adolescent. Seara fulgerul, dimineața fântâna nebunului; departe fânul, aproape ploaia de văduvă, lângă pământ: stea cu cumpănă, sau soră cu frate, sau, poate, ziuă cu noapte; sau poate, vale cu deal: *„Trece-o pruncă pe cea luncă / Și-un voinic pe cel colnic"*.

PLOAIA DE VĂDUVĂ

Soră de scoarță, așadar, soră de lemn uscat, seara, când plouă des și norocul e orb ca sobolul și vremea curge pânză, acoperind caliciul blond al gingășiei tale, bracteele lanceolate care-ți înconjură mijlocul sfânt. Drumul dacă te-a auzit, și mai tare te caută. Și îți zugrăvește umbra noaptea, cu un trandafir de somn greu și îți seamănă cărbuni în auz și îți cheamă numele singur. Nu căuta ce ai fost. Tristețea se întoarce cînd mintea paște; noapte cu soare dacă ai văzut, deschide-ți ochiul la ploaie, să te

lumineze praful ceresc cu sângele unui înger. Draga mea, rugina mea de demult, desculţă ca un tei însetat, cu frunze galbene la subsuori, cu pajişte de flori femeieşti, sus, la stinghia pulpelor!

SOARELE ÎNTRISTAT DE SATURN

Genele tale pline de sare, soarele meu întristat de Saturn, conjuncţii purtate de nisip ori mânate de vânt, ca floarea coliliei la calda subsoară a toamnei. Casa ta este ziua mare, cuptorul de copt soarele şi luna şi stelele, în două tăvi gemene, neagră şi albă, pe care le tot arăţi şi le tot ascunzi, treierându-mi viaţa. Ca o sită de cernut morminte, lacrimi şi naşteri e fiinţa mea rară pe care o ţii în mâini: o scuturi mărunt şi bătut şi din urzeala de clipe cerne făina întâmplărilor căruntă, ca o cenuşă de praf omenesc, coborând din înălţimea unei zodii care se tot roteşte. Iar la urmă de tot între palmele-ţi de azur, pe fundul sitei de cernut sorţi, mătreaţa bătrâneţii mele pe care ai s-o arunci, cu un surâs încremenit, dincolo, peste pervazul Universului.

Ca şi cum ai fi zămislit, fără ardere, un foc câre ţi-a înnegrit faţa, ca şi cum ai fi iubit râsul când erai lacrimă şi copac.

ENDYMION

Să ni-l imaginăm pe Endymion respingând, la un moment dat, darul pe care

i-l acordase zeul, perpetuul somn al unei tinereți veșnice. Să ni-l închipuim, deci, treaz, palid, însetat și totuși refuzând cu îndârjire să bea din apa somnului și a uitării, singura care scaldă Latmosul. Să ne imaginăm, așadar, că ochii lui nu se mai închid niciodată.

UN ACUM PERPETUU

Din acest moment, clipa devine pentru el, singura eternitate posibilă. Un Acum pe care veghea îl dilată la infinit. Cu pupilele larg deschise, el soarbe fascinat secunda fără margini a nesomnului. O luciditate intensă, grea, ca un drog ucigător, îi umbrește vederea. Amintirile, neîntâmplările, toate cîte a trăit, toate cîte nu a trăit încă se petrec în el simultan. Bătăile inimii lui, trecute, viitoare, se aud toate deodată, într-un vacarm de neînchipuit. nimic din tot ce i s-a întîmplat nu mai poate uita, pentru că tot trecutul său a reapărut intact în clipa aceasta de insomnie. Toate vorbele pe care le-a rostit, toate lacrimile, toate jurămintele, toate hohotele de rîs, toate blestemele i-au împietrit acum chipul într-o expresie teribilă, cu neputință de imaginat.

URAGANUL SIMULTANEITĂȚII

Dar se mai poate oare numi chip obrazul acesta, răvășit de uraganul simultaneității tuturor clipelor care au alcătuit un destin? Mai există vedere în ochii aceștia ficși, care apasă lumea cu greutatea insuportabilă a douăzeci de Atlantice? Ce vede oare privirea care își asumă, într-o

o singură secundă, preţul lumii întregi, cui i se adresează această faţă fără chip, acest zâmbet torturat, trimis de la marginea infernului, ca într-un adio irepetabil?
Pe malul fluviului hipnotic, la numai doi paşi de *uitare*, Endymion suportă clipa paradoxală a prezenţei (nu succesive, ci simultane) ursitei sale întregi, în oglinda oarbă a acelui câmp magnetic interior care face ca toate întâmplările fiinţei lui să fie *de faţă* şi el să le soarbă pe toate şi pe fiecare în parte, *dintr-o dată*, însetat, istovit, ca şi cum ar săruta timpul. În aceeaşi clipă, Endymion îmbătrîneşte iremediabil, definitiv.

UMBRA

Un grand feutre à longue plume
Ombrait son oeil qui s'allume."

(VERLAINE)

Umbră de zâmbet. Umbră de îndoială. Oaspe nepoftit adus de unul poftit, din zori, de cu dimineaţă. Căci umbra vede lumina zilei cu noaptea în cap. Umbră de urzică, umbră de stea, umbră de apă, umbră de şarpe mergând. Umbra cu care îmi ung încheieturile când mă caută flacăra.

OASPE NEPOFTIT ADUS DE UNUL POFTIT

Roata stelelor are spițe de umbră. Ea ține laolaltă marginile ultime ale nopților ș strânge veacurile. Umbra este auzul care închis toate sunetele, este mormântul fără margini al lui Dumnezeu.

FĂINA ORBULUI

Văd o zăpadă umbratică, de zi nocturnă, frumoasă ca făina orbului când o vânturi viscolul, ca o amiază de jăratec răcăros ș umbrit. Este umbra care pune în lumini noaptea pe lume.

Văd o pasăre fără aripi care zboară cu ochii. Parcă ară cerul cu un fâlfâit de ap arzând. Este umbra care nu face degeab umbră pământului.

Umbra și cu mine mai aveam o vale încă de gândit. Parcă am uscat cămașă la acelaș soare. Fă-mi voia și mie, umbra mea, fă-mi timp fără timp să umbrească sarea și ploai când își face de dragoste flacăra cu ră dăcini de urât: umbra strigă copacul ș copacului îi cad frunzele, se îngână ziua c noaptea și se luminează a plâns.

Parcă nu mai am umbră, parcă m-a țesu vara într-o pânză de vânt nemișcat, parc mi-a luat umbra numele.

O PASĂRE FĂRĂ ARIPI

Urma în umbră, înaintea în umbră: la dea fecior, la vale moșneag fără minte. Stau p muchea pământului și mă uit la umbra di ța și la umbra din spate și vânturi di mâini ca o moară de umbră care macin tot și nimic.

Văd o pasăre fără aripi care zboară cu ochii. Parcă ară cerul cu un fâlfâit de apă arzând.

UNIVERSUL - BOALĂ A EULUI

Prima reacţie a unui orb din naştere, deci a unui ins care n-a avut niciodată o reprezentare directă a spaţiului şi căruia i se redă (impropriu zis!) chirurgical lumina ochilor este de spaimă. El se apără de vedere, pentru că percepe lumea lipită pe ochi. Căci primele imagini vizuale sunt sunt mai degrabă tot senzaţii tactile.

SPAIMA VEDERII

Vidul îndelungat al retinei reţine ca o ventuză imaginile şi mâinile care toată viaţa au pipăit, încearcă să le alunge, să le îndepărteze de la privirile ce n-au învăţat încă să înţeleagă adâncimea. Cel care vede pentru prima oară este pentru o vreme mai orb decât înainte. Sentimentul distanţei nu poate fi primit dintr-o dată.

Actul de a exterioriza primele senzaţii, de a le îndepărta de retină, de a le distanţa, are intensitatea durerii, căci el este ca o rupere de noi înşine. Privind, ne autoexilăm cumva, văzând, trimitem ceva din noi înşine în afara noastră.

Uneori, spiritul însuşi se comportă ca o retină însetată, şi atunci evenimentele obiectele, clipele năvălesc asupră-ne. Este ca şi cum un fel de simţ neştiut s-ar deschide brusc revelându-ţi ceea ce n-ai zărit, n-ai auzit, şi n-ai atins niciodată. Este poate cu mult mai presus decât cu

auzul. Este poate la fel de impropriu pentru a discerne tot ceea ce cunoaştem la fel cum ochiul este impropriu pentru perceperea sunetului.
Trupul meu nu e mai aproape de mine decât sunt stelele – spune poetul. Şi zodiile, care învârtindu-se cad în apus, nu sunt mai departe de mine decât propriul meu sânge.
Tot ceea ce se vede şi tot ceea ce nu se vede e perceput ca tangibil şi universul întreg pare în acele clipe o boală a eului. Esenţa ne atinge trupul, totul este afecţiune a insului nostru, în contact imediat cu suprafaţa însetată a sinelui.
Cum putem dezlipi noile şi nemaiîncercatele senzaţii de pe retina virginală a eului şi cum putem zări noul spaţiu?
Cuvintele îmi par atunci asemănătoare mâinilor cu care orbul operat se apără de imagini.

IEDERA

„Mult mă-ntreabă iedera
De ce nu-s verde ca ea."

E de presupus că o asemenea întrebare există. Deduc din ea că iedera nu poate „gândi" decât analogic, asemeni vrăjitoarelor de la ţară. „Dacă toate ar deveni

spunea un înţelepţ. Sensul mijlocit, cel al reflexiei îndepărtate, îi este, dacă nu nesuferit, cel puţin indiferent lianei noastre. Ea nu poate gândi soarele, de pildă, decât reproducându-i mişcarea. De aceea, întortocheatul ei trup reprezintă chiar spiralele urcătoare ale zeului zilei. Imitând bucelele roţilor carului lui Helios, iedera împinge cunoaşterea până la renunţarea de sine, realizând acel mod de „gândire" integrală, prin care însuşi Trupul îi este transformat în concept. Cei vechi, mai generoşi decât noi, atribuiau cândva ambrei şi magnetului suflet. Eu aş acorda plantelor, şi desigur şi flăcărilor, facultatea de a se contopi cu obiectul oarbei şi esenţialei lor „atenţii" lăuntrice.

Iedera îşi sacrifică dreapta linie a fiinţei, răsucindu-se ca un şarpe împrejurul „pomului cunoştinţei": un fag, cel mai ades. Iar din „punctul de vedere" al focului, cunoaştere înseamnă arderea obiectului cercetat. Sacrificiul subiectului care „cunoaşte" este împins aici la limită: focul (subiect) nu există, el nu este nimic decât „obiect" care arde.

FURIA ABSTRACTĂ A GERULUI

Prin unele locuri de ţară, la căpătâiul mormântului unei fete se sădeşte un fir de iederă veşnic verde. Poate şi pentru faptul paradoxal că fructele ei nu se coc decât primăvara. Planta care îşi închină propriul trup pe altarele soarelui nu mai poate fi pârguită decât de furia abstractă a gerului! Ochiul profetic, uscat şi infecund al virginităţii geroase, proiectează dincolo de nemărginire văzul său îngheţat. Nemişcarea sa pare să probeze existenţa unei însuşiri profunde a lucrurilor, care nu

. poate fi descoperită şi nici măcar bănuită la nivel fenomenal.
Sensul iederei, ne spune iedera, nu poate fi cunoscut decât pe calea iederei.

FRUMOASELE

ELE

MÂNA UNEI FANTOME

Una din enigmele cele mai tulburătoare din copilăria mea au constituit-o pâlniile de vânt, vârtejurile care năşteau miraculoase spirale de praf şuierător, şi se ridicau, în loc, cu viteză ameţitoare, până la înălţimi care întreceau cu mult vârfurile arborilor. Simţeam în acele spirale înalte o furie abstractă şi după dispariţiile lor, la-fel de bruşte ca şi ivirile, îmi trebuia multă vreme până să-mi adun mintea. Orice întrebare primea un răspuns la fel de consternant ca şi fenomenul însuşi: Nu e nimic – Sunt Ele. Joacă şi nu le ştie nimeni, numai vedem că-i locu' roată şi e bine să te tragi din calea lor. Aşadar, nu era nimic. Şi totuşi, câtă dorinţă contrariată putea să-mi ofere priveliştea târcoalelor neaşteptate ale nimicului acesta. Un zgomot fără pricină, şi locul este smuls de mâna nevăzută a unei fantome care se înşurubează în aer cu mânie şi nerăbdare, în salturi şi volte ameţitoare, îmbrăţişând spaţiul şi sorbindu-l într-o respiraţie care pare a eternităţii. Punctul ei de plecare a fost aici, lângă mine, şi gândul că zbuciumul acesta mă caută poate, devenea din ce în ce mai intens. Mă simţeam dintr-o dată foarte

bătrân, ca şi cum m-aş fi prăbuşit dintr-un vis îndelung. Eram un alt om într-un alt eu şi poate în acele momente intuiam pentru prima oară discontinuitatea. Cineva m-a învăţat apoi să exorcizez nevăzutul, pentru că acel nimic părea să fie totuşi ceva: „ceva suflet neodihnit ori cine ştie ce". În cuvintele pe care le rosteam, ielele îşi dezvăluiau fragila lor identitate feminină. Dorinţa de a destrăma realitatea m-a împiedicat totuşi să învăţ până la capăt descântecul de alungat Frumoaslele. Un sentiment fără nume mă încerca de fiecare dată la contemplarea acestei incorporalităţi concrete care se manifesta în chip atât de ciudat. Judecata mea cu privire la Ele rămânea suspendată. Nu mă consideram orb, pentru că irealitatea lor turbionară avea mai multă consistenţă decât tot ceea ce mă înconjura în clipa aceea. Iar locul în care se născuseră şi muriseră cu atâta repeziciune dobândea pentru multă vreme o aură de neuitat. Există stări de spirit atât de dense, şi de o atât de teribilă intensitate, încât aproape refuză cuvintele. Tot astfel Frumoasele, aceste vârtejuri nerăbdătoare ale nimicului, aveau o existenţă atât de fierbinte şi superlativă, încât îşi refuzau până şi propriile lor trupuri.

EXISTENŢĂ FIERBINTE

MITUL ADOLESCENTULUI

În *Le cru et le cuit*, Claude Lévi-Strauss citează după Wagley-Galvao următorul mit al tribului Tenetehara: „O tânără

indiană întâlneşte în pădure un şarpe, care devine amantul ei şi de la care are un fiu, deja adolescent, din chiar momentul naşterii. Zilnic, băiatul pleacă în pădure, unde ciopleşte săgeţi, iar în fiecare seară se reîntoarce şi se adăposteşte, ca într-o colibă, în matricea maternă. Fratele femeii suprinde taina acesteia şi o convinge să se ascundă, ca, astfel, fiul să o părăsească. Când adolescentul revine seara şi vrea, ca de obicei, să reintre în uterul matern, constată dispariţia mamei. Bunica-şarpe îl sfătuieşte să plece în căutarea tatălui, dar băiatul *nu doreşte să-şi cunoască tatăl.* O dată cu căderea nopţii, el se transformă în rază de lumină şi urcă la cer, unde-şi rupe în fărâme arcul şi săgeţile. Sfărâmăturile armelor sale se transformă în stele. E noapte, întreg pământul doarme. Singurul martor al prefacerii astrale a băiatului este păianjenul. Acesta e motivul – ne spune mitul – pentru care păienjenii nu mor cu vârsta, ci îşi schimbă doar pielea. Înainte vreme, oamenii şi celelalte animale îşi schimbau de asemeni pielea când îmbătrâneau, dar de atunci încoace ei mor." Mă interesează mai puţin, acum, faptul că Lévi-Strauss recunoaşte aici un „codaj pur vizual", precum şi mijlocul unei duble opoziţii între vizibil şi invizibil: „păienjenii – spune el – n-au fost singurii martori ai unui spectacol deosebit; înainte nu se putea vedea

PĂIANJENUL

nimic, cerul nocturn era sumbru şi uniform, pentru a-l face spectacular trebuia ca stelele să fi apărut, să-l fi luminat". Mă preocupă, de asemeni, mai puţin ideea interesantă a creaţiei, văzută aici ca rezultat al fragmentării întregului, al opoziţiei întreg – parte. Aceste analize pătrunzătoare îl satisfac, desigur, pe omul de ştiinţă, dar pe artistul propriu-zis, rareori. Sensul artistic, intern, al acestui mit primitiv, conţinut mai ales în suita paradoxurilor în lanţul, aproape cauzal, al aberaţiilor povestirii, mă captivează mai mult. Cu atât mai mult cu cât, o dată, acceptată prima premisă paradoxală, prima aberaţie (femeia se îndrăgosteşte de un şarpe), constaţi că toate ciudăţeniile care urmează devin aproape logice, necesare chiar. Al doilea moment bizar, de pildă, este naşterea unui fiu *de la început adolescent*. Fruct al paradoxului şi ambiguităţii, el nu se poate naşte nici copil, nici bărbat. Sfâşiată de echivocul care l-a zămislit, adolescenţa băiatului este întruparea, în carne şi oase, a unei dileme. Această dilemă este irezolvabilă, pentru că asumarea decisă a uneia din alternative nu anulează deloc existenţa celeilalte, ci dimpotrivă. Şarpele-adolescent nu mai poate reface, înlăuntrul său, o unitate pe care a pierdut-o înainte chiar de a o fi avut. La răspântia celor două regnuri, uman şi ofidian, incapabil să facă un singur pas, *într-o* lume sau *alta*, el se

rătăcește, totuși, definitiv. Adolescența sa, stare ambiguă, echivocă, așa cum a fost însăși dragostea care l-a zămislit, nu este o vârstă, ci un stigmat. Înlăuntrul ei, ca într-o temniță-paradis, omul-șarpe își caută esența. Natura sa, iremediabil dual, reduce la zero șansa oricărui răspuns.

Jumătatea omenească a eroului luminează tragic această dualitate. Ea este chiar conștiința neîmplinirii sale, gândul dihotomiei lui interioare, remușcarea secretă față de o vină străină care l-a zămislit incert, neasemănător sieși. Însuși principiul identității este contrazis în această făptură nedesăvârșită, în care doi gemeni, străini până la repulsie și durere, aparținând fiecare altei scări biologice, trebuie să accepte găoacea comună a unui echilibru precar și fragil. Șarpe și om, zăpadă și flacără, neputință și ideal, opoziții absolute, sunt nevoite să împartă leagănul durut al aceluiaș trup. Adolescentului din mitul Tenetehara îi este refuzat destinul pentru că nu are *ins*.

GEMENI STRĂINI

De aceea, reîntorcându-se necontenit în marsupiul matern, el își caută fără încetare esența, încercând să se nască din nou în fiecare zi. În momentul în care, în ultima din aceste tentative, i se refuză perpetua „naștere", închise fiindu-i porțile spre omenesc, el își aruncă, cu un suprem orgoliu, cealaltă existență posibilă, jumătatea de șarpe, proiectându-și contradicția tragică într-un spațiu în care timpul, destinul nu-l mai

ajung. Şi trece neconsolat în lumea rece, eternă, astrală, aceea pe care Hyperion, mânat de un impuls contrar, visase să o schimbe pentru o muritoare, omenească, „oră de iubire".

PURIFICAREA PRIN IARBĂ

Ritualul hinduist cunoaşte următoarea ceremonie: într-o anumită zi a anului, toţi discipolii unui ascet îşi pun în degete inele de iarbă, durva, în scop purificator. Fiinţa aceasta, între somn şi trezie, care e planta, vindecă spaima şi obsesia lumii.
Întâi, fiindcă nu există linişte mai adâncă decât a plantei: însuşi neantul stă în inima ei. „Auzi cum creşte iarba" sunt cuvintele singurului cântec absent pe care îl putem auzi vreodată. Al doilea, pentru că nu cunoaştem hrană mai divină decât a plantei: Soarele. Frunzele, şi poate şi îngerii (dacă putem face această echivalare), înfăptuiesc un miracol suprem: digestia luminii. Ultima iasomie se ridică prin fotosinteză, până la Sufletul Universal.
Yoga cea mai desăvârşită este yoga copacilor. Meditaţia absolută este meditaţia volburei. Ştiinţa concentrării depline aparţine iederei.
Cine poate şti mai multe decât o floare a soarelui despre contemplarea în extaz?

Nici un cuvânt nu ne poate face să înţelegem deplin contopirea stejarului cu eternitatea. Cufundat în tot, copleşit de înţelegerea universului în Unic, smuls din durata clipei, omagul înflorit respiră împreună cu toate lumile, toţi zeii, toate fiinţele, într-o desăvârşită apoteoză a castităţii vegetale.

Există însă şi în rândul florilor fascinaţia întunericului. Copilul meu de trei ani s-a trezit într-o dimineaţă plângând. De ce plângi Alexandru? Am visat flori urâte. Crinul, floarea de salcâm, trandafirul galben au parcă ceva din voluptatea morţii, un aer bolnav, cald, pasional ca o otravă, spre deosebire de mirosul germicid, sterilizant, al busuiocului, logodnic întru spirit al argintului.

Şi mai există apoi (oroare!) acel nelegiuit paradox al lumii vegetale: floarea carnivoră, floarea demon ca re se hrăneşte cu flăcările tenebroase ale noroiului animal.

NOROIUL ANIMAL

În potirul mortal al petalelor ei înlăcrimate, roua cerului digeră animale cu voluptatea unui şarpe ecuatorial. Poartă cosmică a lumii, planta, această punte între nefiinţă şi fiinţă, între inert şi sensibil, ridicându-se împotriva divinei sale esenţe, ca însuşi Lucifer!

Dar floarea criminală este un fapt de excepţie în rigoarea armonioasă a lumii. Calmă, egală în sine, fără a dori şi fără a

poseda nimic, iubind numai soarele, iarba, acest unic Purgatoriu al universului, meditează, de milioane de ani, la hotarul dintre regnuri, luptând necontenit cu spaima, oboseala, neliniştea şi obsesia lumii.

CUCUL

Cântă şi se uită. Cântă şi se miră. Cântă până i se usucă limba. Cântă pe fântână. Cântă pe fereastră.Cântă pe coarnele plugului. Îmi cântă în faţă şi nu mă mai satur de mine. Îmi cântă în spate şi ziua mea se petrece afară din lume.

De ce îţi rosteşti singură numele, tristeţea mea? Şi mai ales de ce ţi-l rosteşti atât de fără măsură? Toată vrabia îşi are odihna ei, numai eu sunt precum cucu-n frunză. Parcă sunt născut din piatră, parcă mi-a luat soarele umbra.

CÂNTĂ PE FÂNTÂNĂ

Mi-ai cântat pe cracă uscată, pasăre proastă. Lemnul din leagănul meu nu mai leagă rod. Nu crede doamne, ce vezi cu ochii, crede numai ce-ţi spun: tot un cuc ne cântă la amândoi, tot o presură ne aşterne lumea în patul sorţii.

Roata se aleargă singură şi nu se poate ajunge. Oricât de înalt e copacul, frunzele cad tot pe pământ.

Tot vine şi cel ce întârzie, tot ajunge şi cel ce se uită la vânt. Cine caută vremea o pierde, cine strigă stelele rămâne fără cuvinte.

N-aş cânta până-i lumea, dar cine să-mi strângă penele în arşiţa soarelui, cine să-mi culeagă urma la pânza urzitului de cenuşă, când adoarme şi umbra în om. Schimbă-mi numele, cheamă-mă dintre păsări fă-mă să-ţi uit faţa. Când eşti cu mine, eşti ca şi când ai fi singur, iar când nu eşti cu mine, eşti ca şi când nu mai eşti. Rămâi râs, rămâi sete pestriţă. Rămâneţi, voi, lacrimi de vară, eu mă îndrept spre alt salcâm. De mult târziu mi s-a uscat ziua: se uită soarele îndărăt.

RĂMÂNEŢI, LACRIMI DE VARĂ

Văd frunza azi şi aud rădăcinile mâine. Strâng mâine lângă mâine, fac toamnă şi nu mai aud. Numai vremea încălzeşte vreme, numai din omidă nasc fluturi. Dar la omul bătrân, cucul nu cântă.

Tăcerea vine la urmă şi închide uşa. Râzând.

NOROCUL

Norocului meu i-au mâncat florile faţa

Ciumăfaia
îi ia vorbele în deşert
aliorul
îi caută în răspunsuri

Omagul s-a călugărit și cicoarea
plânge în hohote

A venit sora norocului
întâmplarea
a deschis toate ușile și a strigat
îndelung și înalt:

Norocul meu, norocul meu, de ce nu mai
paști?

Taci amazona șopârlelor taci
mușcata pământului
taci că te-oi depăna la umbră
de greiere alb
și ți-oi toarce lacrima.

Mi-a înălbit umbra și tu tot rătăcești.
Mi s-au scuturat genele și eu tot
nu te văd
Toate pietrele înfrunzesc
numai iarba surzilor doarme.
Stau nemișcat și te chem și seara întârzie
și zâmbetul tău îmi caută fața în furnici
și în mătreață de șarpe și în
izmă proastă

Am lăsat zodia de seară pentru zodia
de dimineață și am deschis palma
într-un noroc
și am găsit norocul la sora lui
întâmplarea

Întâmplarea se trage lângă foc și norocului
îi ard pletele

Pământul
când te naște
norocul se dă în leagăn

Odată ca niciodată, ca altădată, ca oarecând, altă dată ca adineauri, ca încă o dată, ca nu prea curând adineauri ca altădată, ca o singură dată, ca nuștiucând, încă o dată ca niciodată, ca altădată, ca nici într-un rând.

„CA NICIODATĂ"

Ca niciodată al poveștilor este vremea cu începutul, vremea cu vreme, ferecată în ani, dincolo de care nici un lucru pământesc nu mai are vreo șansă. O zi nu e lumea întreagă, dar lumea nu mai e lume fără o singură zi, oricât de depărtată, în care a râs și a plâns vremea. „Astăzi am plecat și mâine cât mai avem?" este întrebarea pe care Niciodată o bea îngândurat: copilăria a fost ca niciodată, tinerețea a fost ca niciodată, eu însumi voi fi fost ca niciodată și vorbele pe care azi le rostesc cu fața la asfințit vor fi îndată ca niciodată. În fiecare dimineață văd un alt soare și în fiecare seară văd alte stele și câteodată îmi pare că

CU FAȚA LA ASFINȚIT

mişcarea cerului nu mai este în cerc şi gândesc cu gândirea acelui timp de demult în care aştrii se deplasau după o dreaptă infinită deasupra unui Pământ care se întindea, fără margini, în toate direcţiile.
O pasăre care îşi ia zborul de pe un câmp, dă definiţia clipei fără durată. Şi mai este un soare singur pe câmpul despodobit şi un copac emisferic care se roteşte o dată cu dealul numerelor şi clipele se târăsc în sens invers rotaţiei lui ca furnicile pe o piatră de moară.
A fost odată ca niciodată este sunetul care se naşte dincolo de timpanul oricărui început. Odată răsărit, el se întoarce în raiul lipsei de zgomot şi devine ecou înainte de a fi auzit. Căci respirarea lui pătrunde în lume, venind pe un drum opus lucrurilor. Este poarta neînchisă ce se roteşte în jurul ţâţânilor ei, volatilizând, în mişcarea-i circulară, straturile vremii. Naiv, copilăros de bătrân, tragic, acest a fost ca niciodată îşi coboară pleoapa încărcată de somnul tuturor lucrurilor peste tristeţea unei lumi care nu mai ştie să viseze. Eternul a creat cu un gând unic vremea, şi vremea a curs şi s-a făcut niciodată. Iar niciodată care a fost îl priveşte în tăcere pe celălalt, cel neîntâmplat, care la rându-i îşi aşteaptă cu răbdare şansa lui de temut, de a fi, odată şi odată. Cel înghiţit de Cronos şi mistuit este... Cronos.

AMINTE

Hai să numărăm lumea
Cheltuitoareo
una din deal una din vale
odată ca niciodată
altădată ca de niscaiva ori
zile pierdute pentru zile nepierdute
acum pentru îndată și adineauri
pentru acum

Pe urmă de jur împrejur ca zalele șarpelui
acum
și pururea
și pe toate cărările
și numaidecât

Hai să numărăm lumea
Amăgitoareo
aproape nicăieri
aproape departe
aproape aievea, aproape mereu
aproape tot pentru nicidecum, aproape
în zadar pentru nimeni
degeaba pentru degeaba și
uneori pentru uneori

Hai să numărăm lumea,
din capăt până în capăt, din răspoimâine
în ieri.
Ghemul mie, vârtelnița ție

apa la cel ce găsește
piatra la pierzător

Unu lângă unu
cu asupră de sunet
într-un număr fără cuvânt

De din vale de suflet rostesc ger către tine
Dogorâtoareo

Ai băut o apă uscată
ai păscut o iarbă de plâns
Ieri am venit și mâine mă duc
părul meu se topește agale
și frunza mea flutură astăzi și astăzi
și îndată
și numaidecât

Întruna
și clipă-de-clipă și
deodată-în-toate-părțile
și din când în când

Moara macină atunci și altminteri
melița toacă numai și tocmai
ciuturile scot din fântână târziu

Mă reazim de umbră și trec.
Mă uit la stele: trec iarăși.
Trec copil și trec tânăr, trec bărbat
trec zăpadă

Trec iarbă și iar mă întorc.

ROCADĂ

Noaptea de la noapte, nelogod-
nica, mea,
fără dragostea mea,
noaptea albă şi neagră
a şalului tău în carouri.
O noapte şi eu nu te mai văd.
Şi încă o noapte. Şi eu nu te
pot auzi.
Vrăjitoareo, na-ţi zilele. Începem
jocul temut.
Îţi dau, de la rău început, trei
nopţi înainte.

UN LEU OBOSIT

Noaptea de la noapte, nelogodnica
mea,
fără dragostea mea,
noaptea de la noapte va sosi
un leu obosit
şi îmi va bea lacrimile,
mai am o noapte,
mi-a mai rămas o tăcere,
trebuie să trec o apă
pe care tu nu o ştii.

Noapte de noapte, nelogodnica
mea
fără dragostea mea,
noaptea de la noapte, căruntă
cu o cupă în mâini.

Cine mă strigă? Eu nu sunt în
lume.
Numele meu nu mai este în
lume.
Dacă poţi, abate de la mine
cupa aceasta.

Rocada sângelui

Noaptea de la noapte,
nelogodnica mea, fără-
dragostea mea,
noaptea de la noapte, înaltă.
ca o rocadă a sângelui.
Aici a fost umbra mea, aici au
fost negrele seri.
Mai am la tine o zi. Şi o zi.
Şi încă o zi.
Restul e noapte.
Şah, doamnă,
Şi hohotul tău
mă preschiumbă în cenuşă
ca fulgerul
când tunetul întârzie.

Noaptea de la noapte, nelogod-
nica mea, fără-
dragostea mea,
noaptea de la noaptea şalului tău
în carouri,
mosorul ţesătorului a tăcut,
vrăjitoareo,
soarele e spart;

Îmi iau craniul în palmă
și închin cu el întreit
pentru noaptea, și noaptea, și
noaptea de la capătul nopților...

AN, DAN, DEZ, ZIZI, MANI, FREZ...

Motto:
„Coroana e rotundă,
Rotundă e și luna,
Frumoasă e și fata
Pe care o iubesc."

S-a ascuns vremea când eram ochi-bazaochi, și rătăceam printre stele-logostele, jucându-mă de-a barz-cotobarz și de-a frigura-migura. Dar am fost și eu în Arcadia, am văzut și eu lăcusta călătoare și țânțarul milionar, m-a așeptat și pe mine Talion cu caii împăratului, cu căruța satului, la malul unei zodii fără întoarceri. Copiii și nebunii spun adevărul: *An, dan, dez / Zizi, mani, frez / Zizi, mani, pomparez...*
Aliorul somnului ochilor are o lacrimă otrăvită. Rupi o frunză și din rană curge laptele arzător. Îți apropii buzele și graiul păsărilor, din pruncia a doua, îți dansează pe limbă: *Pumna reta / Pumna pi / Tapi, tapi / gre urgi.*
Iarbă vorbitoare, nu întârzia în crucea urechilor, nu coace, nu sparge, fugi din

sorii de sori, mergi la carul de odolean, cu jugul de scînteuțe, cu roate de mere coapte. Ieși din toate oasele ca bătaia în ușă, ca puiul cucului când înverzește tânjala și arde cărbunele. Iar când ți-e larg în casă, pune un spin în mijloc. Și tivicana, și berbecana, și păpădie, die, și ieși furnică din picior, și când se spune de râs nu se vorbește de plâns. Sărace zile de demult, pe unde mai sunteți?

IEȘI FURNICĂ DIN PICIOR

M-a trimis mama și tata să ghicesc unde e piatra, și iată a trecut amiaza. Și a început să cadă seara, și soarele amurgește, și eu piatra tot n-am găsit-o. Unde-s, doamnă, cheile?
Mult am zburat ca mierla, mult am dansat ca vântul. Ș-o corboaică neagră plesnește din aripi în auzul meu.
Căutați-vă pereți, caută-te și tu grădină, și voi uși, și voi ferești, că a plecat vremea. Când mi se va înnegri cămașa, de mult târziu, ți-oi trimite-o, doamnă, pe stele, să mi-o speli cu lacrimi de timp. E cămașă de fuior, cu guler de frunză uscată, vântul bate și alungă păsările dintre coaste. Și se lasă asfințitul.
Frunză verde untdelemn, frumoasă seară cade în sângele meu. *Unu, doi, trei, patru, am pornit cu căutatu!* Caut ziua de alaltăieri. Și, între timp, s-a ascuns lumea. Viața omului, Doamne, ca oul în mâna copilului.
Elen, belen, buș!

STELE-LOGOSTELE

MADONA DIN DUD
(1973)

SEMPITERNUM

Niciodată ca odată
urcă şi coboară-o roată;
ca-ntr-o doară, bunăoară,
urcă roata şi coboară

Nicăieri, ca adierea,
nu îi auzim căderea,
nici bărbatul, nici femeia
nu zăresc roata aceea

Ne-ncetat ne-nvârte moara,
dimineaţa... ziua... seara...
Mai târziu sau mai departe
ne dă brânci şi ne desparte.

De neînţeles i-i firea,
nu îi simţi rostogolirea.
Îndărăt sau înainte
roata flutură morminte.

Suie roata şi aleargă
împrejur cu-o lume-ntreagă.
Cine a ieşit din horă
fără marginea-l devoră.

Nicăieri, ca adierea,
nu îi auzim căderea.
Nici bărbatul, nici femeia
nu zăresc roata aceea.

DE-A BABA-OARBA

Faţă către faţă,
mire voievod;
mi s-a pus o ceaţă
şi nu te mai văd

Ghici-mi ghicitoareo-n
cartea de nisip,
floareo vrăjitoareo
cu chip făr'de chip.

Tu întoarce-mi faţa
către miazăzi,
râzi şi leagă-mi ochii
să n-o pot citi.

Ia pulberea tristă
de pe minutar,
vino c-o batistă,
adă şi-un ştergar.

Cu mâinile-ntinse,
fără pălărie,
eu să caut lumea,
lumea să nu fie.

Lumea-i de cenuşă,
şterge-o cu buretele.
M-am oprit la uşă
şi-acum ţin peretele.

SOLOMEIA DE CÂNEPĂ

Babă-oarbă, şezi în iarbă,
c-ai deschis pleoapele,
Mâna-i plină de rugină,
mi-ai furat aproapele,
Necine veni la mine,
îmi rosti chiar numele,
Dete-n masă cu o coasă
şi-ncepu să numere:

Yek, dui, trin, shtar,
Luminate nenufar!

Cade noaptea din Pleiade,
ochiul mi se-ntunecă,
Intru-n zale cardinale
cu peceţi pe mânecă.
Slab scânteie o femeie
în vârful Boarului,

Smulg o spadă de zăpadă
și-o închin zadarului:

Efta, okta, enia, tesh,
zboară, uliu, din măceș!

Arsă parcă-n mal, de cearcăn,
în galopul calului.
O mireasă cu o coasă,
sub pleopa dealului,
Celebrează-ntr-o amiază,
cu ereți în smulgere,
Un fiastru ochi albastru
un triunghi de fulgere.

Yek, dui, trin, shtar,
fugi cu țeasta în ștergar.

STACCATO

Frunză veche. Soare acru,
ș-am o inimă căruntă.
Urcă, Doamnă, în fiacru,
mergem în alai de nuntă.

Sus o treaptă. Jos o treaptă.
S-a-nnoptat și ceru-i rău.
Patru tigri mă așteaptă
să-i înham la părul tău.

Să ne pierdem într-un număr
tras pe roți de zile sparte.
Doamnă, m-a lovit în umăr
Ora de la miază-moarte.

AN, DAN, DEZ

An, dan, dez,
zizi, mani, frez,
Bat cu palma, palma dreaptă
și piciorul îl lovesc,
bat cu palmele-amândouă,
patru palme se-ntâlnesc,
patru palme de sultane
și-un picior dumnezeiesc.
An, dan, dez,
zizi, mani, frez...

Joacă fiara în genunchi
cu brațele pe triunghi
desfăcută la greșeală
în ploaia transcendentală.
An, dan, dez,
zizi, mani, frez,
zizi, mani, pomparez...

Neatinsă pleopa fie-i
de petala iasomiei
și fie-i buzele ei
ca gerul în stânjenei.

Doamne, câtă tulburare
nășteau coapsele-i viteze

când pornea înspre cleştare
să se înfăinoşeze
cu coama arzând la spate
şi ţâţele deshămate.
An, dan, dez,
zizi, mani, frez.

În pântecul ei nestins
mugeau leoaice întins,
în dulce pleoapa ei
lacrimile beau idei,
când mişca floarea sprâncenii
se-nchidea poarta Gheenii:
Socol, bocol, pe trei roţi,
ieşi afară dacă poţi.

De unde ştii, doamnă oarbă,
cântecul cu gura-n iarbă,
cine te-a-nvăţat dogoarea
şi jocul de-a răpitoarea:
o scufie, trei scufii,
dumneata să nu mai fii.

De-atâta boală suavă
îi coc ţâţele otravă
şi acum dansează goală
cu părul pe pardoseală
pentru Colopatiron,
înger din Nuctemeron,
Azeuph, Zeffer, Alphun,
Phlogabitus, Mascarun.

An, dan, dani, dez,
zizi, mani, mani, frez,
zizi, mani, pomparez.

Heruvimi, strigaţi Hosanna
pentru Sfânta Adulteră
satana şi coţofana
cu craniu la butonieră.
Mie, ţie, sus, jos,
o ce joc armonios!

Sângele ei la amiază
nechează şi galopează
ca mânzul fără zăbală
în setea universală.
An, dan, dez,
zizi, mani, frez.

Viperă cu diademă,
ochii tăi fac anatemă.
Taci bărbate. Când eşti gata
te ia fata cu lopata:
mâna zboară, piatra zboară,
dumneata să ieşi afară.

Mă striga umbra mereu:
Cine iese-n locul meu?
Azi o naştem pe Alcest,
testimonium ludus est.
En, ten, tin,
o ce joc sublim!

Uşa era încuiată
şi urechea astupată
atunci pe văz am intrat
şi te-am găsit fulgerat.

Mie, ţie, sus, jos,
o ce joc, întunecos!

An, dan, dani, dez,
zizi, mani, mani, frez,
zizi, mani, pomparez...

DE-A RÂSUL

Paparuda ucenică
cu cămaşa de urzică
a venit cu două ciuturi,
mi-a umplut casa de fluturi.

Coropişniţi şi lăcuste
sar din fustele-i auguste
şi mi-e toată bătătura
hapaidè harababura.

– Fugi, frumoaso, de la masă
nu mai face noapte-n casă,
ia fuiorul şi-un darac,
ieşi cu greierii-n ceardac,
cheamă-ţi şoarecii sub duzi,
bate cânepa şi râzi.

C-am să număr fără număr
până mi-o sări pe umăr
ca să mă orăcăiască
broasca ta dumnezeiască.

Ort, ort, zlot, zlot,
cine râde pune tot.

Ieri seară la vremea cinii
au lătrat câinii ruginii
şi-am privit într-o fântână,
şi-am văzut lumea bătrână.

Du-te, du-te nevăzute,
nu mai face râs în curte,
c-am zâmbit şi-am ameţit
şi parcă m-am poticnit.

Fata cu cosiţa toarsă
a spălat cămaşa-ntoarsă,
a scos viperele-n şir
şi le-a dat drumu-n ceair.

– Şezi cuminte, dodă smeadă,
gura mea e de zăpadă,
ţine-ţi guşterii mai blând
să nu mă topesc râzând.

Lume, lume, lasă, lasă,
am plecat râzând de-acasă,
la un râs şi-o depărtare
mi-a căzut râsu-n picioare,
c-am zâmbit şi-am ameţit
şi parcă m-am poticnit.

Acum tac cu faţa-n sus,
m-am stricat de-atâta râs.

Şi-o să-mi treacă la amiaz
o şopârlă pe obraz.

Şade sub un mărăcine
madona cu trei asine
cu una sapă, cu una grapă,
şi cu alta cară apă.

De ispas a dat lăcusta
i-au mâncat berbecii fusta,
şi oile poalele,
i se văd picioarele.

Şade maica paparudă
şi se ţine să nu râdă.

Frumoase, doamnelor Iele,
nu stricaţi minţile mele,
că şi soarele de sus
se întunecă a râs
şi cu vremea, oareşcât,
mă fac ţărână şi râd.

Nouă fete, nouă babe
îmi culeg oasele albe
şi-mi fac coastele surcele
şi aprind focul cu ele
şi din păr îmi fac făclie
şi din tibii pirostrie
şi lovesc în vâlvătaie
cu picioarele vătraie

şi-mi ascund în flăcări craniul
şi-mi spoiesc moartea cu staniu.

Ort, ort, zlot, zlot,
cine arde vede tot.

STAROSTEA

„Mon enfant, ma soeur,
Songe la douceur..."
(BAUDELAIRE)

Unde este armăsara
ce sfinţea odinioara?

Doamne, ce mai leopardă
care muşcă şi dezmiardă
cu pricină rosmarină
şi meteahnă de mezină
cu călcâiele-n mărar.
şi buricul nenufar.

– Nu te supăr că mă supăr
şi mă dau după ienupăr,
nu fi ţeapăn că mă deapăn
şi mă leagăn în mesteacăn,
aia-a asta, asta-i aia,
soarele mi-a-ncins păstaia.

– Cântă, cucule, osana
că mă-nsor cu coţofana,

demona de dud domol
cu măduva de nămol.

Oh, ce sfântă nebunie
când privea în bagdadie
şi sălta îndemânatic
ca leoaica pe jăratic.

Unde este armăsara
ce sfinţea odinioara?

Oh, fecioară meretrice,
foarte gingaşă-n cerbice
din genunchii tăi cu price
îşi fac îngerii arşice.

Unde eşti divină mânză
cu coapsa încinsă-n pânză
care ridicai sprânceana
ca Măria Egipteana?

Unde eşti divină ţaţă
care te-am ţinut în braţă?

Doamnă, cu genunchiul tău
joacă zaruri Dumnezeu.

M-a cuprins un tam-nesam
de nici eu nu ştiu ce am,
nu-mi mai spală faţa apa,
dezleagă-mi, Doamne, pleoapa

să pot plânge după ea
cu lacrima altuia:
copilul meu, sora mea...
copilul meu, sora mea...

Spune te-a împins pustia
să-ți cauți în cer fetia,
să fii mireasa anume
și dușilor pe nelume?

*

Departe, Doamne, departe,
pe deal de singurătate
unde cresc urzici deșarte
și volburi nevinovate
zac slove cu râs prelung
scrise cu mâna de ciung:

Aici doarme starostea
peste toată Dragostea.

DESCÂNTEC DE LUME

Mamă,-mi crește iarba-n barbă,
îmi cresc flori la subsuori;
vine gaița și mă-ntreabă
unde-s craii cerșetori.

Cine vine nu-i la mine,
cine pleacă să nu treacă,
Dumnezeu păștea albine
într-o zi cu promoroacă.

Aricioaică din alt sat,
spune-mi, cine-a blestemat
soarele care ardea
la Bunăvestirea mea?

Tată, toate-am împlinit,
m-am născut, m-am răstignit,
te-am lăsat să înstrăini
fruntea meu cu mărăcini...

Uliul sare, cioara sare,
vremea sare foarte tare,
lumea e amăgitoare
ca o floare trecătoare.

Dumnezeu cu-o floare-n gură
umblă peste arătură.

DE LA PRUNC LA VINOVAT

A venit floarea-ndărăt,
numa-n barba mea-i omăt.
Soarele cu raze multe
a apus la mine-n curte.

Câţi stejari bătrâni pe-aici
toţi sunt fraţii mei mai mici,
câte-n lume-au fost ninsori
toate le-am avut surori.

Pulbere, fecioară-mumă,
ia-mă-n poala ta și du-mă
de la prunc la vinovat,
de la tânăr la bărbat.

Pulbere, țărână grea,
m-ai adus în poala ta,
și acu când sunt bătrân
mă puseși frumos în sân.

Spune-i, soare, lui Mărin
că am ațipit puțin,
seara-i caldă, iarba-i moale,
să stea blând, să nu mă scoale.

FUGA MIRESII

Joacă nunta de trei zile
și mireasa nu mai vine
că mireasa s-a oprit
la un pom despodobit.
Fie-i trupul ca un pai,
sufletul să-i meargă-n rai.

– Primește-mă, șarg, în scară
că deseară sunt fecioară,
însă la amurg de noapte
am să fiu ca celelalte.

Peste vale, peste dâmb,
pe la moara de pământ

trece o fată nebună
cu un snop de boz în mână.

Galopează în secară
cu pantofii albi în scară,
cu mătasea șalului
în spinarea calului.

Cântă, cuce, pân'te-i duce,
că i-am pus mirelui cruce.

Am scos plugul din ocoale,
am arat cu păru-n soare,
am arat, am semănat,
când s-a copt l-am secerat
și-am fugit la moara-n vânt
care macină pământ.

I-am dat calului un pumn,
mi-a căzut beteala-n drum,
pantofiorii-n mărăcine,
lămâița nu-i la mine.

– Haideți voi, nuntași, acasă
că înalt caii nechează.

– Nune, nu te întrista,
scoate murgul din vâlcea

că noi voalul l-om găsi
la vară când om cosi

și pantofii i-om afla
la toamnă când om ara.

OLEANDRU

(poem țigan)

1.

Umblă mai iute,
sfinte Leandre,
me pala tute,
tu pala mande.

Sus pe coline,
frate Oricine,
eu după tine,
tu după mine.

Ține-mă, pământ cu iarbă,
că vrea umbra să mă soarbă,
aci foc, aci soroc,
nu mă pot opri deloc.

Of, Margine, Margine,
cu buzele agere,

Soarele încă-l văd bine
și pământul mă mai ține,
dar Suzana roșcovana
mi-a stins lumea cu sprânceana.

ziua nor, noaptea nor,
frig şi vânt îngrozitor.

Trecui dealul mort de sete, mamă,
mă-ntâlnii cu două fete, mamă,
pun ceaunul sub alun, mamă,
de nimic nu mai sunt bun, mamă,
vai de mine, cad de cald, mamă,
şi n-am apă să mă scald, mamă,

I-auzi cum s-aude vântu-n lemne ude,
cal strănechezând, amiaza chemând.

Rupeţi mixandre,
surori cornute,
tute pă mande,
mande pă tute.

2.

Tare-s supărat pe lume,
că eu trec şi ea rămâne:
călător lunecător,
azi fecior, mâine ulcior.
Şocardea, şoşarea,
şunacbun, şocosea.

Tot mergând şi înnoptând,
mi-a crescut părul prea lung.
Într-o noapte la Sumedru,
a venit un fulger negru

şi când m-am trezit în ploaie,
cu pletele vâlvătaie,
de văpaie şi dogoare
îmi călcam păru-n picioare.

Ţine-mă , pământ cu iarbă,
că vrea umbra să mă soarbă,
călător de făgeţel,
nu mă pot opri de fel.

Oh, Margine, Margine,
cu buzele agere.

3.

Caută Evanghelina
din ce a venit pricina,
ori din mine, ori din tine,
ori din nişte guri străine,
ori din stele, ori din Joi,
ori din urmă de strigoi.

Aleargă iute,
foşnind ghirlande,
me pala tute,
tu pala mande.

Mor de ruşine,
frate creştine,
eu peste tine,
tu peste mine.

Rău e dealul de cucute, mamă,
te asmute la nevrute, mamă,
stinge vântul lumânarea, mamă,
eu mă joc de-a înserarea, mamă,
vină, fato, mai în jos, mamă,
că e uşa de rogoz, mamă,
frunză verde, nu şi nu, mamă,
mare foc mă desfăcu, Doamne, tu,

Paşti salamandre,
frate cornute,
tute pă mande,
mande pă tute.

4.

Merg cu umbra după mine,
eu o trag şi ea nu vine,
drumu-i greu, hainele-s noi,
m-a trântit umbra-n noroi.

Râde umbra de se strâmbă,
c-am făcut obraz de umbră:

Oareşcât de Nimenea
nu mai sunt eu umbra ta!

Şi-a venit umbra cu totul, mamă,
şi-am luat-o de-a înotul, mamă,
înoată, Leandre, înoată, mamă,
că e apă fulgerată, mamă,
şi vin valuri luminoase, mamă,
şi îţi toarnă miere-n oase, Hristoase!

I-auzi cum s-aude vântu-n ierburi ude,
cal strănechezând, amiaza chemând.

Paşteţi mixandre,
surori cornute,
tute pă mande,
mande pe tute.

5.

Iubeşte-l, mamă, pe Pârvu
că-a-mblânzit oala cu hârbu,
el înjugă şi dejugă
şi doarme pe-o buturugă:
Hai merau, merau, merau,
andar soste ni gianau:
că eu mor şi mor de viu
şi pentru ce mor nu ştiu.

Ţine-mă, pământ cu iarbă,
că vrea umbra să mă soarbă,
călător lunecător,
azi fecior, mâine ulcior.

Of, Margine, Margine,
cu buzele agere.

Aleargă iute,
sfinte Leandre,
me pala tute,
tu pala mande.
Sus pe coline,

frate ciuline,
eu după tine,
tu după mine.

6.

Bate-mă, Doamne, să zac,
într-o pădure de mac,
și țigăncile să vie
cu bice de iasomie
și cu funii de petunii
ca la răsăritul lunii,
să mă cheme și blesteme
cu ocări de crizanteme
și să mă boscorodească
cu frunze de îngerească:

Șocardea, șocosea,
șunacbun, șoșarea.

7.

Ajunsei la tăul sec,
gata-gata să mă-nec,
dar norocul meu pe-un pai,
trecui gârla și scăpai.

Rămâi, Moarte, dumneata,
vine noaptea, nu pot sta.

Ține-mă, pământ cu iarbă,
că vrea umbra să mă soarbă,

aci foc, aci soroc,
nu mă pot opri deloc
Of, Margine, Margine,
cu pleoape agere.

I-auzi cum s-aude vântu-n lemne ude,
cal strănechezând, amiază chemând.

8.

Jurământ cu crezământ, mamă,
mi-a crescut barba-n pământ, mamă,
de la Rusalii la vale, mamă,
o legam cu sfori domoale, mamă,
în toamnă, la spartul lunii, mamă,
o încolăceam cu funii, mamă.

La movila cu sulfine,
a murit calul sub mine,
amândoi sub anatem
aolică şo cherdem.

Şi cum stam cu şaua goală
şi cu frâul alandala,
până să-mi dezleg sandala,
mi-a ros rugina zăbala.

Merg cu umbra după mine,
eu o trag şi ea nu vine,
cintezoi de mușuroi,

m-a trântit umbra-n noroi.
Ciricli telal o iazo,
na mai cher mande necazo:
pasăre de baltă udă,
nu-i mai fă lui mandea-n ciudă.

9.

Ţine-mă, pământ cu iarbă,
că vrea umbra să mă soarbă,
aci foc, aci soroc,
nu mă pot opri deloc.

Aleargă iute,
sărind meandre,
me pala tute,
tu pala mande.

Sus pe coline,
sfinte Oricine,
eu după tine,
tu după mine.

TAROT

Dormi cu faţa la pământ
prunc tomnatic şi cărunt,
tu albeşti, eu te descânt,
între noi nici un cuvânt;
şi-ţi dă ţâţă în oglindă
sora crailor de ghindă,

dar atunci şi mai atunci
iei o noapte şi-o arunci.
Iar mi-a înflorit sprânceana:
na, priana, buruiana.

Râs tehui dintr-un gutui
îi striga lui nimănui:
alba este, neagra nu-i.

– De-ar fi moartea Cineva,
singur m-aş duce la ea.
Dar mi-eşti moarte despletită,
cu cămaşa înnămolită,
parcă-mi dai carnea cu bobii,
mă desparţi şi mă apropii,
trei-nainte, patru după,
siclu, sceptru, paloş, cupă.

În laba Grifonului
roata ghinionului:
vârtecap, vârtecap,
ai sărit din zodiac.

Magdalenă, ieşi afară
cu ghiocul subsuoară
să clocească salba cu pieptul
paloş, cupă, siclu, sceptru.

Hala ipa, ipa da,
huntulentu, hanana.

Sluger alăptat de fulger
nu căta la stele uger,

că te-așteaptă la nadir
cu un fluture-n potir
miază-Doamna, fată mare,
în mâini cu două ulcioare.

Toarnă râsul tău înalt
dintr-unul în celălalt.

Unde zboară, ne-învățată,
neagra tatii deochiată
care vântură nimicul:
sceptru, paloș, cupă, siclu.

La fântâna limpede
dă țapului pintene,
în inima cortului,
tartora Tarotului.

Și călare pe catâr
strigă dracului: odâr!

iese Alba din corasle,
carnea ei te bagă-n masle,
cu Bălașa și Bogdana
și Brânduța diafana
care-a-nțepenit cormana.

Trage nunta după casă,
că țiganca-i rușinoasă,
bea omag, înnoadă streche,
mușcă lupul de ureche:

Hala, ipa, ipa da,
huntulentu, hanana.
Ce mai melca codobelca,
ai pierdut în iad zăvelca
şi-ai mai fost la prune-o dată
şi-ai venit cu rochia spartă.

Muşeţel de făgeţel
ţii tu minte, Jundadel,
când venea stârca cu sfârca
şi lega de prun catârca?

Nu şi na, şi nu şi na,
ca îngera la argea?

A ieşit Cloşca din scrumuri
şi te-a scos la două drumuri
c-un cărbune şi-un cercel
şi-o nuia de asfodel.
Aoleu, ce văd eu,
osul tău
la fierăstrău
te-a ursat ursoaica rău.

Trei bordeie, trei resteie,
eşti legat de o femeie.

Mătrăgună, doamnă bună,
care stele îţi căşună,
noaptea când începe Lişca
cu Ucigă-l toaca rişca,
de-şi aruncă-n Taur şalu-şi:
cupă, siclu, sceptru, paloş.

Taci, tu, taci, lemn stângaci,
că-ți culege maica maci.

În ceaunu' cu tăciunu'
fierbe număru Niciunu'
pe colina cu negara
fecioara solomonara.

Și-am zărit în tabernacul
între Lup și Câine Racul
cum bea ochiul auster
al lui Oroaloer

Labidabidumbaidumba,
landulan dugamengher.

ARCANE DE IARBĂ

Cinel, cinel,
trece-un șarpe prin inel
cu-ntrebarea după el.

În triunghiul isoscel,
leul paște mușețel
și delfina asfodel.
Cinel,

ghicitoare-n carusel.
Vine cioara cu cercel
și se-așează pe crenel
cătinel.

Cinel, cinel,
șarpe și mefistofel.

DESCÂNTEC

Ieși omul negru
din negru bordei
luă secure neagră
cu negru temei

Merse la pădure
tăie negru lemn,
neagra lui secure
are-un negru semn

Făcu un plug negru
cu negru brăzdar,
din copacul negru
negre păsări sar

Luă jugul negru
îl puse la boi,
boii înegriră
de tot amândoi

Trase brazdă neagră
în pământul greu,
lumea era neagră
și-negrea mereu

Brazda el o-ntoarse
și negrul se sparse

O femeie albă
atunci se sculă
și pletele dalbe
și le pieptănă

Luă o vadră albă
și la puț porni
mâna era albă
apa înălbi

Și din apa albă
luă și bău,
fața ei cea albă
și mai albă fu

Pe poteca albă
cum venea-înapoi
cântau vrăbii albe
într-o albă Joi

Joia înflori
și albul vorbi

Vineri la Sumedru
la-înnoptatul slab,

albul trecea negru,
negrul trecea alb.

PULBEREA

„Eu, Ecclesiastul, am fost Împărat..."

Știu un zvon pe de rost,
clipa trece în zi:
ce va fi a mai fost,
ce a fost va mai fi.

Efemera-și găsi
în secundă un rost.
Ce a fost va mai fi,
ce va fi a mai fost.

Cine-și poate zidi
în văpaie un rost?
A mai fost ce va fi?
Va mai fi ce a fost?

Și-acel foșnet sublim
ca un râs de copil:
Haveil havulim
hacoil haveil.

UNICORN ÎN OGLINDĂ
(1975)

În memoria lui Nicolae Baltag

FAȚA LUI DOI

O ușă, nici măcar atât, numai pragul,
numai golul acestei uși într-un câmp gol.
Cine trece prin el se împarte,fantomele jumătății
îl zăresc.
Lumea este o furcă cu doi dinți enormi.
Aci este locul unde sfera a născut gemeni.
Toate drumurile se bifurcă.

Focul când se desparte de sine
poate fi băut.
Pâinea care se frânge în două devine soare.
Chipul privește. Chipul se lasă privit.
Ecou, hai să mergem de mână!
Oglinda a despicat lumea.

RITUAL ÎN PRAG
– *pattern* de basm –

Dacă vreunul din noi
nu se
va întoarce

iar copacul lui se va usca
atunci...

Ca albinele fagurul,
razele
mă împresoară
Iată îţi dau năframa aceasta
şi când vei vedea pe ea
trei
picături de sânge, atunci...
Chipul
umbrei tale
pe cer văzându-l
şi ca iarba chemarea
nu de la oameni
venind...

PATTERN DE BASM

Şi să-ţi faci
un toiag de fier şi opinci
de fier...

Şi să ajungi la un pod
de fier
şi podarul să tragă podul
ca să treci apa
numai dacă ai să-i dai vamă
lumea

Şi să mergi mai departe

Să mă cauți pe nevăzute
ca pâcla
și mergerea ta
mai tare să mă ascundă

Și atunci mi-i găsi
când s-a roade toiagul
de-a rămânea numai cât ții în mână

Și urmele să se roadă
până va învia pulberea
tălpilor

Doar atunci

EA

Pasivă și anonimă
ca umbra unui lanț tandru
și existând printre cei vii

Mână de pulbere pentru aruncat...

Ia însăși fața
și forma dragostei
în amurgul care se stinge

Poți să-i bei flacăra
poți să-i auzi în întuneric
caii cu nările dilatate
nechezând și oprindu-se

CĂMILA

Îl port în spinare pe buddha
şi nu pot să-l nasc:
beau din el, pasc din el,
un pas, doi paşi, cinci paşi
înaintea cutremurului singur
al luminii materne

De altfel acelaşi lucru
îl arată linia vieţii
care se întrerupe în chip ciudat
la jumătatea pustiului

Ocolind orice oază
întâmpinând orice risc
tradùcând în fire de nisip aparenta
şi neşovăitoarea înlănţuire a mersului
Setea exprimă în urme un ritm
legănat
pe care cu greu l-am putea numi cântec

Voi avea prunc, gâfâie arşiţa
în curând sub cortul înalt
acolo, unde toate drumurile îşi dau întâlnire

SECUREA CU DOUĂ TĂIŞURI

acolo în văzduhul de cuiburi

liniştită şi rece

N-o văzură n-o auziră

Asemeni unei săgeți zbura capul
Nemuritoarei
închizând în urmă peștera
ce se va numi zi

ca o durere
ca un fluture cu aripile întinse
ca două terezii
ale aceluiași cântar al durerii
ca o pereche de scorpioni încleștați

– S-a făcut întuneric
– își murmură Ele
una alteia –
jurământul tău a ajuns în inima mea

O cange dublă
ne poartă prin univers
traversându-ne trupurile
sau poate o ancoră
ne rotește în jurul axului ei
ca pe două păsări
cu carenele sfâșiate
de aceeași galaxie tăioasă

Paradoxul și întrebarea
și inima noastră
pe un inel dintr-o singură bucată
turnat de două ori

MIT

Din lumea albă
în lumea neagră
printr-o fântână a trupului

Şi deodată
alt soare
altă lună
alte grădini
mai înnegurate de somn
mai primejdioase

Şi un şarpe fără sfârşit
mai orbitor decât soarele
târându-se în noroi

O! zburătoare
inele ale întunericului
în jurul Mărului

O! târâtă
fâlfâire de aripi în tunelul
trupului

De treizeci de mii de ani
se luptă în mine
Şarpele şi Pasărea
într-un neîntrerupt strigăt de furie
pietre şi solzi

Pajura devoră Şarpele
care zboară

Şarpele sugrumă Pasărea
târâtoare:
două roţi de foc
care se izbesc una de alta
şi zilele sar de-a lungul întunericului
ca nişte scântei

Numai sus foarte sus
micşorat
la gura fântânii
un punct albastru abia zărit
un cerc luminos deasupra
creştetului
ca un inel de logodnă palid
aproape ştergându-se

Departe e
nimbul tău, îngere
şi sunt tare trudit

„Ce pofteşti de la mine
voinice?"
rosti Cineva

„Să mă naşti în lumea albă"
îi răspunsei

„Prea bine" zise

Şi mă înghiţi
şi dete de trei ori din aripi
şi mă scuipă în lume

de o mie de ori mai luminos
ca înainte

Şarpele? Pasărea?

MEDUZA

A sosit o mireasă leneşă,
rochie de voal fără trup
şi deodată înotătorul cel singuratic
s-a împotmolit în carnea ei nevăzută,
fâlfâitoare

Vede lumea ca înainte,
spintecă unda la fel
pe ţărm femeia iubită îi face încă semn cu mâna
doar cerul s-a îngreunat parcă
şi numai o pasăre
care ţipă scurt
l-a văzut cum a căzut deodată în
groapa transparentă

Când te-ai deschis în mine
clopot de albuş plâns
peşteră a înotătorilor veşnici
fâlfâitoare?

Tu umbrelă luminoasă
rochie de voal fără trup
mireasă inexistentă
spune-mi, unde s-a spart

valul care m-a îmbrâncit
în carnea ta nevăzută?

Sunt cel de acum o secundă.
Marea mă loveşte la fel
numai pasărea albă ştie
că nu mă mai pot întoarce

POARTA PARADOXALĂ

Foc sau apă?

Ca o carte curgând
ca o uşă de apă
ca o mare însetată
ca un vătrai lichid
ca un lapte de jăratic
ca un rug hohotind în oglindă
ca un cutremur de apă
ca un ceas topit
foc foc
apă apă

oră piatră
iască infern
locum refrigerii loc de verdeaţă
de unde a fugit toată durerea
şi suspinarea

„Nu poţi înota
de două ori

în același
cutremur..."
Acum și flacără
și în curgerea curgerii.
Punct.

SĂMÂNȚA

În această dimineață de toamnă
o pasăre a țipat spre miazăzi și mi-a scris
o dată, de trei ori și apoi încă o dată numele
în ovaluri de zbor
bruște elastice ca gimasele unui cerc
deformat de explozie

Ireversibilă coacere!

Ar trebui un fulger
ca să desferece porțile
silabei de piatră în care am fost zidit
de la facerea lumii

Țărâna noastră cea de toate zilele
cum te simți?

CERCUL

Ce vede un cerc? Linie, linie
linie.
Nu poate să-și
închipuie decât firul și umbra

şi tot ce poate fi lipit pe un perete:
contururi, dreapta şi stânga
o mişcare oarbă care rămâne zidită
mereu

Nu poate sări înafară, nu poate
sări înafară
chicoteşte adîncimea.
Îi lipseşte dimensiunea infernului.
Daţi-i un măr.

PÂLNIE ALBĂ

O casă (de jur-împrejur nimic
şi nimic) o casă în cer
nemişcată
ca o lebădă mare

Cum să ajungi
sau cum să nu ajungi şi de unde trebuia
muşcat mărul
ca să nu fiu înghiţit de coaja lui
blestemată?

Există o pâlnie albă
suind sau căzând
o lebădă cosmică plutind
sau poate trecând sau poate
stingându-şi luminile
şi ascunzându-se

Poate e sunet şi împrejurul lui
numai zid

zid ca o pâlnie care soarbe
şi te trimite înafară

Există o crăpătură a lumii
sau poate doar
o prăpastie
o uşă spre o odaie fără pereţi
şi fără acoperiş
Câte feluri de dincolo
are uşa aceea?

Poate e un înăuntru şi un
în afară
care mai poate fi ghicit
şi o cheie care nu s-a pierdut
şi un lacăt de unde încă mai poate
începe lumea

FATA DIN DAFIN

– *pattern* de basm –

Ea trece ca o corabie
cu catargele evaporate
naufragiază pe o mare de camfor
de unde
nu se mai poate
întoarce

Nervii ei sunt raze, inima ei
e un nod de lemn
împrejurul ei e o secetă
înăuntrul ei o fântână.

În fântână doarme un şarpe.
Din fruntea şarpelui curge o stea.

Ea aude cântând cocoşii
departe
în scoarţa copacilor

Auzul ei e o iederă
genele ei foşnesc
ea aprinde o gură de frunze
vorbele ei sunt vrăbii:

Deschide-te, Dafine, deschide-te,
Dafine,deschide-te
Dafine

Dar Dafinul nu o mai aude

Şi ea trece ca o corabie cu
pînzele evaporate
naufragiază pe o mare de camfor
de unde
nu se mai poate
întoarce

VAMĂ

– *Pattern* de basm –

Gura spune: Toate acestea
s-au întâmplat într-o altă poveste.
Eu am fost demult.

Iarba creşte.
În curând am să plec
Să nu te uiţi înapoi.

Gura spune: Îţi dau înapoi toate
câte au fost.
Aidoma
sângelui roţii am plâns
stalactita
care întinde spre tine
secundele în întârziere

...toate câte au fost
de la începutul începuturilor
prima
apoi alta
şi una după alta
şi cea de acum

...acum, mai şopti Gura, sau numai cu o clipă
în urmă, acum
sau cu un fir de nisip
mai târziu?

Cuvântul
închise ochii
apoi îi deschise din nou
şi privi în jurul său:
era singur

FLACĂRA

O frânghie întinsă

La un capăt tu
la altul tot tu
şi la Celălalt nimeni

Sus pe ger
a răsărit inima
şi trebuia să fi ajuns
unul
la altul
înainte de a coborî liniştea

A rămas un zgomot
se mai zbate doar iluzia
unui sunet

În rest noapte

Vin îndată, pâlpâie flacăra

numai de n-ar bate vântul numai
de n-ar bate vântul numai de n-ar
ba te vân tul

34

Seară
nelegată de litere sau
cuvinte

Străină, galopând pe un cal falș,
cu o oglindă mare
în brațe

Vine, nu sosește
aproape întârzie
parcă aduce
un adevăr de nesuportat:

Ziua mea de naștere sau
stingerea luminii într-o casă goală
sau umbra extrem de înaltă a unui
sunet

Și deodată
îmi pune în față
oglinda ca o amintire sau o greșeală
a acestui chip al meu
de care uitasem

26 iulie 1973

AMIAZĂ

– *pattern* de basm –

Stejarul din viitor
de care se reazămă umbra
femeii de acum cinci mii de ani

Îl recunosc după lăcusta
ce a stins acum o clipă

umărul ei
nevăzut

Îngerul care veghează jgheabul
vederii
e tot mai însetat

El ține
o minge de arșiță albă
în palma întinsă
de teamă să nu se prefacă lumea
într-o grămadă de praf

Și poate apa
demult nu mai dansează ci zboară
ca flacăra în clepsidra unei fecioare
ca revelația într-un melc uscat

ISIS

Trebuia să rostesc un cuvânt
dar gura-mi zburase
și cuvântul mă căuta cu uimire
dincolo de eoni
Dacă nu-mi dai un chip
zise umbra
am să mă pun pe râs

Pământul
într-un bob de grâu
grâul

în guşa unei vrăbii
vrabia
în inima unui şarpe
şarpele
într-o nesperată lumină
şi lumina
închisă într-o femeie

Ea împietrea sau mă striga
sau tăcea poate
iar eu muream şi mă năşteam
dar faţa nu I-o puteam privi...

ELEGIE PENTRU ZBOR

Auziţi clopotul? întreabă omida.
Mă duc să mă îmbrac pentru ceremonia
de seară

Dar mă înăbuş, şi Fluturele din mine
rămâne neîmpăcat

Nimfa este mormântul
căruia îi cresc aripile

Ea are în locul mâinilor
mosoare de mătase
şi printr-o şerpuire înşelătoare
care curge când înainte, când înapoi
se înfăşoară în firul de mătase
al Ariadnei

şi firul Ariadnei devine chiar peştera
în care se formulează
ceea ce alminteri e informulabil

Lumina se aprinde înalt
în cel ce orbeşte

Floare e? Şarpe e? Noapte
într-un potir de cuminecătură
sau memoria unei flori

Dar soarele? E vedere?
Sau întuneric?

MIREASA

– *pattern* de basm –

Şi astfel
m-am trezit în aceste locuri necunoscute
car apă, adun vreascuri
aprind focul, caut ierbile soarelui
dar pielea mamei n-o scot de pe trup

Şi toţi mă iau drept femeie bătrână

În fiecare dimineaţă
cobor cu calul
de-a lungul văii, la râu
mă aşez pe mal, îmi pieptăn părul
rup o creangă, desenez cu ea semne de apă
şterg semnele, potolesc apa,

îi spun să tacă, îi poruncesc să
rămână în urmă
o aştept departe la asfinţit

Iar apa mă ia drept femeie bătrână

Uneori îmi vine
să lepăd de pe mine pielea străină
să iau o nuia de păr înfloritâ
să mi-o leg în jurul coapselor
şi să alerg
să mă fac iar tânără şi frumoasă

Dar nu mai e mult

Peste un timp va fi lună plină
şi voi putea să merg mai departe

Numai calul
de nu ar fi alb

TRASMUTATIO VIRIUM

– *pattern* de basm –

Du-te
ia cu tine ce vei găsi
acolo
apoi vino taie firul
schimbă-mi apa
nu cumva să greşeşti
pune frâul hai cu mine în văzduh

Ea se scaldă în lacul de
sânge alb
își lasă hainele pe spini se aruncă
în valuri
când ai să vezi că înoată
pune mâna pe hainele Ei

Fugi
aruncă peria
nu-I răspunde și nu privi
înapoi

Eu am să mă dau de trei ori
peste cap
am să mă fac soare
să nu vezi
cum se scutură sufletul tău
ca o sită dintr-o mână
în alta

URSITOARE PE DEAL

Ea e memoria.
Își apleacă înainte trupul din mers.
Rupe un spic amar
și lumea i se revarsă pe umeri.

Ea e memoria.
Călărește pe un cal alb.

La amiază se opresc însetați.
Ea își piaptănă coama.

Apoi încep să coboare coasta la pas
prin mijlocul grâului.

Ea e memoria. O ființă de departe
cu trei leandri de aur în pumnul drept.

Ridicând o mână spre cer
ori de câte ori
simte deasupra capului ei
o constelație nevăzută

ȘARPELE

Foc ecuație fulger
hohot de țărână încolăcită
în jurul antebrațului
răsucindu-se
brusc plesnindu-mă peste ochi, peste tâmple
ca și cum ar vrea să mă trezească
din somn

S-a dezlegat cingătoarea
de la brâul zeului. A pierdut drumul
Și eu nu i-l pot arăta

CÂNTAR

O vale fără apă
plină de oase

Unghiul de incidență al razelor
soarelui

în groapa cu lei
s-a mărit

...cumpănă, eternitate, teofagie...

...un pai de care se sprijină
universul
un fir de păr de care
atârnă
Daniel

IMAGO IGNOTA

Era zăpadă în el
când a deschis cartea
cartea:

Argonaut înotând...
Argonaut în cochilia lui...
Moluscă de purpură tyriană...

O dată în cer
a doua oară pe asfalt
a treia în fundul pământului

Şi umbra
atunci
a înţeles
înălţimea de la care cad
îngerii

ROATA

Cercul
și o dată cu el depărtarea
fără grabă
și totuși nu prea încet

Atât de oarbă
atât de frumoasă
încinsă de o strălucire a ceva
aproape fierbinte
aproape de nesuportat

Osia știe
ceea ce roata
nici nu bănuiește

CALUL ALB ȘI FLĂCĂRILE

– *pattern* de basm –

Simțurile
cinci vrăjitoare arzând
Inima – un cal alb
care paște

Ele
priviră toate deodată
spre cal

Calul
își leapădă căpăstrul
și zbură
ca un fum

Flăcările văzură calul
oprindu-se la un râu

Calul
privi în apă
și se prefăcu într-un pește

Flăcările
se făcură cinci vidre
cufundându-se și
înotând
după El

Peștele privi în sus
își aminti vorbele
ca să fii pasăre

Cinci ulii
îi luară porumbelului
urma în zbor

Atunci
porumbelul oftă
și intră într-o peșteră

În peșteră erau focuri
Eu eram peștera.

O, flăcări. Unde este
pasărea
care a intrat adineauri aici?
Unde e porumbelul cel alb?
Înapoiați-mi-l.

DIALOG DE PIATRĂ

Piaza neagră întârzie cu nesaț
pe o treaptă de tunet.
Îmi zidește auzul

Roata a înotat
din parabolă
până la fulger

Ca și cum eu, cel de aici,
aș fi adormit sub un clopot
pe care tu îl lovești fără încetare
cu un vuiet de neînchipuit

Ca și cum auzul ar fi înghețat
între noi
și tu lovești cu pumnii în timpanul
meu de ciment
și nu e nimeni să-ți spună ce s-a
întâmplat

și se luminează de ziuă
cu viteza nesomnului

Zadarnic. Nu te pot auzi.
Toate sunetele mă refuză.

STRIGARE

Vâslele tale au pecetluit apa
întârziat
în ovaluri

întrebătoare
care perpetuează lumea

Este oare punte vizibilă
drum de raze care nu sorb lumina de nicăieri
spre inima ta, mută ca o nicovală
pe care bătaia ciocanelor
a încetat?

Lespedea ei nu e mai departe de noi
decât soarele
dar o apasă umbra unui paradox ciudat

PLAJĂ PUSTIE

Dincolo de leagăn, dincolo de lespede,
tu, care erai întodeauna
crainicul blond
la bătaia de trestii:
a venit oarba încet, ţi-a frânt sub paşii ei
scutul şi sulița
cu necruțarea zarului
rostogolindu-se în mare
zuruind pe o punte de tunet
în plin amurg

Mai înoţi şi acum?
Ţi s-a lipit desigur o frunză
udă, semn de tăcere, acolo unde
aveai o pată albă, din naştere

Aici labirintul se închide
Ar trebui un prag suspendat
dincolo de care
să fie cerul albastru
deasupra mării

Oare există o insulă? Oare mai sunt albatroşi?

Toate valurile s-au întors în mare
Toţi înotătorii au atins panglica albă
şi s-au făcut nevăzuţi

Fratele meu, valul meu întristat, zarul meu
unde eşti acum, cine eşti?

ÎN PRAG

Propoziţie visată: Să nu pleci, l-ai văzut
cum a venit? să nu pleci! Soarele e un măr căzător
în direcţia Lebedei
şi lumânarea ţipă ca şi cum ar vrea
să evadeze din flacără
...patul, cărţile, hainele, posibilul terestru...
cade un măr într-o după-amiază din acest secol
şi un porumbel speriat îşi ia zborul de pe pernă
aspru
ca şi cum ar cosi

Moartea e un actor în întuneric
el poartă pe umeri

tăcerea unei uşi
el vine încet, îşi joacă strigătul lui cu mirare
ridică un felinar, face lumină
şi deodată
şoapta fâlfâie prelung pe buzele tale
ca liliacul intrat fără veste într-un tunel nesfârşit

Cade un măr şi Pământul e tot mai aproape
de sâmburii lui.

Binele este final dar iubirea mărului
e căderea

Cineva a locuit în tine
cineva pe care nu-l cunoşti
dar pe care nu-l vei uita niciodată,
cineva cade încet şi strigătul lui fără umbră
lipseşte ca şi cum am dormi

Porumbelul zboară împrejurul tău
prezicând ger

TĂCERE

De ce înserezi
tot mai
singur
cu craniul în soare?

Tata a săpat o fântână
pentru întoarcerea ta

Lacătul fără cheie
dizolvă pragul ca un sfinx
care şi-a înghiţit piramida

Nici hieroglifă nici pajură
nici peşteră cu dragon auriu

Lipsă şi frate!...

Argila ta priveşte într-o lume
pe care n-o ştie nimeni

VAD

O zână de lut ţi-a îmbrăţişat pieptul
şi unghiile mele nu reuşesc să te despartă
de ea
cine să-mi spună cum pot să-ţi smulg
de pe chip
acvila furioasă care bate din aripi peste
surâsul tău
înnoptând şi fumegându-şi obrazul?

Iat-o, a zburat,
dar faţa ta a devenit clopot
şi cerbul din inima ta a căzut
în genunchi,
îi caut respiraţia, dar fuioarele
nărilor lui au secat
pe cataractele sângelui tău s-a aşternut
marea linişte

Nici dimineața să mă ajute
nici frigul să-ți șteargă lacrima de copac
împletit
nici zgomotul să umple de viscol această tăcere
numai porumbelul sălbatec în stânga mea

Râul e cel ce împietrește sau numai
vuietul?
Malurile au curs brusc. Apa a devenit marmură
Vezi stâncile și nu mai poți recunoaște nimic
TU te-ai oprit să privești. Noi am curs
mai departe.

IN ILLO TEMPORE

- *pattern* de basm -

Unde
timpul și numele

Într-o zi
cât alții într-un an

Și dacă văzu că nu are încotro:
– Mă duc eu, tată

Și plesni de trei ori din palme
și se prefăcu...

– Să mă scoți la lumea albă...

ca vântul ca gândul

– Ia te uită înapoi, frate
şi spune-mi ce vezi...

– Doamne, dar greu somn
am mai
dormit

cu totul şi cu totul de aur

Iar eu am încălecat pe o şa
şi v-am spus

CENOTAF

– *pattern* de basm –

A plecat. Când se va reîntoarce
îl vom mai
recunoaşte oare?

A fost aici până la ultimul
testament
spune iarba, diastola
râului în mal
îi foşneşte încă
suflarea

Albinele îl caută, cocoşii îl
cheamă
ciocănitorile zboară scurt
şi întreabă copacii:

– Fecior de împărat
în veşmânt de pasăre
unde eşti?

...un pătrat, un triunghi
un semn
pentru zboruri neterminate

UNICORN ÎN OGLINDĂ

Albul galopând, galopând
calul alb galopând
printre stânci ascuţite şi spini înalţi
Pregătiţi un frâu minunat
o coroană de sânge pentru crinul alb
alergat zadarnic de vânători

Un frâu de sânge pentru calul alb galopând
pe un drum de zăpadă neînceput
între două râuri de iarnă

„Numai cu o oglindă
poate fi unicornul prins
dorinţa pură adulmecând imposibilul
obiectul ei e răsfrângerea"

Fecioara doarme pe apă,
Calule alb
moartea are pe apă un pat care curge
moartea merge o dată cu drumul,
nu o trezi

moartea doarme pe râu ţinând în mâini
o oglindă

Râul care oglindeşte nu poate fi numit,
râul care are nume nu oglindeşte
Fără numele este fecioară,
numele sunt vânători
Unicornul priveşte în dreapta,
unicornul priveşte în stânga
Care e drumul?

Eu sunt un câmp înzăpezit
care galopează
un câmp alb aleargă pe un câmp alb
vânătorii aleargă în urechea mea,
apă, scapă-mă de fuga aceasta,
dar eu chiar pentru ardere am venit în
foc.
Zăpadă, măreşte-ţi numele!

Un caier care se toarce o dată înainte
o dată înapoi:
aici nu e apă, e numai flacără,
o apă de flacără care oglindeşte flacăra
un caier de flacără care toarce flacără
un crin alb galopând către flacără

Înainte de a deschide ochii el vede Oglinda
alergând să-şi întâlnească fiul
sau numai inima, poate, înăuntrul copacului
să şi-o audă:
Daphne fecioara care îşi naşte copacul
Daphne închisă în propriul ei copil

crin de flacără galopând în oglindă;
el scapă și este prins
scapă din nou și e prins
scapă și de trei ori e prins:

Oglinda e poarta în care un cal alb
întâlnește un cal alb

„Numai cu o oglindă
poate fi unicornul prins,
dorința pură adulmecând imposibilul"

Flacăra ține o oglindă de lemn, el vine
să-și privească în ea chipul;
în pântecul fecioarei de lemn, calul lumii
moare pe lemn
Daphne dă foc copacului ei și astfel
îl naște

Auzul e în foc, *nivalis die*, ochiul e în foc
limba e în foc în ziua care curge
inima focului trimite sânge de foc
în arterele focului
sunetul focului lovește timpanul
focului

Zăpadă arată-mi oglinda ta,
puțin și nu mă vei mai zări
și iar puțin
și mă vei zări iarăși

căci eu mă duc la foc și tot ce are focul
este al meu

Calul alb, calul alb, calul alb
cunoscut tuturor din toate și nimănui
din nimic
foc de zăpadă hrănit cu foc de zăpadă,
în urechea lui arde o fată
și în oglinda ei galopează din nou un
cal alb

„quod inferius est sicut quod superius"

Oglinda este poarta în care un cal alb
întâlnește un cal alb

DIALOG LA MAL
(1985)

DIALOG LA MAL

Iată, îţi dau un cuvânt
şi cu el îţi dau lumea
şi nu-ţi cer nimic
numai
să ţii minte Cuvântul

Atât.

Îţi dau înţelepciunea
de a regăsi tot ce vei pierde;
tu dă-mi numai râsul
tău
pentru totdeauna

Ca şi cum zilele
ar începe deodată să zboare
ca şi cum
stolul
ar fi tot mai sus

Îţi dau aripi
să te iei după ele
tu dă-mi numai ultima ta
lacrimă.
Atât

Acum gata.
Am ajuns la ultima treraptă.
Îţi dau noaptea lumii.
Tu dă-mi numai oboseala ta
mare.

Atât.

Îţi dau flacără
tu dă-mi numai ultima ta
bătaie de inimă

Îţi dau înapoi lumea
pe care ai pierdut-o.
Tu
spune-mi numai
Cuvântul
încredinţat ţie

Cuvântul.Atât

PRAG IREVERSIBIL

Ai ieşit din casă
şi n-a mai fost casa

Ai trecut pragul
n-a mai fost pragul
te-a avertizat o pasăre
nu mai e pasărea

Era sâmbătă.
Nu va mai fi sâmbătă

Numai copacul
eternul
își clatină frunzele

DRUM

Nu mai suntem aceiași
nici eu, nici basmul
nu mai avem nici inelul
s-a schimbat zâna
am trecut un râu
am trecut o vale
și plopi foșnind nevăzuți
au schimbat povestea

au schimbat toată
povestea

LA POD

– *pattern* de basm –

Tată
de atâtea ori visat
de atâtea ori uitat

iar te depărtezi
iar te apropii

Ai trecut de mine
rămâi în urmă
îţi schimbi înfăţişarea

o iei pe un drum ascuns
şi iar
îmi ieşi înainte la pod

mereu îmi ieşi înainte
ca să mă sperii

şi să pot trece
de pragul în flăcări
al basmului

CA SOARELE

În câte sensuri
se poate traduce
strigătul unei păsări

Da?
Nu?

Lipseşte termenul mediu
care nu e nici
afirmaţie
nici negaţie
şi fără de care
omul
e o pasăre mută

Inventează-l

CINE A APRINS

Cine a aprins lumânarea
la care îmi citesc viața?

Dau o filă în urmă
și încerc să reînod
întâmplarea
peste care sărisem

Dar flacăra coboară
coboară

„Lumină, *save our souls*
ci, mai ales, apără-ne
de noapte de dedesubt
de văpaia din inimă"

Dar ceara se topește
și flacăra coboară
mută ca un far
călăuzind într-o noapte cu ceață
o corabie

care vine tot vine
care se apropie se tot apropie
care nu mai poate înainta
sau care
se îndepărtează

ÎN ABSENȚA DELFINULUI ALB

Azi e furtună
strigă stânca
azi sunt aproape val

Pământul
vine și pleacă
rostește marea
lutul e neodihnit

Trupul meu
ca o mare fixă
acoperită mereu de pământ...
gândește omul

FOȘNET

Încă un pas și atingi
Cerul
dar ești până la umeri pământ

ca și cum zborul însuși
ar fi de pământ
ca și cum ar trebui să zboare pământul
în tine

Urci un munte
și devii muntele
care crește în urma ta

Zbori
și pământul pe care tocmai l-ai părăsit

se ridică și suie în spații
o dată cu tine

Jos e întuneric și tot
neantul
Timpului... sus e întuneric
și nu îl știi

Șoim orb în zbor orb
pe o boltă oarbă
Dar câtă vedere, neînțeleasă,
câtă vedere...

„FASTEN YOUR BELTS"

Linia vieții între cer
și pământ
se subțiază
se șterge

Ziua se sfârșește
noaptea încă
nu vine

DE LA CAPĂT

(Făt-Frumos înviat)

Știa că are un chip și nu-l mai
găsea
și nu-și mai găsea nici mâinile
cu care să-l caute

Știa că are ochi și nu-i mai
găsea
și nu-și mai găsea nici pleoapele
care să-i apere

Știa că are un drum
și nu-l mai găsea
și nu-și mai găsea nici tălpile
cu care să-l caute

Atunci și-a auzit inima
înăuntrul unei fântâni
și a coborât înăuntrul ei
și și-a recâștigat calul
și spada

Ca fulgerul
într-un ulcior celest

Ca bobul de grâu
care se trezește în pământ
și își reamintește dintr-o dată
de la capăt
toată povestea

SPRE CASĂ

Cu amândouă
mâinile
ochii mei
îi deschizi

Apoi pleci
şi somnul iarăşi vine
ca ploaia

– Stai treaz, îmi şopteşti,
încă o secundă treaz
încă o zi
încă un an
încă o naştere

ÎN ALTĂ POVESTE

Ursitoarea doua
mi-a încremenit
basmul care încă
nu s-a isprăvit

Cum dam să trec râul
râul a îngheţat
de pe mal cu frâul
când a scuturat

Basmul nostru nu e
astăzi foarte blând,
pe mine mă prinde
ghiaţa înotând

Pentru descleştarea
din temutul ceas
ursitoarea treia
ea mi-a mai rămas

Singura să-mi deie
o spadă de jar
să lovesc în sloiuri
şi să curgă iar

Ocolire nu e:
la noi până mori
răscrucile toate
sunt cu ursitori

Dans de berze negre
iară mă-ncunună.
Timpu-i prins în ghiaţă.
Rosteşte-mă, zână!

În altă poveste
altă stea mă cere.

Curge Râul. Restul
este înviere.

LUNA

Umbra leagănului
în creştere
peste faţa copilului

Îţi luminez cu o lampă
ultima paisprezecime
de chip

peste o seară mori

peste trei zile
te naşti

Apoi
din nou
în fiecare zi
lumina mormântului
în creştere
pe faţa copilului

REFRACŢIE

Cât de înalt zboară
pasărea aceea a rostit cineva

Unul luminează mereu
altul se întunecă pentru totdeauna
raza se frânge şi copilul
care fără să ştie a intrat în tunel
bate în pereţi ca să ne spună
aicea sunt eu
zece paşi mai departe sunt tot eu
dincolo de pod sunt tot eu
iarăşi

...dar faceţi-mi un semn
loviţi cu piciorul în pământ să ştiu
că mai sunteţi
deşi n-am
să vă mai văd
niciodată

...şi să pot merge o dată cu voi
iar sunetul paşilor voştri
să răsune la suprafaţă
ca şi cum
mi-aş auzi din nou
după o îndelungată oprire
inima.

ECOU ÎN SĂMÂNŢĂ

Tot mai adânc
în miezul
pădurii,
tot mai afund...

Când nu voi mai auzi
copilul
care mă strigă
atunci voi şti sigur
că m-am rătăcit

Dar până atunci nu
vreau
să văd muşchiul copacilor

până atunci, cheamă-mă
cheamă-mă,
chea...

RITUAL DE DRAGOSTE

Pasăre Măiastră
Într-un vârf de soc,
cu un ochi de apă
şi un ochi de foc,
din creangă albastră
lumea o adastă.

O stea, altă stea
încă-o stea, cealaltă stea
apoi steaua cea de nea
şi steaua de-alăturea
iar a şaptea stea e ea
Doamna Zărilor
Steaua stelelor.

Stai omule, nu pleca
în dogoarea ta
că te-i mistui în ea;
cine te-a-nvia?

Mâna-n păr ţi-am adiat
ochii ţi-am îngreunat.

Şoapta asta vine
din gând de la mine
dar lumina ei e dată
de-o Fecioară Maiînaltă.

Din prelungi pridvoare
ea cum înțelese
dalba mea chemare
nesmintit purcese

poale străvezii a întins
lucirile s-au aprins.

Iat-o cum coboară
pe-o scară de ceară
căuşul de stele
vine să-l răstoarne
din palmele mele
la tine în carne.

Cutreiere-ți trupul
soli cu facle repezi
stelele din stupul
țărânii ce-o lepezi

țăndări de inele
în oasele mele
clinchetit de zale
în oasele tale.

O stea, altă stea
înc-o stea, cealaltă stea
apoi steaua cea de nea

cu steaua de-alăturea
şi mai sus de toate ea
Steaua Stelelor
Doamna Zorilor.

Mâna-n păr ţi-am adiat
ochii ţi i-am dezlegat...

Soare, Doamne mare,
răsai cu iertare
cât tu ai dormit
eu te-am limpezit
şi-acum te-am lăsat
alb şi luminat.

Ai murit.
Ai înviat.

TAINA

o pasăre
cu toate zborurile în sine

o iarnă
cu toate ninsorile într-un ou

un deal
cu toţi arborii într-un şarpe

un om
cu cămaşa în râu
luminând

UMBRELĂ INTERIOARĂ

Căiţă divină
a unui prunc negru
încă nenăscut

paraşută a disperării

când am deschis-o
ploua cu stele
şi copii nevăzuţi

S.O.S. ...

pământ. pământ
pentru atâta pustiu de mare...

ţărm
pentru atâta ocean de nemărginire...

plajă
pentru un val care, poate,
n-are să se mai oprească
vreodată...

stâncă
pentru o spumă fără sfârşit...

corabie
pentru o mare de nestrăbătut

ancoră măcar
pentru o navă care nu mai
găseşte ţărm...

copac salvator
pentru porumbelul care nu mai
poate zbura

curcubeu
cel puţin
pentru o speranţă
care nu se mai odihneşte...

BĂTRÂNEŢEA

Bătrâneţea
un colţ de pădure uscată.
Ce uşor îi dai foc!

Şi ea arde încet
parcă nu mai atinge pământul
şi cenuşa ei
ca un stol prea uşor
nu mai poate
ateriza

lume fără cântar
săgeată tânjind după arc
fruct prea tăcut
din care a dispărut
gravitația

LEAGĂN ÎN OGLINDĂ

O mie de uși înainte
o mie de uși
înapoi

respirația, prag legănat
din care pornesc în șiruri contrare
două fugi infinite
de uși

o ușă
care naște o ușă
care naște altă ușă
care naște alta și alta

până în cel mai îndepărtat
punct

din care
toate ușile vin înapoi

și ultima
ușă ești tu
un prag
din care pornesc toate ușile

SEMN

Călătoresc pe firul de păr
de deasupra
unei prăpăstii

Și din când în când
fără voie
privirea îmi e trasă
în jos
Sunt aici –
îmi strigă atunci, brusc, o pasăre
nevăzută –
sunt încă sus...

Semn
că aripile mele nu au luat foc
încă

Semn
că soarele încă
nu a murit

VIS ONTIC

Degetele
de zăpadă
sau lumea
o vată ce fumegă?

Pun mâna
pe zăvorul unei uși
care în loc să se deschidă
viscolește

Mă aşez pe un pat
care se evaporă

Trag perdeaua
unui geam care curge
aprind o lampă
şi camera se pulverizează

Dar visez un vis
în care obiectele sunt

O scară cu treptele ferme
o lume fără praf

ULTIMA STAŢIE

Din gară în gară
din oră în oră
din kilometru în kilometru
din tunel în tunel

şi

trenul
cu care am venit
a intrat în oglidă

Care oglindă?

CA SĂ-MI REAMINTEASCĂ

Toate erau Eu
şi nisipul şi umbrele
şi peştii şi soarele
şi meduzele
şi plopii şi păsările
şi ochii oamenilor

un singur lucru
uitasem

valurile

care nu
se odihniseră
nici-o clipă
tocmai
ca să-mi reamintească

DECALAJ

Ca zborul
care şi-a părăsit pasărea

Ca pasărea
care s-a desprins de mult
de oasele ei

Ca oasele
din care tăcerea a plecat

Ca tăcerea fără stăpân
de pe o lespede

Ca lespedea
de pe care s-a șters
orice nume

Ca numele
care începe iarăși

Apoi zborul și zborul și zborul
și undeva pasărea

EVADAREA DIN VEGETAL

Euglena viridis
sau planta

care poate fi inimă

Clorofila însăși
e un stigmat

care poate fi ochi

ziuă
ca să poată fi plantă

noapte
ca să nu fie mormânt

lumina
într-o veşnică
înmulţire feciorelnică:
rupere
în două, în patru, în şaisprezece

care poate fi naştere

SICUT IN COELO

ca şi cum
toţi orbii ar vedea
ca şi cum
n-am mai bea întuneric
ca şi cum
am fi auzit numai alb
ca şi cum
lumea ar fi un fulger
ca şi cum
în cerul gurii ar străluci soarele
ca şi cum
lumina, lumina, lumina...

DIMINEAŢĂ

Un pui de corb
îşi sparge iarăşi şi iar

cochilia de caolin şi siliciu
şi se visează alb

Mai alb cu o oboseală
mai treaz
cu un urcuş
mai aproape de punctul alfa
cu o noapte de insomnie

Odihna
această placentă prea strâmtă

Nemişcarea
acest amnios sufocant

Şi haina oului
ce mereu împietreşte pe trup
o sfâşiu în fiecare dimineaţă
cu genunchii, cu pumnii,
cu fruntea
tot mai departe de linişte
tot mai aproape de ea
izbind năpraznic cu inima
dintr-o oboseală
în alta

SĂRITURA

sau poate zborul
de pe o trambulină de foc

și deodată marea
orizont de planetă străină
trâmbă a unui vulcan lichid

infernul
secetă cu gâtlejul fierbinte
tunet, zăpadă carbonică
uimire de nestăpânit

avalanșă a îngerilor
sau poate lumină ca și cum
se ridică munții într-o secundă
și tu cazi circular o dată
cu magma
orbitor
în nucleu

apoi raiul
prăbușire cu o mie de aripi
ca și cum ai zbura

SPRE CERUL FĂRĂ PĂMÂNT

Din inima mea
își iau zborul
păsări care dispar

ca de pe o stâncă
dincolo de care pământul
e numai cer

orizont albastru
nimic altceva
aer
numai aer şi aer
şi de jur împrejur numai zbor

inima mea
a mai lansat o pasăre
şi încă alta
şi ultima
spre cerul fără sfârşit
şi fără pământ

ZODIE

Roata ursitorilor
sus în leagăn
ameţeala stelelor

Duhul? Da. O promisiune.

Cine urcă simte întâi o răcoare
şi răcoarea se face arşiţă şi arşiţa
ger şi gerul vară şi vara foc
şi focul apă
apa e vie să-l poţi întineri pe oricine
apa e moartă să-l poţi
îmbătrâni

De vânt nebătută
de soare nevăzută

ŞANSA

Ieri am întârziat
la întâlnirea de cumpănă:

am rătăcit pe dig
am numărat valuri
am arat în nisip
am chemat roata

Acasă
în faţa uşii
o cămilă de foc
m-a aşteptat toată noaptea

ORFEU

Lui Nichita Stănescu
în eternitate

Ce om ciudat, –
se minunau fiarele –
şi cât de nepământeşte
cântă
de parcă ar vrea
să îmblânzească
oameni

dar oamenii, ca și zeii
se știe, nu pot fi îmblânziți

Ce zeu neștiutor, –
murmurau oamenii, –
tot vrea să ne păcălească
pe noi care de foarte multă
vreme
nu ne mai lăsăm de zei păcăliți

Ce ins caraghios, –
se mirau zeii –
nu e nici om, nici fiară
nici pasăre, nici măcar arbore
și totuși pare că a fost toate astea
cândva

Trebuie să ne fie milă de el, –
au proclamat fiarele –
să-l sfâșiem cu dragoste,
e doar de-al nostru
și nu mai putem suporta

E om, fără îndoială, are prea multe slăbiciuni,
au murmurat oamenii –
nu știm ce să facem cu el, e prieten
cu fiarele

e tot mai urât pe zi ce trece,
priviți-l, nici nu mai are
chip omenesc

Numai să nu ne întreacă,
oh, numai să nu ne întreacă –
s-au neliniştit brusc zeii, –
să-l prindem repede până nu ne întrece
şi să-l facem zeu

Şi toţi s-au năpustit să-l înşface
şi de n-ar fi cântat înainte
l-ar fi zeificat

Dar el cânta nepăsător
mai departe
şi fiarele ridicau fermecate boturi
spre stele
şi oamenii amuţiseră de uimire
şi zeii tăceau şi mureau
şi-nviau

Iar când s-au dezmeticit
în sfârşit
şi s-au repezit să-l prindă
el era stea de mult. Le scăpase

CA AURUL

Peste dealul
unde păsările nu zboară
acolo să ajungi

Pe calea unde
cocoşii nu cântă
să apuci

Să găseşti Oraşul
care îşi devoră casele

Să ajungi la Casa
care îşi înghite
porţile

Să deschizi uşa care îşi ascunde
pragul

Să treci pragul
care îţi fură umbra

Să sui în turnul cel mai înalt
şi să fie
pivniţa

Să strigi

Să vină la tine o sută
de castelani cu făclii
aprinse

Să nu ştii care e stăpânul şi
care stafia

Să afli

Să fugi şi săbiile adevărului
în foc să te mistuie

Noaptea
cu oase de flăcări
să-ţi lămurească făptura

Şi când vei ajunge ca aurul
în lumea unde păsările
cântă
să te întorci

Lumina să-ţi spună:

Am fost tot timpul cu tine.
Nu te-am părăsit nici o clipă.
Trezeşte-te.
De când te aştept!

SETE FINALĂ

Umbra
unui copac pe zid
răsucindu-se

o pasăre

ca un pumnal ascuțit
se implântă în frunze

Bate vântul
și copacul se apleacă
să-și bea umbra

SCRÂNCIOB

Copilul care urcă
bătrânul care coboară

M-am născut, – spune ziua
Am amorțit, – spune seara

Mă cheamă pământul...
Mă strigă steaua...

Acum pornesc
cine mă poate opri?

Acum cad
cine mă prinde în brațe?

Leagănul de sub iarbă
Respirarea de lângă nori...

ORFEU – *STOP TIME*

Nu dansa!
i-au strigat planetele
trupului,
e ziua când nimic nu dansează

Dacă mă opresc,
gândi, –
lumile au să mă sfâşie

Nu dansa! –
i-a strigat infernul, –
azi îţi dansezi înăuntrul inimii

Lumea şchioapătă –
şi-a zis el –
sau
inima zeului bate aritmic?

Nu dansa, nu dansa,
i-a strigat umbra, –
azi îţi calci în picioare
sângele

Abia acum, în sfârşit
– şi-a spus el –
voi îmblânzi galaxiile

Nu dansa,
– implora lumina, –
e prea târziu în cer: amână-ţi razele

e prea târziu în văzduh, îți ard aripile
e prea târziu pe pământ

El a tăcut și a început să danseze
și încet-încet s-a urnit orizontul
și au pornit
a se mișca toate
și de atunci dansează
totul împrejur
și nimic nu se mai oprește

Și, iată, cad stelele

ODATĂ CA NICIODATĂ

Odată ca niciodată

Umbră sau nuntă
care îți numără zilele?

șapte nopți, șapte vieți
șapte râuri, șapte vămi
și o vale de dincolo
și de-asupra
un pod de argint
și a lumii crăiasă
bea stelele dintr-un ulcior înalt

odată ca niciodată

ÎNTOARCEREA ÎN ADÂNC

Cercul
în care pereţii au nins
ochiul
în care pupila a înnoptat
noaptea
în care soarele nu apune
şi un copac
cu măduva de lumină
în care cercurile anilor
sunt tot mai strălucitoare
anul o sută o peşteră
anul zece un horn
anul şapte un flaut
anul patru un ulcior
care cântă
anul unu un porumbel decolând
anul zero o flacără
flacără
flacără

LINIŞTEA

Caut un copil
într-o cameră cu pragurile curgând
şi mereu deschid altă încăpere
şi alta
şi alta

cineva îmi spune:

acum a dat colțul
acum a deschis ușa
a făcut un pas și a dispărut:

toți l-au văzut și deodată
nimeni
nu și-l mai amintește

Caut un tânăr
într-o casă cu pereții curgând
și coridoarele ei
mereu și mereu
se bifurcă

cineva îmi spune
chiar acum a trecut
pe aici
căuta pe cineva și nu poate fi
prea departe

din firidă în firidă
dintr-un coridor în alt
coridor
din ușă în ușă
într-un stol de odăi
care fumegă

Caut un bărbat
într-o casă cu camerele curgând
și mereu deschid altă încăpere
și alta
și alta

cineva îmi spune: l-am văzut
l-am văzut
era aici, căuta pe cineva
dar abia a închis ușa și nu poate fi
prea departe

din firidă în firidă
din coridor în alt
coridor

din prag în alt prag
pe un drum ce mereu și mereu
se bifurcă

Pun mâna
pe mânerul ultimei uși
și mă întorc și îl strig
pe bătrânul ce m-a însoțit
în ultima cameră

El există. Dar nu-mi poate răspunde
nimic.
Între noi e doar Liniștea.

GRAIELE

Suntem trei păsări, mute, greoaie,
într-un singur gând ca o peșteră.
Una, pe rând, intră în vâlvătaie
și ajunge, o zi, cea mai meșteră

Lumea ne numără zbârciturile sfinte
şi obrazul bătrân de la naştere:
la trei zile un ochi şi un dinte:
cea mai simplă cunoaştere

Soarele răsare cu-o aşteptare
şi ne arde în întuneric şi apune
şi se face frig şi iarăşi răsare
cu o veşnică promisiune

Tăiată e lumina care se zbate
pe dealul la trei zile verde,
două ne strângem mereu speriate
lângă cea care vede

CARUL CU FÂN

Groapă înaltă
undeva
deasupra lumii
mormânt legănător
lumea clătinând

ca o naştere
printre stele

ULTIMUL VĂL

Totu-i încă drum;
lutul poartă vina?

Doamne, ca un fum
a zburat Grădina

Semnele s-au şters
din cartea fiinţei
de când am ales
Pomul cunoştinţei.

Sub izvorul mut
a-mpietrit ograda.
S-a tot aşternut
viaţa ca zăpada.

Unde e oglinda,
Grădinarul, unde?
Lumea e doar tinda
celui ce se-ascunde?

Vino, strigă floarea,
unde eşti acuma?
Te-a răpit dogoarea?
Te ascunde bruma?

Se-ndesesc scaieţii
pietrele şi spinii
către Pomul Vieţii
din miezul grădinii

Faţa Ta-înnoptează,
umbrele-o pătrund...
dar o revelează
cele ce-o ascund.

Întuneric ninge,
dinspre galaxii
lumea mi se stinge
între dioptrii

Dincolo de ele-i
numai înviere...

Nevederii mele
toate sunt Vedere.

NETI, NETI...

Ploaia
ca o enumerare greoaie:
Nici asta,
Nici asta,
Nici asta...

CUVÂNTUL

Nu mai poate fi scris
pe nimic
silabele lui ard piatra

ca o lavă
ce-ţi topeşte buzele numaidecât
nu mai poate fi rostit
niciodată

Am dat să-l scrijelesc
și de la prima literă mâna
mi-a luat foc
și gura cu care am vrut să-l pronunț
s-a făcut stea

Luminează. Atât
Nimic nu poate spune
Nici măcar: Ard.
Nici măcar: Nu mă atingeți

Dar priviți-l: e aici. Din nou
Lumea poate începe.

EURIDICE ŞI UMBRA
(1988)

„Am rămas
mireasă de pământ
şi noaptea începe
cu răsuflarea mea.
Te mai aud
numai în somn
strigând
regină a grâului
regină a grâului
vino să adăpăm
soarele."

(IOANA BANTAŞ, Joc de-a strigarea)

PAŞII CU CARE TE CAUT

Paşii cu care te caut
se afundă-n nisip

Glasul cu care te chem
se pierde-n izvoare

Cine mai poate auzi
cum să te poată striga
gândul meu sigilat,
cuvântul meu
cu hieroglifa în inimă

CHEIE UITATĂ

Lumina – cerc de demult
din care am ieşit
fără voie

Şi tot ce-am văzut de atunci
a intrat în noapte definitiv
cu gândul cu cuvântul
sau cu fapta

Şi tot ce-am vorbit de atunci
s-a făcut nisip
şi nisipul zguduie clepsidra din mine
cu o furie torenţială

Dintr-acolo am venit
cu inima
ca un lacăt închis
şi cheia
uitată undeva
mult în urmă
într-o altă posibilă viaţă

EURIDICE

Din nou, Euridice, lava
erorii mele o aştern
şi-i rog pe zeii fără patimi
să mă întoarcă în infern

La tronul palidei Hecate
rog câinii lumii de noroi
să-mi smulgă văzul din orbite
să nu mai pot privi-înapoi

Jos în tunelul marii Mume
când, albă, te voi fi aflat

mâna să ardă ca un țipăt,
ochiul să tacă sugrumat

Din noaptea mea să-ți dau viața
să te hrănesc cu viața mea,
tu ca prin vis să-mi mângâi fața
și eu să nu te pot vedea

Și când tăcuți ne vom desprinde
din nesfârșite guri de hău
sângele meu să lumineze
spre suprafață drumul tău

Cu-o sfâșiere fără nume
din gura Văii să te sorb
să te aduc din nou în lume
Orfeu triumfător și orb

Focul nu stinge al retinei
înalt de văz de tine dor,
pentru privirea mea din Hades
o lungă noapte sunt dator

De astăzi, văduv de privire,
să-mi cert zadarnic ochii verzi;
nu te mai pot zări, iubire,
tu nu mai poți ca să te pierzi

O TĂCERE NEELUCIDABILĂ

Pentru tot restul zilelor
un copac
cu fructe de singurătate
pentru toate clipele rămase

o acvilă
cu ouă de neînțeles
pentru restul cuvintelor o tăcere
neelucidabilă
pentru ultimele frunze din vară
un foșnet nemuritor
pentru inima ta un patinoar îngeresc
unde dansează și zboară
unde dansează și zboară
ultima noastră vacanță-speranță
ultima noastră iubire dulce-amară
ultimul nostru surâs pământesc

UN ZEU TRESARE

Un zeu tresare sub stele. Rigorile ierbii
nu te mai rănesc. Iertarea
umbrește un soare comun.
În craniul poetului cuib
își face privighetoarea,
cântecul ei iese prin orbita goală
fulger melancolic
al unui gând foarte negru
capriciul unei zăpezi de fum
forma ideală
a reîntoarcerii

CAPCANA

Ți-am mai spus visul
pe care ți-l spun acum?
Dar oare e vis? Sau e soarta

care ne toarce
într-una?

Fiecare întâmplare
a fost trăită de două ori,
fiecare gând
l-au mai spus Parcele
încă odată

O zeiță
îmi înfășoară înapoi
pe mosor copilăria
Soarta îmi povestește un vis
pe care l-am mai trăit odată

A PLECAT MEMORIA NOASTRĂ TĂCÂND

Lumină din lumină
corabie din tăcerea ta
și nimic din mine, numai dragostea,
ancoră arzând
în însăși nemurirea mării, sângelui,
valului,
pasăre care se aprinde
zburând
de-asupra oricărei lumi.
Te iubesc. Nu o vei mai afla niciodată.
A plecat memoria noastră
tăcând. Nimeni
nu-i mai fură secretul
atins de aripa
neîntoarcerii...

NOAPTE SENINĂ

Unde eşti, inelul meu de argint,
a venit primăvara şi tu tot nu apari
noaptea asta senină e bolnavă de prezenţa ta
uite, răsare la orizont otrăvitorul
Antares,
dacă mă uit mai multă vreme la el
prietenii mei vor muri
şi eu nu mai pot îndura
atâta tristeţe

Unde eşti, fereastra mea de demult,
creşte iarba şi tu nu mai vrei să fii,
nu mai ştiu de când rătăcesc pe străzi
fără tine
dacă mă opresc o clipă au să cadă
zilele
ora proscrisului şi a femeii tinere
a trecut
şi eu nu pot privi de unul singur
atâtea stele

Unde eşti, inocenţa şi vinovăţia mea,
unde eşti torţa mea gânditoare,
am visat că priveam marea şi tu veneai
pe brizanţi dinspre larg
rosteai ceva nedesluşit, te ridicai în picioare
pe creasta valului
şi aproape de ţărmii mei înlăcrimaţi
dispăreai iarăşi

Unde eşti, inocenţa şi vinovăţia mea,
unde eşti, întrebare...?

BOCET VECHI LA O POVESTE ADEVĂRATĂ

Elenei, *in memoriam*

Mă luai, luai
mireasă de crai
luni de dimineaţă
pe-o vale cu ceaţă
pe lângă-o fântână
cu apa bătrână
cu tine de mână
cu tine de mână

Apă nu era
numai viaţa mea
care se ducea
cu umbra pe faţă
cu luna în braţe

Mă luai, luai
mireasă de crai
tot pe lângă râu
cu-o seceră-n brâu
înotând în grâu

Şi-am văzut pe plai
floarea mea din rai.
M-aplecai s-o tai.
Când mă ridicai,
Doamne, ce aflai...
Tu nu mai erai
Tu nu mai erai

Când m-am aplecat
drumul s-a schimbat,
nu te-am mai aflat
nu te-am mai aflat

Împrejur de mine
brâne și ravine
numai văi haine
și mai jos în vale
un străin de cale
ca o întrebare

Mă luai, luai
mireasă de crai
după o-ntrebare
fără amânare

Când m-am fost oprit
basmul s-a sfârșit
și tu n-ai venit
și tu n-ai venit

Când m-am aplecat
valea s-a schimbat
nu te-am mai aflat
nu te-am mai aflat

De-o lună și-un ceas
nu mai am popas
drumu-i fără mas
urma-i fără pas
apa-i fără glas

Tu unde-ai rămas?
Tu, unde-ai rămas...

LUMEA FĂRĂ TINE

S-a închis cartea. Diamantul tăcerii
îmi sângerează faţa.
Nimic nu mai spune
pasărea neagră la capătul zilei.
Vine o floare. Mă întreabă de nume.
Nimeni, îi răspund. Nimeni dintre cărţi triste, floare.
Nimeni dintre litere şterse.
Mai sus e o poartă a porţilor cu pragul rău.
Pe acolo am trecut o dată
de două ori, de trei...
Soarta are chipul palid al unei femei.
Tăcerea zeilor strigă într-una
numele ei,
Lacrimae sunt verba secutae: Elena, Ioana...

O pasăre în mine îşi ascunde
bocetul
rana

O CLIPĂ DE NEATENŢIE

Trebuia... Trebuia... Trebuia...
Imperfectul:
timpul infernului

O clipă de neatenţie mai de mult
l-a pornit.
O uitare nesfârşită de atunci
îl tot prelungeşte.

Ghemul se deşiră
se tot deşiră
necontenit
şi eu, iată, nu îmi mai pot opri
amintirea

Trebuia... Trebuia...
Trebuia...
Imperfectul: anotimpul
infernului

MĂSURA UMBREI PE ASFALT

Ce îmi dai tu, moarte, în schimbul
a ceea ce mi-ai luat?
O fâlfâire de aripi, o lumină mare,
un golf vizitat de delfini,
o piatră albă pe un deal inexistent,
o vacanţă mută
într-un orăşel de provincie

Ce îmi ceri tu, moarte, în schimbul
luminii în care mă pierzi?
Ochii tăi dilataţi, o sete fără capăt, tunelul deschis
al tăcerilor tale
surâsul tău ca o hemoptizie, măsura umbrei
pe asfalt, inima ta
în cercul durerii
şi o grămăjoară de praf în palma mea
dreaptă

Ce îmi spui tu moarte, în schimbul
tăcerii ce-ți las

Un câmp de lavă arzând de-asupra căruia zboară și
zboară
pasărea gândului și nu se mai poate așeza,
parabola trezirii și peste toate erupția
unei tăceri și mai mari:
umbra
unui cuvânt niciodată rostit
pe care cenușa trupului
nu-l mai poate încape

NOCTURNĂ

Insomnia mea, insomnia ta
de departe,
două reflectoare se întretaie
deasupra orașului în noapte,
caută cu disperare să prindă încrucișat
pasărea dragostei
care se pierde în cer, nu mai are loc
să aterizeze:
totul e iluzie, îmi șoptește ploaia
somn fără contur, mă alină vântul
un vis care nu poate fi visat
îmi spune noaptea.
E ora două
și visez că nu pot dormi
și visez că te caut și nu te pot afla

și înțeleg că sunt singur
definitiv
și nimeni nu mă mai poate trezi
din visul acesta.

LOGICĂ BINARĂ

Viață ce nu ești a mea. Dar a cui mai ești
oare? Cine mă obligă să te trăiesc
când e atât de departe de mine
alegerea. Și totuși, poate, eu te-am ales
foarte de mult: dintre culori
numai roșul și negrul, viața
și moartea
sunt azi condamnat
să mor și să trăiesc
între da și nu oricât aș fi preferat
lumina lui poate.
Mie moartea și viața, numai atât,
inimă ireconciliabilă, inimă
exilată în alternativă, *tertium non datur*,
logică simplă, binară, în care m-am instalat
aproape ca Hristos în cuiele
renunțării sale pe cruce

Viață ce nu ești a mea
dar a cui să fii oare?

NU TU, DURERE...

Nu tu, durere, mă ucizi. Uitarea,
viperă blândă, orizontu-mi stinge.

Un fulger laș îmi soarbe disperarea
și-o ceață mi se-ntinde pe meninge.

Nimicul brusc retina-mi voalează.
Fața-mi albește-n cel mai straniu foc.
Și nici o floare nu mă mai nimbează
cu-o umbră de noroc sau nenoroc.

Mă caută o amintire oarbă
Pe drumuri toarse tot mai depărtat.
Îngerul zace prăbușit în iarbă
de șarpele-ndoielii fulgerat.

Surâsul nostru geamăn cu genuna
dispare-n țara lui A-Fost-Odată,
acolo unde zboară-ntotdeauna
memoria, iubire înșelată.

Eu tot trăiesc? Mi-e inima un clește
care de mine însumi mă desparte.
Rănită este seara ce primește
strigătul meu de furie și moarte.

DE ATÂTA TIMP

Nici un miracol de-atâta timp. Nici-o
mirare. Deschid și închid
la loc
ochii mei de piatră cu lacrimi
de piatră

şi văd
printre genele mele de piatră
o pasăre
de piatră cu aripi de piatră
zburând de-asupra inimii mele
care nu vrea şi nu vrea şi nu vrea
să împietrească
odată
pentru totdeauna
în lumea asta
de piatră

În lumea asta cu totul
şi cu totul
de piatră

NAŞTERE

Te voi naşte, mi-ai zis,
dacă voi da greş
mă ofer zeilor
să fiu arsă de vie...

Şi deodată
îmi aprinde inima
ultima ta lacrimă
aidoma sângelui aceluia
care a murit ca să-mi spună
că nu Dumnezeu a creat Răul

Niciodată, mi-ai spus,
să nu vânezi inevitabilul,

niciodată...

Şi plâng
şi mă trezesc
ca dintr-un vis al materiei
care şi-a uitat pentru o lungă vreme
spiritul

«BELLA MADRE DE'FIORI»

Nu mi-e frică deloc
de privirile tale verzi, mi-a spus Primăvara,
căci dincolo de o scurtă clipă
totul se pierde, chiar şi zâmbetul
pe care ţi-l vor paşte turmele mele
într-o bună zi

Eu nu mă joc

Acum
să alegem drumul
pe aceste străzi ale amintirii
şi să-ţi spun taina
cu care m-am apropiat de tine
azi la marginea pădurii
sub cerul adânc: Eu
te înfloresc numai.

Alta te scutură.

Vezi, marginea sufletului
se agaţă de steaua ce clipeşte

ultima în zori singură
de-asupra oraşului.
Când şi ea se va stinge
nu vei mai fi.

Toate astea
sunt frunze care au fost
şoaptele tale,
a mai spus
surâzând Primăvara.

Eu nu mă joc.

HÂRTIE CARE SE TOT ROTEŞTE

E ziua ta, renunţare. Râşniţa de cafea
ţine lecţii de metafizică
la ora când sufletul se întoarce
în cochilia unui melc dextrogir
sau poate
în scrânciobul copilăriei mele

Lumea rotindu-se
ca sfârleaza unui budist care se roagă
în timp ce merge

E viaţa mea scrisă
cu litere de necitit
într-o limbă necunoscută
pe o hârtie care se tot roteşte

într-o casă cu acoperişul spart

Aşa se ridică norul din iarbă
sus, tot mai sus
ca o hârtie care se tot roteşte

la ora când sufletul
se retrage în sine.
E ziua ta, renunţare. Disperarea de duminică
îmi dă lecţii de fidelitate.

E ziua ta, neuitare. O zână albă
îmi povesteşte mitul
eternei întoarceri,
afară ghemul vieţii îl deşiră vrabia
în zborul ei ca o rugăciune

pe care vântul o scrie sus, tot mai sus
cu litere necunoscute
într-o limbă de nerostit
pe o hârtie care se roteşte

CELEI CE SE ÎNDEPĂRTEAZĂ CU O FLOARE A UITĂRII ÎN MÂINI

Eşti sau nu eşti? Al cui e chipul oare
care în rana văzului mi-apare?
Lumina se întoarce la izvoare.
Te văd aievea sau mi se năzare?

Sunt unic martor care să-ţi ateste
ivirile în prag fără de veste?
Statura ta în umbra serii este
părere, tragedie sau poveste?

Sărută-mă. Mi-e gura o pecete
a unui vis ce n-o să se repete.
Coboară un cocor din zări încete.
Să nu mai sorbi iubirea mea din Lethe.

Aş vrea îngândurat să te descânt
să leg fiinţa ta de un cuvânt
ca să ne regăsim atuncea când
vom mai veni vreodată pe pământ.

Ultima oară când ne-am întrupat
ţi-am povestit un basm de neschimbat.
Era al nostru cel adevărat.
De ce-ai plecat din el? De ce-ai *uitat?*

Privirea pierde tot ce mâna strânge.
Până la tine glasul nu-mi ajunge.
Fantomele încep să te alunge.
Nu lacrimi în cuvinte am, ci sânge.

NOAPTEA

Auzi paşii nopţii?

Zeii

au legat-o la ochi
şi au părăsit-o
în mijlocul universului

A primit zestre umbra
şi cele patru zări.
Un cântec
ca o lavă incandescentă
îi topeşte gura:
Nu va dezvălui niciodată
secretul lumii.
Cerul cu infernul sunt una?
Ridică pumnalul unei stele
îl implântă în întuneric
şi începe să danseze.

E oarbă.
Nu i se citeşte nimic
pe chip.

CÂND NU NE VOM MAI ZĂRI

Cândva, când nu voi mai avea umbră,
am să te strig
cu numele tău de dinainte de naştere
cel care nu mi-a fost îngăduit niciodată
să ţi-l pot spune

Odată, când nu voi mai fi
am să te chem
cu numele tău cel adevărat,
cel care nu ţi-a fost dat să-l afli
câtă vreme am fost cu tine

Cândva, când nu mă vei mai zări,
am să-ţi caut paşii, strigând
numele tău cel de taină,
pe care, auzindu-l pentru prima oară, vei şti
că a fost al tău dintotdeauna

Cândva, când nu te voi mai putea privi
am să te chem fără veste
cu numele tău de la început,
la a cărui rostire te vei trezi din pulbere ca să afli
că nu te-am împărţit niciodată
cu nimeni

Cândva, când nu ne vom mai găsi
am să te strig
cu numele tău dinainte de naştere
pe care iarbă chiar de ai fi
auzindu-l
tot vei răspunde

ABSENŢA

Bate un vânt de vară prin odăile mele. Tu pleci şi vii
fără să te fixezi
plantă călătoare având rădăcinile

în apa lui Heraclit
în care toate ale lumii se scufundă
și numai absența semnifică
sau poate plecarea însăși este pentru tine Ființă
mai plină decât piatra, mai statornică în nestatornicia ei
decât piramidele
tu pleci și vii și mie nu-mi mai rămâne altceva
decât vântul stârnit de aripile tale
care îmi întețește apa sufletului până la țipăt
și țipătului îi dau foc
și mă ridic
din cenușa lui
ca o reversibilă pasăre și spun:
tot astfel e gândirea mea: ochi de pasăre în întunericul
flăcărilor
oglindă acoperită ca să nu se vadă
pe sine moartea,
îmi acopăr fața cu palmele
și mă gândesc din nou la tine
și la filosoful antic și religia lui de demult
care laudă golul dintre spițele roții
strânse-n butuc
și golul ulciorului mai neprețuit decât lutul
care-l înconjoară
și golul care arde noaptea
în gâtlejul privighetorii.
Așa sunt eu: un gol în inima timpului
un ulcior pe care începând de azi
nici-un cântec de ziuă
nu mai poate să-l umple

VEVERIȚA CĂRUNTĂ

Zigzag ireversibil pe partea dreaptă
a drumului.

Fulger invers, veverița căruntă
suie întrebarea în arbori
sub stelele care există și ziua
dar nu se văd; acolo, sus, sub zodia
Gemenilor, uite, se leagănă o veveriță blond-
cenușie, cu o mișcare scurtă, fulgerătoare
dă foc copacului amorțit
și într-o secundă primăvara aceasta
se transfigurează.
Trecere de flacără
dinspre mine către altceva
de dincolo, poate nemurire, poate simplă
moarte, așa cum ții între brațele tale
capul meu, ca o uriașă achenă,
pe care ai ridicat-o de pe pământ
până sus, în vârful copacului
și o privești cu uimire ca și cum
misterul lumii ar încape
întreg
în acest viitor craniu,
azi
când cocorii
își trimit către vârful unghiului
de zbor
țipătul lor de întoarcere

Aici în partea dreaptă a drumului
lângă steaua Regulus
inima nevăzută a unui leu rănit și înviat
sângerează lumină

CUVINTELE

Viață trăită? Viață visată?
Viață aflată? Cine poate

s-o spună?
Învii cu un gest. Şi dacă nu l-ai făcut
învii de o mie de ori mai mult
cu cuvintele.
Cuvintele care nu tremură. Cuvinte care ard.
Cuvinte care spală morţii. Cuvinte care învie.
Cuvinte care strigă pe nume
şi cheamă din cenuşă alt chip.
Eu nu sunt din lume. Dacă fără voie
în lume
din nou am venit
cuvintele mele, azi voi
înviaţi-mă

SOMA-SEMA

Nu eşti mulţumit de zilele tale
sufletul meu? Sperai mai mult?

Uite, e atâta soare
şi atâta umbră pe faţa ta îngerească
încât încep să mă tem
că ai să pleci într-o bună zi şi n-ai
să te mai întorci
în temniţa atât de sordidă
a trupului,
mormânt nevrednic de lumina ta
groapă de vreascuri
în care mai întârzii, mai revii încă
tot mai visător, mai absent
ca un cocor care se pregăteşte nostalgic
de marea plecare,

urcă deodată foarte înalt
deasupra cuibului
se roteşte în semn de rămas bun
de două ori, de trei ori
şi cu o ultimă zvâcnire de aripă
intră în transcendenţă

La fel într-o zi
ai să dispari cu chipul meu cu tot
pentru totdeauna
vor rămâne olanele casei goale
vor veni ploi şi vor dizolva acoperişul
vor veni nopţi şi-mi vor dizolva trupul
iar tu vei vâsli mai departe
cu gâtul întins
anesteziat de beţia zborului
mereu în capul unghiului
cu priviri halucinate
largi, tot mai largi
fără întoarcere
până când întreg orizontul de jur-împrejur
va deveni o singură
privire

Eşti nemulţumit de zilele tale, sufletul meu?
Sperai mai mult?

DANSATOAREA

Femeia tăcerii
este condamnată la gest

Ea își aruncă tunica
întunericului
de pe umeri

Ea își scutură perpetuu
năvodul
care o înconjoară

Ea își dezgroapă trupul
dintr-o frânghie
frânghie fără capăt

Ea este flacăra care vrea să-și salveze
sufletul
din adânca peșteră
în care e închis

SFINXUL SPUNE

Sfinxul spune:
ghicitoarea
nu se ghicește așa

nu mai ghici
niciodată
pe tine însuți

trupul tău nu
e carte
de dezlegat ghicitori

dacă afli răspunsul
tu
ce vei fi...?

ECHILIBRU

Doamne, din câte fire suntem legaţi
din câte ochiuri şi noduri
şi plase de linii
dacă încerc un singur pas dintr-o dată
totul
se năruie

Dacă fac un singur nod
nimic
nu se mai poate
cunoaşte

VORBA CAPĂTĂ CHIP

Nu rosti umbrele. Umbrele nu se
rostesc.
Vorba capătă chip. Numele
primeşte formă.
Închide zăvorul cu o mie
de mii de peceţi.
Poarta cea mai dinăuntru poate
rămâne aşa. Se apără
singură

ŢIPĂT

Când însfârşit mi-am deschis ochii
nu i-am mai putut închide la loc
niciodată

Ceea ce vedeam era
cu mult mai presus de puterea
închipuirii mele

Dovada nevinovăţiei mele
erai tu
şi eu te priveam
şi tu tăceai
şi eu înnegrisem

EL TOT MAI SPERĂ

şi el tot mai speră să-i găsească vii
el care moare, speră
să-i învieze
ca şi cum ar putea cuprinde cu braţele
ceea ce a pierdut
ca şi când se mai poate ajunge ceva
când nimic
nu se mai poate ajunge

un înger care cade
dar îşi mai întinde totuşi o mână
spre Cer
şi cade ţipând
şi cu alta îşi acoperă faţa:

– Nu liniște cer
dacă liniște nu pot să am
nu odihnă vreau
dacă nu mai pot să aflu odihnă

vreau numai să prefac
neodihna mea într-o funie
de care cei ce se prăbușesc
să se poată prinde

THE LAST SUPPER

Stai la masă
cu o bucată de pâine în mână
și împrejurul tău se aud vocile
a doisprezece prieteni
care nu mai au umbră.

Te apleci către cel din dreapta,
vrei să-l strigi și iată
el nu mai poate răspunde
la auzul nici unui nume.

Frângi pâinea în două -
sprezece,
întinzi fiecăruia
câte o bucată
și deodată toate vocile amuțesc
și deodată toate clipele
încetează

să curgă.

Nu mai e nimeni aici
să te mai poată urma
nu mai e nimeni
să te poată privi
nu mai e nimeni
să poată măcar
să te vândă.

Şi totuşi, inima lumii
e-acum
un foc nesfârşit care cântă
întoarcerea în tine a tuturor
intrarea tuturor
în lumină.

ULTIMUL ORFEU

„Întoarce-te, iubite,
Nu mai veni acum..."

(IOANA BANTAŞ, *Scrisori către Orfeu*)

Pleci la drum singur
aşa cum ai porni
să-ţi cauţi copilăria
pentru totdeauna
pierdută

Pleci şi de astă dată
nu te mai uiţi în urmă:
nu mai e nimeni care să fie salvat?
nu mai e nimic
care
să te mai poată întoarce

Se şterge dunga albastră a dealului.
Se lasă tăcere împrejur.

Şi cu tine pleacă
fără să ştim
însuşi drumul

Şi cu tine pleacă fără să ştim
însăşi
inima lumii

DEUS OTIOSUS

Tăcere
în loc de răspuns

Numai tăcere

Veşnicia unui ocean
al tăcerii

UN SEMN

Să știu atâta doar: că *tu* mă vezi
Sau mă visezi când eu nici pasu-mi n-aud.
Dar dacă-așa devreme înnoptez
De ce m-ai fost trimis ca să te caut?

Nu te mai văd. Mi-e sângele de ceață.
Foșnesc uscat plămânii mei de lemn.
Dar tot aștept din partea ta un semn
și tot mai cred că este dimineață

Fără auz tăcerea ți-o ascult.
Dă soare unui orb printre ruine.
Tu arzi și chiar de te-ai fi stins demult
N-ai, Doamne, loc să te îngrop în mine.

Te chem când toate vorbele mă dor.
Pe limba mea ca într-un pat de iască
Vocala neclintită-n care mor
Stă nerostită gata să te nască.

Iar dacă noaptea tot va fi să cadă
Fă altu-n locu-mi care să te vadă.

OCHII TĂCERII

Nu cu sângele te mai țip, Lumina mea

nu cu gura

Nu cu vorbe, cu tăcerea lumilor te rostesc

Cu ochii tăcerii te văd încă

Fulgerul tăcerii
îl ridic spre tine
ca un țipăt
și-i spun: naște și luminează

și ce luminezi luminează odată pentru
totdeauna
și ce vezi
fă să nu se mai termine niciodată

CHEMAREA NUMELUI
(1995)

VERBAL ICON

Cuvintele visează

Ochii într-un fiord
de lacrimi
şi poemul
nu se mai cheltuieşte în afară
o lungă ezitare între sens
şi sunet
acolo unde pâlpâie nostalgia
proscrisului
unde
jocul oglinzilor nu înseamnă
sfârşit

Foneme, cuvinte, fraze, enunţuri
şi un chip al cuvântului
sau un chip de înger
sau amândouă la un loc

MIRARE DREAPTĂ

Ca lumea
într-o vedere fără sfârşit

ca o mirare dreaptă care se tot apropie

ca o oglindă
care surprinde mirarea şi o face
interminabilă

ca faţa euridicei tăcută
la nesfârşit

ca moartea care se face văzută
întâi în oglindă

ca o amiază străină de magnetul
timpului

ca disperarea soarelui într-un lan de secară

AIXO ERA Y NO ERA

Ce rămâne din noi
după ce privim bolta înstelată alături de o femeie
şi ne trezim uimiţi de atâta linişte împrejur
să fii... să stărui...
aici unde umbra e veşnică. Nimic mai mult decât o
respiraţie în care se unesc

timpul şi lumea,
decât lumina lunii într-o femeie oarbă,
nimic mai mult, decât setea
de a stărui în fiinţă

aixo era y no era

Ce rămâne din noi, după ce
zbuciumul pleacă? A fi sau a nu fi:

Golul infinitivelor se deşiră... A trăi, a dormi
sau poate a visa.. Odată ca
ca niciodată,
dar nu acum. Zilele, nopţile,
îşi topesc dunele de nisip în largul deşertului
şi umbrei nu-i mai rămâne
decât
să intre în visele tale

Ce rămâne din noi, după ce
amiaza se cabrează? Văl de aur
şi fericire, ceas iluzoriu, val care fumegă, dar stăruie
şi-mi pune pe inimă o piatră
albastră: zile şi nopţi şi zile şi nopţi
fâlfâind de-asupra propriei pierderi
cu toate visele întregi,
dar fără o formă de silex
şi fără un strigăt

aixo era y no era

Ce rămâne din noi
după ce dragostea pleacă?

Mă bucur, mă pierd, mă duc departe
rostește pasărea fără nume...

Eu nu sunt din lume, șoptești. Pământul va
trece. Dragostea mea, nu.
Târâișul șarpelui, răspunde ecoul.
Pulberea pământului

Real în totul, fără margini, jocul
imaginar:
un șarpe de lumină se scutură
din sine însuși
speranța lui șovăie, se ridică din praf
tristețea unui ochi gigantic sau
pasărea ce vine
din înaltul cerului și aterizează
aici între plămânii mei
și răsufletul lumii

aixo era y no era

Sosită când lumina moare, umbra ta, Doamne, ar
face și stelele să plângă
pietrele să înceapă să cânte
ogorul arat.
Credința începe să se zbată
ca un zmeu de hârtie
spiritul e gata să zboare, târziu
se ivește pasărea
vine din înaltul cerului
aici, între plămânii mei
și respirația lumii

aixo era y no era

Ce rămâne din noi, după ce explodează
cuvântul în hematii,
în carnea și bezna trupului
sortit și după aceea să meargă, să sângere
să vorbească,
să facă dragoste:
– Vara și toamna vor trece,
Dragostea mea nu.
„...și pasul gândacului". Dragostea nu.

Ce rămâne din noi, după ce, pustiit de iubire,
ca mursecat de leii deșertului, privind
cu văzul altei iubiri,
respirând prin gura altcuiva, respirat
de altcineva.
ne amintim dintr-o dată de explozia
stelei din care
am coborât aici,
în albia lumii,
cât un fir neînsemnat de nisip
luminos și greu
de eternitate

aixo era y no era

Ce rămâne după ce ai iertat
și viața, și moarte, și ele
vin năvalnic spre tine abia acum
când tu te pierzi
în vântul care tremură cald
ultima frunză

de anul trecut
în vârful stejarului?

Ce rămâne din tine, după ce,
sărutat în somn prin fereastra deschisă
de foşnetul de aripă al unui înger în trecere
ţi-ai amintit de apele care au curs, au tot curs
în grădina aceea de început,
demult, de la facerea lumii?

aixo era y no era

Ce rămâne din tine, Doamne, când toate
ale lumii au amuţit
şi Tu te aprinzi întunecos în ochiul privighetorii
şi nu mai eşti decât
lumina singură care îmi ţine cântecul?

Ce rămâne din beznă, când restul
de dincolo de rost
e numai lumină?

O CARTE ÎN CARE CĂPĂTAM ALTĂDATĂ RĂSPUNS

În praesentia, în absentia,
lacătul metaforei,
perceperea asemănării dintre două
idei
o zi anume tresărind în cartea
destinului

joc între sens şi nume
o carte în care căpătam altădată
răspuns
împietrind sub stelele toamnei
la marginea serii
ca un cerb la gura
unei prăpăstii...

SPIRIT ŞI SÂNGE

Vara se aprinde până la durere
se face pasăre ce urcă la cer
şi deodată încremeneşte arzând
deasupra cuibului

Pământ, ridică-te cu mine
să poţi zbura

Brusc se lasă tăcerea.

O piatră cade din tării
şi înainte de a atinge ţărâna
se face iarăşi pasăre
sângerând peste leagănul lumii

Instinctul luminii în oasele ei

stază de cântec

hemoragie a soarelui
deasupra cuibului

COCOR RĂTĂCIT

Un adevăr
îmbătrânit înainte de vreme
ca o chemare din altă lume
atât de îndepărtată
încât
nu mai știi dacă a fost

O lume
în care ai sosit singur
ca un adevăr atât de mult așteptat
încât nu mai știi
dacă te-a chemat cineva
vreodată

ALB

Alb indescifrabil, nevăzute
unduiri de cuvinte
Spun clipei mele
să mai aibă răbdare
în metafora
de carne și sânge
a vieții:
premoniție și recunoaștere
este atingerea
de valul întrebării care
se îndepărtează.
Sunt pelerinul căruia
i s-a asasinat biograful:

drumul e un adevăr transparent
viața o coală de hârtie
rămasă albă
rămasă albă

O DURERE DE CARE UITASEM

Am visat valuri țipând, șerpi
ridicându-și capul
ca și cum ar fi vrut să ghicească
deodată
cum se rostogolește
pământul printre stele

Herghelii de păduri
nechezând. Dealuri
la prag de seară. Mărăcini implorând
într-o limbă nemairostită
aici pe pământ

Rădăcini sorbind
întărâtate
lacrimile stâncii
furnici luând în mandibule
paiele de foc ale voinței lor
inexorabile
și dispărând

Am visat pietre alergând
și vorbind, ierburi oprindu-se din plâns
stele răsărind și tăcând, păsări nedumerite

şi deodată abandonate
de zbor
căprioare încetinindu-şi
goana uimită
şi aşteptând

Am visat păianjeni arzând.
Amnezia soarelui. Crinul
între zodii strigând,
căderea ultimei petale
în ora
fugară

Am visat copaci întrebând

O ciocârlie azvârlindu-se
în propriul trup
ca-ntr-un incendiu de dincolo
de cuvânt
năpustindu-se toată
în cântec
şi coborând cu el pe pământ

...şi m-am trezit brusc
ca şi cum mi-aş fi adus aminte
înainte de a atinge pământul
de o durere enormă de care uitasem

MAREA CA UN FARAON ÎMPIETRIT

Marea ca un faraon împietrit
în inima secretă

a cosmosului, conjuncția
urii cu dragostea, într-o altă
coincidentia
aidoma oului orfic răsărind
în marea fără suflare
a nopții
de dinaintea creației

SĂ VINĂ CĂLDURA CARE ȚINE NUMELE STRÂNS

Să vină căldura care ține numele strâns
să vină dragostea cu cercul ei de foc
să vină noaptea ca o revărsare
să vină cel ce a fugit departe
cu-o respirație și nu se mai poate
întoarce,
să vină îngerii pedepsiți să-și
zărească nimburile:
un clopot transparent, o floarea-soarelui
la asfințit, un
cântec unde totul e acum
întotdeauna
amiază veșnic nemișcată, ca o
balanță
ținută-n brațe de un heruvim
cu aripi strânse peste ochi în loc
de pleoape
să-i vină orbului lumina și să-l ducă
la țărmul unui cer ce nu apune
catargul nemișcării să ajungă încet
în golful apelor din altă lume

să vină învierea
să vină dragostea ce ține soarele
și alte stele

Ispită, ca și moartea, adevărul,
fără obiect, aproape definiție:
iubire imposibilă în căutarea a ceva
cu totul altfel

Where more is meant than meets the ear
unde-i mai mult decât auzul poate prinde

Ești singur cu tot ceea ce iubești

Nu ești singur

O VALE ÎNCHISĂ

Doamne, o vale închisă
mi-e inima
ascunsă de toți, știută de toți
prăpastie în lumină, rostire mai goală
decât umbra
unui stol de vrăbii peste zăpezi

În jurul ei
e atât de mare tristețea
încât îngerii
care nimeresc din greșeală
în bătaia gândului
simt abisul și cad înghețați

Doamne, ca un înnotător care se scufundă
mi-e inima
ca fluturele care vâsleşte orb,
mereu cu întoarsă intenţie, căutându-şi
forma, nemaigăsind-o,
intrând în flacăra albastră ca în vis
ori extaz,
se dizolvă în foc şi dispare
odată cu ţipătul,
nu leagă acest fapt de nimic
nici de propria ardere,
ajunge pe malul luminii fără să ştie
că a trecut de poarta în care e măsurat

Anatomie şi ireal

Diavolul a strâns un căuş plin cu nimic:
tot ce am gândit, spune el, murmură trecerea:
marea spulberă oglinda norilor, iarba
e dizolvată de vânt, umbra pământului
însămânţată cu râs, frigul omului
o lumină care nu e a lui
şi, vai, nu e a noastră...

Doamne, o vale închisă
mi-e inima

Adevărul
ca o uşă pe care nimeni n-o vede
în sângele meu şi va veni sâmbăta,
o pauză a dezastrului care mă îngroapă

definitiv
în absența ta
și tăcerea împrumută modul de a fi
al căderii în lume

Doamne, o vale închisă
mi-e inima

ROUA ȘI ALTCEVA

Dumnezeu irepetabil ca prezența
unei Alte-ființe- în-tine
coboară nemângâiat
în candela ierbii unde praful
îndoielii
nu îl ajunge. Dincolo
de clipa privilegiată
și disprețuită
acolo unde
nici conceptul, nici extazul
nu își înalță mâinile a rugă
în simplă prea simplă
proliferare
de cuvinte.
Pentru că, oricum, El trebuie
să existe

Noi să bem bucuria concretă
a ierbii
care suferă
fără să știe

SEAMĂNĂ CU ECOUL

Seamănă cu ecoul: vorbeşte
cu o absenţă care răspunde.

La fel este calea: răspunsul
unei întrebări de demult.
La fel dimineaţa: ecoul
unei deschideri în lume.

La fel este soarele: răspuns
la o altă spunere

Şi noi? Noi oare ce suntem, desigur.
răspunsuri rătăcitoare,
ceva ce trebuie spus cu riscul
unei sinucideri a văzului. Proiecţia
unui răspuns care se sustrage,
tăcerea devenită spaţiu.
Răspunsul întotdeauna îndrăgostit
de o *altfel* de întrebare

STRATAGEMĂ NARATIVĂ

A fost odată o poveste
aproape tragică

O poveste suflată de vânt

...Ca şi cum ai fi ajuns în lume
ca să te înveleşti cu o după

amiază
ca să pui capul pe un prag
să încui bine zăvorul la uşă
înainte de a-l deschide încă o dată
pentru totdeauna

Apropierea zeiţei
se traduce prin flăcări:
aruncă în foc măruntaiele Hecatei
trecerea şi numele monstrului
pus să păzească
o comoară divină...

Stratagemă narativă
sau numai imaginea răsturnată a ei
căderea în timp
petrecută cu eoni înainte

...ca şi cum ai fi venit
numai
ca să vezi un singur amurg
şi să pleci înainte de a se ivi
din nou
lumea...

parcă începi să nu mai mori

A fost cândva o poveste
aproape tragică.
Dumnezeu se predă pe sine
într-o poveste
pentru ca omul să-şi poată

nega disperarea

în golurile dintre stele

în strigătul din depărtări

MONODIE I

...şi ţi-am zis, Doamne, ţi-am zis
şi cu moarte şi cu vis
şi cu cer şi cu pământ
şi cu toate câte sunt

Zorii când s-au înălţat
tu erai demult plecat
amiaza când s-a suit
te-am chemat şi n-ai venit
noaptea când m-a fost ascuns
te-am strigat şi n-ai răspuns
pe unde-ai trecut anume
paşii tăi s-au făcut Lume...

Dacă-ai fi tăcere-n unde
şi tăcerea mi-ar răspunde
în genune de-ai fi fost
îi găseam genunii rost
arşiţă de te ştiam
luam foc şi înviam

Soarta mea am căutat-o
şi-am pierdut-o şi-am aflat-o

și-am aflat că lumea este
și-ntuneric și poveste

Tot mai des întinde mâna
să mă mângâie țărâna
picioarele mi se leagă
ba de frunze, ba de iarbă
ba de pietre, ba de soare
ba de apa-înșelătoare

M-ai trimis, Doamne, trimis
și la stele și la vis.
Steaua întreabă: – Eu te caut
sau mă chemi tu și eu n-aud?
Visu-spune: – Eu sunt lume.
Lumii rostul nu-l pot spune

MONODIE II

Mi-e dor să fiu un șarpe-n iarbă
ori pietre ori pământul gol
din valuri de lumină oarbă
descolăcindu-mă domol

Magie nu-i să mă mai cheme
nici cu nectar, nici cu otravă.
Amar mi-i sângele de-o vreme
floare malignă și suavă

Căci zei de-un capăt cu vecia
mi-au tors tăcerea în destin

să îmi târăsc melancolia
în praf la umbra unui spin

Acolo în amiez de vară
adorm și mă trezesc visând
că sunt acvila ce coboară
ca să mă ia de pe pământ

MONODIE III

Mă uit iubire-n ochii tăi
și noaptea mea o văd în ei
și-n noapte chipul meu tăcut
încet alunecă-n trecut
și viața toată-atunci îmi pare
un basm stricat de ursitoare
ce-au vrut-nadins să ne abată
din calea lui A-fost-odată

Îți mângâi părul și ascult
vorbele mele de demult
ca și cum vântu-ar căuta
în vechi izvoare viața ta
ca și cum apele ar ști
că ne vom stinge într-o zi
ca și cum pietrele-ar cunoaște
că-n alte stele ne vom naște.

Pământul tot așa îmi pare
străbat în drum de-o ursitoare
și văd în apa din fântâni
un Făt-Frumos cu fața-n mâini

de veacuri aşteptând pe trepte
o sfântă Vineri să-l îndrepte
să-l ia de mână şi să-l scoată
în drumul lui A-fost-odată

Pe câmp aceleaşi ierburi sunt
aceiaşi ulmi tresar în vânt
aceleaşi stele noaptea ard
tu spune-mi, însă, cine-a spart
oglinda care pe-amândoi
ne poate-aduce înapoi
fântâna care să ne scoată
la ţărmul lui A-fost-odată...?

Aceleaşi păsări trec ţipând,
aceleaşi pietre-s pe pământ,
aceleaşi stele noaptea ard,
aceleaşi ursitori ne-au spart
oglinda-n care amândoi
puteam veni în basm-napoi

Ochii tăi spun:
A fost odată
ca niciodată

Ca niciodată?

ŞTEJARUL CU O MIE DE OCHI

În faţa mea câmpul cu păsări
înăuntrul meu tăcerea

ca o câmpie întoarsă
de fulgere

Să-mi ridic la cer veşnicia

Să-mi privesc
cu frunze încă verzi
bătrâneţea

Să foşnesc cu păsări şoptite
partea mea de apus

NOAPTE

Şi eu şi greierul
din iedera întunecată
de la fereastra camerei mele
avem conştiinţa scindată:
amândoi nu putem adormi,
amândoi căutăm extaza
care dă putere clipei şi apropie învierea
amândoi ne temem de cuvinte
şi nu ne temem de moarte

El ţârâie toată noaptea
acelaşi refren, te iubesc, te iubesc
te iubesc
enunţ a cărui origine şi adresă
nu le mai pot repera
cuvinte ocultate de lună, prezenţă
a unei entităţi istovite de cântec

dar stabilă în semnificații
și zăvorâtă în propria
obscuritate

Deodată tresar: oare nu
sunt eu însumi, Doamne,
o propoziție visată, *cogito* minim,
țârâit monoton care moare
oglindind
întunericul din afara luminii
dar cu ochii veșnic spre ea?

Brusc, pun condeiul jos,
răsucesc hârtia, mototolind-o, deschid
fereastra,
mă aplec afară în noapte și spun:
„– Și eu te iubesc, Lady Grasshoper"

NIHIL SUB SOLE, DOMINE?

Ochiul spune:
De ce te-ai lăsat fără chip
Doamne,
ca să pot vedea?

Auzul întreabă:
De ce ai tăcut
ca să pot auzi?

Omul spune:

De ce te-ai ascuns
ca să fiu?

Când m-ai rostit era vară
și am intrat în trup ca în vis
și în vis ai plecat dintr-o dată
stingându-te ca să pot privi

cerul cu pleoapa albastră
peste ochiul pământului,
vremea cu norocul și întâmplările
peste ierbi înspicate amar

Luminând te ascunzi de mine
fulgerare de foarte departe
sâmbure al tăcerii depline
de dincolo de cuvânt

Cu ochii deschiși piatra întreabă
și întreabă
până ajunge nisip
și nisipul murmură:
am fost dovada ta
și te-am iubit și nu te-am zărit

și ți-am adăpostit absența
mai mult decât o poate piatra
adăposti

Doamne, ești oglinda care dispare
sau Fața
care nu se poate privi?

SEARĂ ANONIMĂ

Strada nu mai există
nici copacii, nici vântul
nici frunzele. Poate doar
simplă
origine în pierderea de sine
ai văzut un alt univers
ai devenit un altfel
de om sub alt soare
într-un punct
unde nu se poate spune
nimic
despre ființă:
cuvântul care te scoate
la lumină cere
părăsirea
oricărei restituiri,
el face din absența ta un legământ
și din moarte
o îndatorire tot atât de eternă
ca înfrunzirea copacilor

CUM TE PIERZI TU, DOAMNE

Cum mă pierd eu, Doamne,
ca o pasăre în nisipuri
„este fum, acum zbor"
cine face să dispară după o dună
copilăria mea... întâmplările...
moartea
și fulgerătoarea iluzie

a unui fluviu
în dogoarea deşertului

Cum te pierzi, tu iubito
în nemişcarea amiezii
ca şopârla verde
pe o lespede însorită neclipa uitării
de sine
mai încremenită decât genunea
de dinainte
de facerea lumii

Cum te pierzi tu, Doamne
într-o poveste
plină de ochi
într-un nume nerostit
într-o căruţă de fulgere
hohotind peste arie

într-o poveste în flăcări
care vorbeşte mereu

TRANSLAŢII NOCTURNE

Seara pe marginea pernei
ca la gura
unei prăpăstii
cezura între trup şi spirit
se adânceşte

Golul şi punctele lui
de vedere. Nimicul şi semnul.
Translaţii nocturne.
Dasein, Sein zum Tode şi veioza
aprinsă
în nimbul căreia
îngerul păzitor îmi citeşte
rândurile lipsă
la gura unei prăpăstii,
atentă punere în abis,
scăpări ale viselor
şi cezura între suflet şi trup
se tot adânceşte

„ÉN TŌ KÓSMO ĒN..."

Din sacra vocală
unde toate sunt
punte abisală
dincolo de gând

locul unde-nalta
splendoare de sus
s-a topit în alta
zveltă şi s-a dus

fulger după fulger
mi-au trimis pe rând
vieţile pe care
le privisem când

ca o alterare-a
purei nostalgii

soarta chemătoare,
vii, îmi spuse, vii?

Parcă niciodată
nu simțisem încă
voce mai ciudată
sete mai adâncă

nesfârșit nesațiu
primind ochi de lut
praf de timp și spațiu-n
stele petrecut

brânci mi-a dat să sufăr
foarte straniu joc:
șarpe lângă nufăr,
broască lângă foc

Ca lebăda oarbă-n
larg de heleșteu
moartea, iată-înoată
în sângele meu

Glod unit cu visul
în prea tandru miez
când glosez abisul
râd și sângerez

Captiv în capcana
propriului trup
vălul, visul, rana
aș vrea să le rup

fulger după fulger
să revăd pe rând
viețile pe care
le privisem când

locul unde înalta
splendoare de sus
s-a topit în alta
zveltă și s-a dus...

Dacă eu oglinda
feței tale sunt,
de ce mi-ai dat, Doamne,
față de pământ?

FRAGMENT PE O GRESIE NEAGRĂ
(Ghetsimanni)

Ah, soarele absent
la miezul nopții și buzele ce se deschid
să spună: Dacă voiești, îndepărtează de la mine
acest pahar...
...și tunetul îndepărtat și pactul
de bunăvoie încheiat cu soarta...
Un simplu du-te vino
între ochiul
soarelui și bătaia de aripi
a păsării oarbe
ce-și caută cu un fâlfâit tot mai tragic
în sângele meu
loc de odihnă
...și Cel Neprihănit care privește
în ochii tăi și spune, „Tată

a venit ora, eu
nu mai sunt în lume
dar ei sunt și eu le-am dat numele tău
și plec din lume, iar lumea am
învins-o
și pentru ei mă rog, nu pentru lume

Și-i seară. Și acum vin la Tine."

EPITAF DE COPIL ÎN DECEMBRIE

Când sus, la rănile Tale
N-a mai fost nimeni să urce
am venit eu să-ți țin, Doamne
locul pe cruce.

Mai pogoară o dată și du-te
la ai mei în iarba lumească
și învață-i Iisuse să nu Te
mai răstignească.

Sângele mielului spele-i
lumii păcatele.
Acestea sunt palmele mele,
acestea stigmatele.

La sânu-i sacru, năframa
cu chipul meu
îl strânge în lacrimi mama
lui Dumnezeu.

ÎNAINTE DE TIMP CU O MOARTE

Te strig cu toate numele
din lume
şi o tăcere pedepsitoare
mi le întoarce înapoi
lipite de chip

O acvilă oarbă mă apucă
în gheare
duce sângele meu la marginea abisului
şi dispare
înainte de zori cu o oră
înainte de timp cu o moarte

POEMUL ACESTA

Poemul acesta
scris împotriva vântului
litere în praful cuvintelor
silabe cu nisip în ochi
dincolo de cornişa lumii
acolo unde dacă vorbesc
nu eu sunt cel ce vorbeşte
acolo unde dacă mor
nu moartea mea este
acolo unde dacă te caut
nu tu îmi răspunzi
dincolo de cornişa lumii

gândul unei întoarceri
cu o noapte ce nu se mai termină
cu o zi
ce nu mai începe
dincolo de cornișa lumii
dincolo de poemul acesta
scris
împotriva vântului

FEREASTRA DE DINCOLO

Fereastra de
dincolo de tine
acolo unde
un platan, neîncetat
soarbe geana neliniștii

Dincolo de norul încrâncenat

Dincolo de șansa
ce astupă toate cărările

Dincolo de orbul
care caută bâjbâind
inima mea printre frunze

Dincolo, mult dincolo
de această hârtie
care la șoaptele mele din seară
ia foc.

POSTFAȚĂ

Există epoci în care istoria își astupă și ochii, și urechile, ca și cum nu ar vrea să mai știe de nimic. Niciodată n-am să înțeleg de ce o țară ca România, angajată fără voia ei într-un război pe care nu l-a dorit, pe care nu l-ar fi putut evita și mai ales pe care, oricare i-ar fi fost deznodământul, nu l-ar fi putut câștiga, – iar, mai apoi, târâtă într-o „victorie" care a consemnat cea mai pustiitoare invazie a timpurilor moderne, cea comunistă, extinsă în peste o jumătate din Europa timp de aproape o jumătate de secol –, a devenit, după sfârșitul războiului, purtătoare de stigmat. Fii ai unor părinți învinși și ai unei țări sfârtecate, prădate, umilite, noi ne-am trezit pe lume aproape din naștere culpabilizați sau, mai precis, victime purtătoare de stigmat. Acestui stigmat (fie el social, istoric, ideologic, geografic sau toate laolaltă), generația noastră a fost nevoită să-i suporte apăsarea în destin. Tinerii de azi nu știu ce înseamnă să te naști sub povara zodiei unor „păcate" originare, „de neiertat": fiu de arhitect, de avocat, fiu de preot sau chiar de țăran adevărat ori provenind dintr-o provincie românească martirizată ori răpită.

Ajuns la finele acestei retrospective de o viață, am realizat cu o oarecare surprindere că nu am antologat un poem scris la mai puțin de 20 de ani, dar care îmi exprima, atât cât se putea la finele deceniului 6, nedumerirea, zbuciumul și revolta în fața paradoxului nepăsător al istoriei. Explicația absenței sale o găsesc în faptul că poemul respectiv a fost încastrat într-o montură falsă: volumul meu de debut (*Comuna de aur*,

1960), care a fost prețul nemilos și pe care n-am încetat să-l regret niciodată, pe care a trebuit să-l plătesc, pentru ca să-mi pot face auzită „vocea", într-o „lume" în care „păcate" de felul celor amintite te meneau, din start, excluderii, anonimatului sau dispariției de pe scena literară.

Poemul care îmi trezește azi, în pofida unor imperfecțiuni tinerești, nostalgia prospețimii tonului cu care generația noastră dorea să-și facă simțită prezența și dreptul la existență, a apărut prima oară în *Tribuna* din Cluj, apoi peste un an sau doi în volumul de debut:

„În anii mei cei tineri curg sori imenși și grei
Ca-n douăzeci de albii virile și fecunde,
Mi-alunecă-n artere, neprețuit ulei,
Cu valul lor de aur și foc să mă inunde.

Dar m-am născut în vatra unui sălbatic rug,
Cenușa lui absurdă mai stăruie în noi.
Și noaptea, când de umbre în mine însumi fug,
Mă urmărește spectrul sinistrului război.

Mă smulg din întuneric ca lotcile de mal,
O vânătă suflare mă poticnește-n ceață,
Apele curg sonore în putredul canal
Și-n pleoapele-mi sărate, și-n păr mi se agață.

Mă smulg din întuneric... Vis aspru mă-nfășoară.
De-aceea fără voie spre amintiri mă-ntorc,
Lucirea lor bolnavă o sun ca pe-o vioară
Și timpul ca pe-o rufă în inimă îl storc.

Eram neverosimil și inocent altoi,
Înmugurire pură de cald și de lumină,
Și nu știam că bolta își scutură în noi
Cârpe de foc din vasta-i crinolină.

Mărăcinoase vânturi tremolizând eterul
Îmi înecau surâsul într-o oglindă rea,
Muriseră lumina și frunzele, și cerul,
Și lilieci de sânge dansau în mintea mea.

Omizile-coloane curgeau verzui și lent
Din cețuri hanseate și din pustii ivite,
Și horcăia pădurea, rupându-și violent
Bandajul roș al frunzelor strivite.

Răsfrântă în salcâmii cu floarea sângerând,
Țipa o noapte palidă, murdară,
Și-n firea mea plăpândă se arcuia un gând,
Că noaptea asta n-are să dispară.

Aproape fără vârstă am rătăcit de-atunci...
Lunară caravană plutind în ceață mată,
Lăsam în lutul unor carbonizate lunci
Copilăria mea carbonizată.

Agoniza tăcută și neagră-n pieptul meu
În zbaterea ciudată a orelor și-a clipei
Cenușa unei păsări, și așteptam mereu
Zvâcnirea de pe urmă a aripei.

Au ars mesteceni palizi într-un fuior de lapte,
Au ars mesteceni tineri, căzând uciși în lut;
Pădurile-amintirii s-au mistuit azi-noapte
În cel mai vast incendiu din câte s-au văzut.

Mă smulg din întuneric... Vânt proaspăt mă-nfășoară,
Spre anii mei din urmă definitiv mă-ntorc.

Lucirea lor bolnavă o sun ca pe-o vioară
Şi ca o melodie în inimă îi storc.

M-am poleit cu ruguri adânc înfipte-n carne,
Eu ard cu fiecare atingere un trup.
Bivolii mei de aur iau beznele în coarne
Şi sparg taftaua nopţii,
şi-o-sângeră,
şi-o rup."
(Războiul)

Din nefericire, „taftaua nopţii" avea să se îndesească şi să se insinueze tot mai adânc în societatea românească, şi abia o altă generaţie, aceea a copiilor din 1989, a izbutit să o înfrunte şi să o sfâşie, poate, definitiv.

Modul de purificare şi de ispăşire a erorii începutului a constituit-o, pentru mine, – lucrul e vizibil încă din *Răsfrângeri*, dar mai ales din volumul *Odihnă în Ţipăt* –, recursul la realitatea tensională a sacrului, transreferenţialul, apofaza.

Întotdeauna am resimţit un anume inconfort oridecâteori a trebuit să mă refer la demersul poetic propriu. Vine, însă, o vreme când un astfel de moment trebuie asumat. Cele ce urmează sunt rezultatul depăşirii unui astfel de prag de inconfort.

După părerea mea, spiritul uman se află astăzi mai mult decât oricând în faţa unei dileme esenţiale: aceea a prezenţei sau a absenţei sensului în lume, precum şi aceea a posibilităţii sau imposibilităţii omului de a accede la o lume a sensului. În lumea artei şi a spiritului, în general, îşi face loc tot mai mult ideea că nu mai există o *realitate* care să poată verifica ipotezele noastre de cunoaştere, realitatea nemaifiind altceva decât un conglomerat de proiecţii şi ficţiuni ale spiritului, cărora nu le mai corespunde nimic. Pentru aceia dintre noi, însă, care am ieşit de curând dintr-o lume falsă, în întregime simulată, o lume a utopiei totalitare şi a purei mistificări, şi în care, în mod paradoxal, tocmai cultura, poezia, arta în general au putut oferi singurul coeficient şi criteriu de realitate, un

asemenea gând al relativizării sau chiar al dispariției sensului este aproape de nesuportat. De-a lungul perioadei comuniste, obiectivul oricărui intelectual român cinstit a fost, unul poate mai puțin specific, mai „general", însă, de data asta, *vital*: menținerea unui *criteriu al realității* într-o lume care, așa cum am văzut, riscă pentru lungi perioade de timp să și-l piardă. Acest criteriu este de găsit, după părerea mea, în *ireductibilitatea* fenomenului de conștiință. În opinia noastră, artele, cultura, filosofia, religia etc. nu sunt autonome (i.e., independente de contextul politic, economic, istoric, social, nici n-ar putea fi astfel), ci *ireductibile la acesta*. În această ireductibilitate constă, după mine, energia și puterea de rezistență a actelor spiritului față de orice tentativă de transpropriere, de ilegitimă „înstăpânire" și „posesie" din partea oricăror forțe nivelatoare, entropizante, înregimentatoare, care ar tinde să de-realizeze iarăși lumea și societatea.

În fapt, absența, dispariția sau moartea sensului presupun un risc existențial enorm pentru om. S-a vorbit de vreo două secole încoace, mai ales ca urmare a post-hegelianismului (Hegel proclamase, la un moment dat, *sfârșitul* istoriei), de un amurg inexorabil al literaturii, de o moarte a poeziei. Au existat fenomene care par să îndreptățească asemenea profeții: printre altele o anumită inflație a poeticității. „Poezia – scria André Breton – e conținută, în mod potențial, pretutindeni, în lucrurile cele mai străine, până azi, poeziei. Pentru poetul adevărat, totul este poezie." „Poezia poate să existe astfel, fără expresia ei poetică literară", continua Breton.

Pe de altă parte, procesul de desacralizare continuă a lumii, desacralizare care atrage după sine dispariția sensului, a erodat de asemeni, în timp, poezia. În sfârșit, ca urmare a insurecțiilor moderniste avangardiste și post-avangardiste, însăși *evoluția conceptului de poezie* a fost atât de rapidă, încât s-a putut vorbi chiar de o dispariție a conceptului și paradigmei poetice. S-a putut, de asemeni, constata, mai ales în ultimul timp, suprimarea limitelor tradiționale dintre genuri și specii, fenomen semnificativ și totodată și simptomatic; în fine, un alt fenomen, de asemenea simptomatic: ultratehnicizarea cunoașterii, ca urmare a revoluțiilor tehnologice și trecerea la o altă sferă informațională: observăm tot

mai mult, în ultimul timp, că *videosfera* aproape a înlocuit *grafosfera*. Fireşte, la o viteză atât de rapidă a modificării paradigmelor, spiritul orbeşte, Cunoaşterea şi trăirea devin superficiale, extensive, orizontale, iar pierderea sensului înseamnă pierderea verticalităţii spirituale.

Dacă, în cele din urmă, despre subiectul însuşi al cunoaşterii s-a vorbit şi se vorbeşte ca despre un simplu „joc de limbaj", lumea Sensului nu poate fi aşa. Sensul nu este doar o „simplă metaforă", o transpropriere continuă, o perpetuă curgere referenţială, ci, în cele din urmă, chiar *o zonă*, transreferenţială, *a propriului*, un act de simbolizare în care simbolul şi realitatea simbolizată coincid.

Desigur, a vorbi la modul acesta înseamnă a ajunge în cele din urmă la ideea de Dumnezeu. Ţin să spun că Dumnezeul poeziei mele nu este o instanţă de constrângere, un „autocrat", ci o tulburătoare interogaţie. Nu ştiu nici măcar cu siguranţă dacă El se implică în istorie. Ceea ce pot să spun este însă faptul, constrângător *pentru mine*, că în absenţa Lui, totul devine de o mare absurditate. Dacă Dumnezeu „moare" în numele „imperativului de adevăr", atunci o dată cu moartea Lui moare şi realitatea lumii, adevărul ei.

Nu există *existenţă* şi *esenţă*, luate separat. În acest sens, mă consider şi eu un „antiesenţialist", iar dacă această bipolaritate de mai sus a făcut ca spiritul „modern" să fie nemilos şi tiranic, îmi declin apartenenţa la el. Există, însă, cel puţin pentru mine, *eveniment* şi *sens*. Evenimentul este inseparabil nu de vreun Grund sau temei al esenţei, ci de un sens anagogic care dă verticalitate oricărei realităţi. Acest Sens nu este nici „conţinut", nici „concluzie", ci transponenţă la un alt nivel, meta-referenţial.

Prin refuzul de a se concepe pe sine drept un caz particular al unui concept şi prin afirmarea unicităţii viziunii sale, poezia se refuză profanului. Ea se reclamă, deci, de la sfera sacrului. Cum însă între atitudinea misticului şi aceea a scepticului există o stranie convergenţă de expresie, şi despre poezie se pot emite judecăţi antinomice. Şi limbajul scepticului,

și acela al misticului sunt, empiric vorbind, vide. Acesta este și cazul poeziei. Și totuși, printr-o misterioasă compensație, ceea ce se pierde în ordinea „empiricității", se câștigă în ordinea semnificației. Experiența poeziei, ca „semnificație", este în opoziție cu conceptualul, și totuși, în opoziție și cu senzorialul. Altfel spus, experiența sa este oarecum similară experienței religioase. Limbajul este „casa ființei", spunea Heidegger. Poezia, însă, dă mărturie că el, limbajul, este chiar mai mult: „casa lui Dumnezeu".

Poezia, o știe aproape oricine, nu este numai un artefact, ea *este și un miracol*. Sensul, pentru noi, poeții, nu se autoinstituie, el *survine*, ca și cum ar fi *trimis*.

Poezia este heraldul care unește niveluri deosebite ale realului, iar metafora, de fapt, simbolul, este efectul de tăcere, urma lăsată de îngerul care ni s-a arătat o clipă și care tocmai a dispărut. Dionisie Areopagitul, Augustin au vorbit despre ecourile (*apehema*) și urmele (*vestigia*) lui Dumnezeu în lume. În viziunea „cosmică" a omului, după o expresie a lui Eliade, Dumnezeu a fost până adineauri în lume și, deodată, a dispărut. Poezia, arta în general, este *efectul de tăcere* lăsat de această prezență-absență a divinului din lume. Poezia pe care am încercat să o scriu se reclamă nu numai de la cutare ori cutare formulă târzie, modernă ori postmodernă, ci și de la un anumit neo-platonism de adâncime, structural, care a informat nu doar expresia cultă a spațiului cultural românesc, ci și, în primul rând, spiritul popular.

Un element al acestei viziuni este ceea ce am numit cândva deplasarea spre transcendență a sensibilului. Grație „transcendenței" încorporate în ea, materia se „salvează", revelându-se ca manifestare a spiritului. Frumosul, într-o atare tradiție, nu este numai estetic (adică legat de sensibil), ci și noetic și, de fapt, meta-noetic, trans-intelectual.

În măsura în care nu-mi e refuzat, saltul anagogic în Sens este pentru poezia mea libertate, nu constrângere. Tiranică poate fi numai domnia uzurpatoare a pseudo-sensului, altfel spus, postularea entropiei sematice, a transproprierii nesfârșite, uniformizatoare, a „jocului infinit de limbaj".

Lucrurile par însă a evolua, azi, într-un sens diferit. Recursul la realitatea paradoxală a sacrului, apelul la Sens, pare un drum părăsit, iar faptul este socotit de foarte mulţi un câştig fără dubii.

Să fie oare aşa?

Să fie oare aceasta calea regală a poeziei viitorului?

Atunci când vom afla în sfârşit răspunsul, care s-ar putea foarte bine să rămână şi în secolul următor tot întrebare, puţini vor mai şti, dacă vor mai şti, de numele noastre.

Şi, cu toate astea, pariul, cred eu, merită asumat.

CEZAR BALTAG

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR DUPĂ TITLU

A

Absența: 220
Absorbție: 19
Acolo este departele: 38
Alb: 240
Aixo era y no era: 234
Amiază: 139
Aminte: 87
Amiralul de secetă: 56
An, dan, dez: 97
An, dan, dez, zizi, mani, frez: 91
A plecat memoria noastră tăcând: 205
Arcane de iarbă: 120
Astarteea: 8

B

Bătrânețea: 176
„Bella madre de' fiori": 215
Bocet vechi la o poveste adevărată: 207

C

Ca aurul: 188
Calul alb și flăcările: 147
„Ca niciodată": 85
Capcana: 204
Ca să-mi reamintească: 180
Ca soarele: 163
Carul cu fân: 197
Călătorie dintr-o frunză: 147
Cămila: 127
Când nu ne vom mai zări: 219
Cântar: 145
Ceasornicul: 1
Celei ce se îndepărtează cu o floare a uitării în mâini: 217
Cenotaf: 155
Centaurul: 30

Cercul: 133
Cheie uitată: 201
Cine a aprins: 164
Cocor rătăcit: 240
Cucul: 82
Cum te pierzi tu, Doamne: 256
Cuvântul: 199
Cuvintele: 222

D

Dansatoarea *(Femeia tăcerii):* 224
Dansatoarea *(Zăpadă şi tunet este sângele meu):* 39
Dar ce voi spune: 50
De-a baba-oarba: 94
De atâta timp: 213
De-a râsul: 100
Decalaj: 180
De la capăt (Făt Frumos înviat): 166
De la prunc la vinovat: 106
Descântec: 121
Descântec de lume: 105
Despărţire: 24
Deus otiosus: 230
Dialog de piatră: 149
Dialog la mal: 160
Drum: 162

E

Ea: 126
Echilibru: 226
Ecou în sămânţă: 171
Edict: 26
El desdichado: 65
Elegie pentru zbor: 141
El tot mai speră: 227
Endymion: 68
„Èn tō kósmō en...": 252
Epitaf de copil în Decembrie: 261
Euridice: 202
Evadarea din vegetal: 181

F

„Fasten your belts": 166
Fata din Dafin: 135
Faţa lui Doi: 124
Fereastra de Dincolo: 263
Fierea pământului: 23
Flacăra: 138
Focul pustiei: 41
Foşnet: 165
Fragment pe o gresie albă: 260
Frumoasele: 75
Fuga miresii: 107
Furnicile: 52

G

Galben rar: 6
Geometria unui vis: 25
Graiele: 196

H

Hârtie care se tot roteşte: 216

I

Iată Cotmeana: 12
Iedera: 73
Imago ignota: 146
In illo tempore: 154
Isis: 140

Î

În absența delfinului alb: 165
Înainte de timp cu o moarte: 262
În altă poveste: 168
În prag: 151
Întoarcerea: 50
Întoarcerea în adânc: 194

J

Jumătate rămas: 22

L

Lanțul magic: 20
La pod: 162
Leagăn în oglindă: 177
Liniștea: 194
Logică binară: 212
Lumea fără tine: 209
Luna: 169

M

Marea ca un faraon împietrit: 242
Marină târzie de dragoste: 23
Măsura umbrei pe asfalt: 210
Meduza: 131
Mirare dreaptă: 234
Mireasa: 142
Mit: 129
Mitul adolescentului: 76
Monada: 18
Monodie I: 249
Monodie II: 250
Monodie III: 251

N

Naștere: 214
Nașterea: 33
Neti, neti: 199
Nihil sub sole, Domine?: 254
Nocturnă: 211
Noapte: 253
Noaptea: 218
Norocul: 199
Număr secerător: 49
Nu tu, durere: 212

O

O carte în care căpătam altădată răspuns: 238
Ochii tăcerii: 231
O clipă de neatenție: 209
Odată ca niciodată: 193
Odihnă în Țipăt: 35
O durere de care uitasem: 241
O fecioară de țipăt locuiește în soare: 43
Oleandru (poem țigan): 109
Orfeu: 186
Orfeu – *stop time:* 192
O tăcere neelucidabilă: 203
Ovidiu: 17
O vale închisă: 244

P

Pașii cu care te caut: 201
Pattern de basm: 125
Pâlnie albă: 134
Plajă pustie: 150

Poarta paradoxală: 132
Poemul acesta: 262
Prag ireversibil: 161
Pulberea: 123
Purificarea prin iarbă: 80
Pustiul (Proverbele ochilor): 45

R

Răsfrângere: 13
Răsfrângere cu spini: 2
Răsfrângere de arbore lacom: 5
Răsfrângere de câmpie: 16
Răsfrângere de demult: 3
Răsfrângere de doi: 20
Răsfrângere de dragoste: 7
Răsfrângere de dragoste (Demeter): 11
Răsfrângere de fulger înnoptat: 4
Răsfrângere de nuntă: 7
Răsfrângere de solstiţiu: 21
Răsfrângere de umbră: 22
Răsfrângere în flacăra drumului: 27
Răsfrângere în memoria soarelui: 4
Ritual de dragoste: 172
Ritual în prag: 124
Roata: 147
Rocadă: 89
Roua şi altceva: 246

S

Sămânţă: 133
Săritura: 183
Să vină căldura care ţine numele strâns: 243
Scrânciob: 191
Seamănă cu ecoul: 247
Seară anonimă: 256
Securea cu două tăişuri: 127
Semn: 178
Sempiternum: 93
Sete finală: 190
Sfinxul spune: 225
Sicut in coelo: 182
Solomeia de cânepă: 95
Sor-cu-frate: 67
S.O.S.: 175
Spirit şi sânge: 239
Spre casă: 167
Spre cerul fără pământ: 184
Staccato: 96
Stejarul cu o mie de ochi: 252
Stratagemă narativă: 247

Ş

Şarpele: 145
Şi femeia a întins mâna: 60

T

Tarot: 116
Taina: 174
Tăcere: 152
The Last Supper: 228
Translaţii nocturne: 257
Transmutatio virium: 143
34: 138
Tu înaintea mea: 48

Ţ

Ţipăt: 237

U

Uitarea: 62

Ultima stație: 179
Ultimul Orfeu: 229
Ultimul văl: 197
Umbra: 70
Umbrelă interioară: 175
Unicorn în Oglindă: 156
Universul – boală a eului: 72
Un semn: 230
Un zeu tresare: 204
Ursitoare pe Deal: 144
Ursitorile: 55

V

Vad: 153
Vamă: 136
Verbal icon: 233
Veverița căruntă: 221
Vis ontic: 178
Vorba capătă chip: 226

Z

Zicere asupră: 29
Zodie: 185

CUPRINS

Studiu introductiv (Cezar Baltag, poet al fervorilor abstracte) V
Fișă biobibliografică XXV

RĂSFRÂNGERI (1966)

Ceasornicul 1
Răsfrângere cu spini 2
Răsfrângere de demult 3
Răsfrângere în memoria soarelui 4
Răsfrângere de fulger înnoptat 4
Răsfrângere de arbore lacom 5
Galben rar 6
Răsfrângere de dragoste 7
Răsfrângere de nuntă 7
Astarteea 8
Un zeu pe jumătate sunet 10
Răsfrângere de dragoste (Demeter) 11
Iată Cotmeana 12
Răsfrângere 13
Răsfrângere de câmpie 16
Ovidiu 17
Monada 18

Absorbție 19
Răsfrângere de doi 20
Lanțul magic 20
Răsfrângere de solstițiu 21
Jumătate rămas 22
Răsfrângere de umbră 22
Marină târzie de dragoste 23
Despărțire 24
Călătorie într-o frunză 24
Geometria unui vis 25
Edict 26
Răsfrângere în flacăra drumului 27

ODIHNĂ ÎN ȚIPĂT (1969)

Zicere asupră 29
Centaurul 30
Fierea pământului 32
Nașterea 33
Odihnă în Țipăt 35
Setea 37
Acolo este departele 38
Dansatoarea 39
Focul pustiei 41
O fecioară de țipăt locuiește în soare 43
Pustiul (Proverbele ochilor) 45
Tu înaintea mea 48
Număr secerător 49
Dar ce voi spune 50
Întoarcerea 50
Furnicile 52
Ursitorile 55
Amiralul de secetă 56
Și femeia a întins mâna 60
Uitarea 62

ŞAH ORB (1970)

El desdichado 65
Sor-cu-frate 67
Endymion 68
Umbra 70
Universul – boală a eului 72
Iedera 73
Frumoasele 75
Mitul adolescentului 76
Purificarea prin iarbă 80
Cucul 82
Norocul 83
„Ca niciodată" 85
Aminte 87
Rocadă 89
An, dan, dez, zizi, mani, frez 91

MADONA DIN DUD (1973)

Sempiternum 93
De-a baba-oarba 94
Solomeia de cânepă 95
Staccato 96
An, dan, dez 97
De-a râsul 100
Starostea 103
Descântec de lume 105
De la prunc la vinovat 106
Fuga miresii 107
Oleandru (poem ţigan) 109
Tarot 116
Arcane de iarbă 120
Descântec 121
Pulberea 123

UNICORN ÎN OGLINDĂ (1975)

Fața lui Doi 124
Ritual în prag 124
Pattern de basm 125
Ea 126
Cămila 127
Securea cu două tăișuri 127
Mit 129
Meduza 131
Poarta paradoxală 132
Sămânța 133
Cercul 133
Pâlnie albă 134
Fata din Dafin 135
Vamă 136
Flacăra 138
34 138
Amiază 139
Isis 140
Elegie pentru zbor 141
Mireasa 142
Transmutatio virium 143
Ursitoare pe deal 144
Șarpele 145
Cântar 145
Imago ignota 146
Roata 147
Calul alb și flăcările 147
Dialog de piatră 149
Strigare 149
Plajă pustie 150
În prag 151
Tăcere 152
Vad 153
In illo tempore 154
Cenotaf 155
Unicorn în Oglindă 156

DIALOG LA MAL (1985)

Dialog la mal 160
Prag ireversibil 161
Drum 162
La pod 162
Ca soarele 163
Cine a aprins 164
În absența delfinului alb 165
Foșnet 165
„Fasten your belts" 166
De la capăt (Făt-Frumos înviat) 166
Spre casă 167
În altă poveste 168
Luna 169
Refracție 170
Ecou în sămânță 171
Ritual de dragoste 172
Taina 174
Umbrelă interioară 175
S.O.S. 175
Bătrânețea 176
Leagăn în oglindă 177
Semn 178
Vis ontic 178
Ultima stație 179
Ca să-mi reamintească 180
Decalaj 180
Evadarea din vegetal 181
Sicut in coelo 182
Dimineață 182
Săritura 183
Spre cerul fără pământ 184
Zodie 185
Șansa 186
Orfeu 186
Ca aurul 188
Sete finală 190

Scrânciob 191
Orfeu – *stop time* 192
Odată ca niciodată 193
Întoarcerea în adânc 194
Liniştea 194
Graiele 196
Carul cu fân 197
Ultimul văl 197
Neti, neti... 199
Cuvântul 199

EURIDICE ŞI UMBRA (1988)

Paşii cu care te caut 201
Cheie uitată 201
Euridice 202
O tăcere neelucidabilă 203
Un zeu tresare 204
Capcana 204
A plecat memoria noastră tăcând 205
Noapte senină 206
Bocet vechi la o poveste adevărată 207
Lumea fără tine 209
O clipă de neatenţie 209
Măsura umbrei pe asfalt 210
Nocturnă 211
Logică binară 212
Nu tu, durere... 212
De atâta timp 213
Naştere 214
„Bella madre de'fiori" 215
Hârtie care se tot roteşte 216
Celei ce se îndepărtează cu o floare a uitării în mâini 217
Noaptea 218
Când nu ne vom mai zări 219
Absenţa 220
Veveriţa căruntă 221

Cuvintele 222
Soma-sema 223
Dansatoarea 224
Sfinxul spune 225
Echilibru 226
Vorba capătă chip 226
Țipăt 227
El tot mai speră 227
The Last Supper 228
Ultimul Orfeu 229
Deus otiosus 230
Un semn 230
Ochii tăcerii 231

CHEMAREA NUMELUI (1995)

Verbal icon 233
Mirare dreaptă 234
Aixo era y no era 234
O carte în care căpătam altădată răspuns 238
Spirit și sânge 239
Cocor rătăcit 240
Alb 240
O durere de care uitasem 241
Marea ca un faraon împietrit 242
Să vină căldura care ține numele strâns 243
O vale închisă 244
Roua și altceva 246
Seamănă cu ecoul 247
Stratagemă narativă 247
Monodie I 249
Monodie II 250
Monodie III 251
Stejarul cu o mie de ochi 252
Noapte 253
Nihil sub sole, Domine? 254

Seară anonimă 25
Cum te pierzi tu, Doamne 25
Translații nocturne 25
„En tō kósmo ēn..." 25
Fragment pe o gresie neagră 26
Epitaf de copil în Decembrie 26
Înainte de timp cu o moarte 26
Poemul acesta 26
Fereastra de dincolo 26
Postfață 26
Indice alfabetic al poeziilor după titlu 27

Redactor: Mihai Dascălu
Tehnoredactor: Georgeta Cărstea
Culegere și tehnoredactare computerizată
Editura „SEMNE"
Tipărit la Tipografia SEMNE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026